

Изключване: членове 12 и 17 от Директивата относно признаването (2011/95/ЕС)

Юридически анализ

December 2016

EASO Professional Development Series
for Member of Courts and Tribunals

Изключване: членове 12 и 17 от Директивата относно признаването (2011/95/ЕС)

Юридически анализ

Нито [институция/орган/служба], нито което и да е лице, действащо от името на [институция/орган/служба], носят отговорност за начина, по който би могла да бъде използвана съдържащата се в настоящата публикация информация.

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2019 г.

© Европейски съюз, 2019 г.

Повторното използване е разрешено, при условие че се посочи източникът.

Политиката на повторно използване на документите на Комисията е регламентирана с Решение 2011/833/ЕС (ОВ L 330, 14.12.2011 г., стр. 39).

За използването или възпроизвеждането на снимки или други материали, за които Европейският съюз не е носител на авторското право, трябва да се иска разрешение направо от носителите на това право.

Print ISBN 978-92-9476-138-5 doi:10.2847/39149 BZ-04-16-994-BG-C
PDF ISBN 978-92-9476-139-2 doi:10.2847/270513 BZ-04-16-994-BG-N

Автори

Съдържанието е изготвено от работна група, съставена от съдиите Дейвид Алън [David Allen] (Обединено кралство), Ана-Селесте Карвальо [Ana-Celeste Carvalho] (Португалия), Пер Флатабьо [Per Flatabø] (Норвегия), Мариана Фелдиореану [Mariana Feldioreanu] (Румъния), Конър Галахър [Conor Gallagher] (Ирландия), Инго Крафт [Ingo Kraft] (Германия, координатор на работната група), Флоранс Малвазио (Франция, координатор на работната група) и Мари-Сесил Мулен-Зюс [Marie-Cécile Moulin-Zys] (Асоциация на европейските административни съдии, АЕАЈ). Работната група е използвала консултантските услуги на Сибил Капферер [Sibylle Kapferer], старши юрист, отдел „Международна закрила“, Върховен комисариат за бежанците на ООН (ВКБООН).

Тази група е поканена за целта от Европейската служба за подкрепа в областта на убежището (EASO) в съответствие с методиката, изложена в приложение В. Набирането на работната група е извършено съобразно със схемата, договорена между EASO и участниците в нейната мрежа от членове на съдилища и трибунали, включително представителите на Международната асоциация на съдиите по бежанско право (IARLJ) и АЕАЈ.

Във връзка с провеждането на семинар през декември 2014 г. в Малта, под ръководството на Джоузеф Рикхоф [Joseph Rikhof], старши юрисконсулт, ръководител на отдел „Право в областта на престъпленията срещу човечеството и военните престъпления“ в Министерството на правосъдието на Канада, бяха изготвени някои подготвителни документи. Те бяха доразвити в резултат на задълбочени разисквания и проведена по време на това събитие съдебна симулация с участието на мрежата на EASO от членове на съдилища и трибунали, която се оказва изключително полезна за участниците в работната група. Те са признателни също на Европейската база данни за право в областта на убежището [European Database on Asylum Law] и на съдилищата и трибуналите на множество държави членки за предоставената първоначална съвкупност от съдебна практика по темата.

Самата работна група е заседавала три пъти — през март и май в Малта и през септември в Bundesverwaltungsgericht (Федералния административен съд на Германия) в Лайпциг. Отделни представители на мрежата на EASO от членове на съдилища и трибунали изпратиха своите коментари по представен за обсъждане проект на текст, а именно съдиите Якуб Камрда [Jakub Camrda] (Чешката република), Росица Драганова (България), Илдико Фигула [Ildiko Figula] (Унгария), Вилем Лапимаа [Villel Lapimaa] (Естония), Валтер Мулс [Walter Muls] (Белгия), Елизабет О’Брайън [Elizabeth O’Brien] (Ирландия), Елизабет Стеендийк [Elisabeth Steendijk] (Нидерландия), Хюго Стори [Hugo Storey] (Обединено кралство), Бощян Залар [Boštjan Zalar] (Словения), както и Апелативният съвет по бежански въпроси (Малта) и Европейската мрежа за съдебно обучение (EJTN). Получени бяха и коментари от членовете на Консултативния форум на EASO, а именно Белгийският съвет за бежанците (Белгия), Forum réfugiés-Cosi (Франция), Нидерландският консултативен комитет по миграционни въпроси (Нидерландия) и Дирекцията по имиграция (Норвегия). Сара Сингър [Sarah Singer] от Инициативата за бежанско право към Лондонския университет също изрази становище по текста. В съответствие с Регламента за създаване на EASO, ВКБООН беше поканен да коментира проекта на юридическия анализ и съответно го направи. Всички представени коментари бяха разгледани по време на срещата на 10—11 септември 2015 г. Членовете на работната група изразяват благодарност към всички лица, отпратили коментари — те бяха много полезни за завършването на юридическия анализ.

Тази глава ще бъде актуализирана в съответствие с методиката, изложена в приложение Б.

Списък на съкращенията

АЕАЈ	Асоциация на европейските административни съдии
BVerwGE	Сборник с решения на Федералния административен съд (Германия)
ОЕСУ	Обща европейска система за убежище
СЕС	Съд на Европейския съюз
EASO	Европейска служба за подкрепа в областта на убежището
ЕКПЧ	Европейска конвенция за защита правата на човека и основните свободи
ЕСПЧ	Европейски съд по правата на човека
ЕС	Европейски съюз
Харта на ЕС	Харта на основните права на Европейския съюз
IARLJ	Международна асоциация на съдиите по бежанско право
МНТР	Международен наказателен трибунал за Руанда
МНТБЮ	Международен наказателен трибунал за бивша Югославия
ДП	Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29 април 2004 година относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила
ДП (прераб.)	Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (преработен текст)
Конвенция за бежанците	Конвенция за статута на бежанците (от 1951 г.), изменена с Протокола за статута на бежанците (от 1967 г.)
ДЕС	Договор за Европейския съюз
ДФЕС	Договор за функционирането на Европейския съюз
ВКБООН	Върховен комисар за бежанците на Организацията на обединените нации Съдържание

Съдържание

Автори	3
Списък на съкращенията	4
Предговор	9
1. Изключване — общ преглед	13
1.1 Произход от Конвенцията за бежанците	13
1.2 Член 12: Обосновка на клаузите за изключване	14
1.3 Задължително изключване	15
1.4 Изключване в рамките на по-широката европейска концепция за закрилата	15
1.5 Ролите на Съда на ЕС и ЕСПЧ	16
2. Изключване от бежански статут (член 12)	19
2.1 Член 12, параграф 1: Изключване поради вече предоставена закрила	19
2.1.1 Член 12, параграф 1, буква а) — помощ от Организацията на обединените нации	19
2.1.1.1 „В приложното поле на член 1D от Конвенцията за бежанците“	20
2.1.1.2 В случаите, в които тази закрила „бъде преустановена на каквото и да е основание“	21
2.1.1.3 „Ipso facto имат право на предимствата по настоящата директива“	22
2.1.2 Член 12, параграф 1, буква б) — Признаване на права от държавата на пребиваване	23
2.1.2.1 „Държавата, в която то е установило своето пребиваване“	23
2.1.2.2 „Компетентните органи... считат, че то има“	24
2.1.2.3 „Правата и задълженията, произтичащи от гражданството на тази държава“	24
2.2 Член 12, параграф 2: Изключване поради недостойнство за международна закрила	24
2.2.1 Общи съображения за всички три основания за изключване	24
2.2.1.1 Цел	25
2.2.1.2 Изключването не се обуславя от настояща заплаха за приемащата държава	26
2.2.1.3 Без допълнителна оценка за пропорционалност (без претегляне)	26
2.2.2 Член 12, параграф 2, буква а) Престъпления срещу мира, военни престъпления, престъпления срещу човечеството	27
2.2.2.1 Престъпление срещу мира — агресия	28
2.2.2.2 Военни престъпления	29
2.2.2.3 Престъпления срещу човечеството	31
2.2.3 Член 12, параграф 2, буква б): Тежки престъпления, които нямат политически характер	33
2.2.3.1 Фактически състав (I): Елементи на престъплението	34

2.2.3.2	Фактически състав (II): Изискването за тежест („тежко престъпление“)	35
2.2.3.3	Фактически състав (III): Неполитическото естество на извършеното престъпление	36
2.2.3.4	Териториален и времеви обхват: Извън държавата на убежище, преди приемане	38
2.2.4	Член 12, параграф 2, буква в): Деяния, които противоречат на целите и принципите на Организацията на обединените нации	38
2.2.4.1	Фактически състав	38
2.2.4.2	Тероризъм	40
2.2.4.3	Обхват по отношение на лицата	42
2.3	Индивидуална отговорност (член 12, параграф 3)	43
2.3.1	Критерии за определяне на индивидуалната отговорност	43
2.3.2	Кандидат — извършител на водещи до изключване деяния	45
2.3.3	Международни стандарти при определяне на индивидуалната отговорност	45
2.3.4	„Подбуждат...“	46
2.3.5	Принос („[...] или участват в тяхното извършване под каквато и да било друга форма“)	47
2.3.5.1	Подстрекаване и активно подпомагане	47
2.3.5.2	Съвместно престъпно начинание/отговорност поради обща цел	48
2.3.6	Отговорност на командващ или висшестоящ, носена от лица на властова позиция	49
2.3.7	Членство	49
2.3.8	Презумпция за индивидуална отговорност	51
2.4	Изключващи и смекчаващи вината обстоятелства	52
2.5	Поправяне на лицето	53
3.	Изключване от субсидиарна закрила (член 17)	55
3.1	Въведение	55
3.2	Член 17, параграф 1 — основания за изключване	55
3.2.1	Член 17, параграф 1, буква а) — престъпления срещу мира, военни престъпления и престъпления срещу човечеството	55
3.2.2	Член 17, параграф 1, буква б) — тежки престъпления	55
3.2.3	Член 17, параграф 1, буква в) — деяния, противоречащи на целта и принципите на Организацията на обединените нации	57
3.2.4	Член 17, параграф 1, буква г) — заплаха за обществото или за сигурността на държавата членка	57
3.3	Член 17, параграф 2	59
3.4	Член 17, параграф 3	59
4.	Процесуални аспекти	61
4.1	Сериозни основания да се счита	61
4.1.1	Степен на доказване	61
4.1.2	Тежест на доказване	62
4.1.3	Не е необходима осъдителна присъда за престъпление	63
4.2	Индивидуална оценка	63

Приложение А — Избрани разпоредби на други относими международни инструменти	65
Приложение Б — „Дървета на решенията“	79
Приложение В — Методика	90
Приложение Г — Избрана библиография	98
Приложение Д — Съдебна практика	100

Предговор

Целта на настоящия юридически анализ е да предостави на съдилищата и трибуналите, които разглеждат дела за международна закрила, полезно средство за разбиране и решаване на въпроси относно закрилата, свързани с основанията за изключване, които се съдържат в преработения текст на Директивата за признаването („ДП (прераб.)“)¹. Тази директива съдържа две важни разпоредби: член 12 от ДП (прераб.) урежда изключването от бежански статут, а член 17 от ДП (прераб.) — изключването от кръга на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила. Поради естеството на тези разпоредби, прилагането им би могло да има сериозни последици за съответното лице. Тълкуването и прилагането им са свързани с определени трудности за членовете на съдилища и трибунали. Основното понятие само по себе си не е ново, а се основава на членове 1D, 1E и 1F от Конвенцията за бежанците². Директивата за признаването (прераб.) кодифицира тези основания за изключване, като повтаря частите от относимите международни договори, включително Конвенцията за бежанците, които европейските законодатели са преценили, че могат да се отразят в правото на ЕС. Държавите членки от своя страна са длъжни да транспонират директивата в националното законодателство. Предназначението на този юридически анализ е да подпомогне разбирането на ДП (прераб.) в съответствие със съдебната практика на Съда на Европейския съюз и Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ), а също относимите решения на съдилищата и трибуналите в държавите членки. Настоящият юридически анализ няма претенции за изчерпателност на съдържащите се в него препратки към националната съдебна практика — те са включени, за да илюстрират как разглежданите разпоредби на ДП (прераб.) са транспонирани в националните законодателства и — което вероятно е по-важно — как се тълкуват от съдилищата на държавите членки.

Решенията, особено тези на европейските съдилища, илюстрират ролята на изключването в рамките на по-широката европейска концепция за закрилата, която може да се разглежда в рамките на синергията между бежанското право и хуманитарната сфера, свързана с правото в областта на основните права и правата на човека. При ползване на този юридически анализ трябва да се има предвид, че в случай на конфликт правото на ЕС има предимство пред националното право³. Анализът отразява разбирането на работната група относно настоящото състояние на правото. Членове 12 и 17 от ДП (прераб.) вероятно ще бъдат обект на още решения на Съда на ЕС, тъй като много въпроси относно тълкуването на тези разпоредби продължават да бъдат нерешени и остава отворено пространство за допълнително изясняване чрез процедурата за преюдициално

¹ Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (преработен текст) (ОВ L 337, 20.12.2011 г., стр. 9). Както е разяснено в съображения 50 и 51, Дания, Ирландия и Обединеното кралство не са обвързани от ДП (прераб.), тъй като не са участвали в нейното приемане. Ирландия и Обединеното кралство остават обвързани от Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29 април 2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила (ОВ L 304, 30.4.2004 г., стр. 12). Държавите членки, обвързани от ДП (прераб.), бяха задължени да приведат националното си законодателство в съответствие с нея в срок до 21 декември 2013 г. ДП (прераб.) въвежда редица съществени промени в Директива 2004/83/ЕО, но запазва напълно непроменен текста на член 12 и член 17 и съответстващото му съображение, макар последното вече да е с друга номерация (предишното съображение 22 в преработения текст е съображение 31). Следва да се има предвид, че съответните разпоредби на Директивата за признаването не са изменени в преработения ѝ текст.

² Конвенция за статута на бежанците, 189 UNTS, 28 юли 1951 г. (в сила от 22 април 1954 г.), стр. 137.

³ За допълнителна информация вж. EASO, „Въведение в общата европейска система за убежище — юридически анализ“ [EASO, Introduction to the Common European Asylum System – Judicial Analysis] (предстои издаване).

запитване, предвидена в член 267 от ДФЕС⁴. По тази причина напомняме на читателя, че е важно да се следи развитието в тази област.

Предполага се, че читателят познава цялостната структура на правото на Европейския съюз (ЕС) в областта на убежището, отразена в съответното европейско законодателство. Юридическият анализ има за цел да бъде от помощ не само на тези, чийто опит с прилагането на това право при постановяването на съдебни решения е оскъден или напълно липсва, но и на по-опитните специалисти.

Стремежът е с този юридически анализ да се представи комплексен, макар и не изчерпателен обзор на прилагането на клаузите за изключване както когато става въпрос за изключване от бежанска закрила, така и когато кандидат се изключва от кръга на лицата, които могат да се ползват със субсидиарна закрила. Анализът не разглежда други случаи, в които не се предоставя закрила или международната закрила се прекратява. Своевременен ще бъдат издадени допълнителни глави, разглеждащи други, но потенциално сходни случаи, чието крайно следствие е неприложимост на закрилата.

Юридическият анализ е условно разделен на четири части. Първата от тях представя общ въвеждащ обзор на въпроса и го поставя в контекста на неговия произход от Конвенцията за бежанците. Втората част разглежда изключването от бежанска закрила. В нея се описват положенията, при които изключването е основателно поради вече предоставена закрила или поради участие в определени тежки престъпления или злодеяния. Тя изследва също всяко от основанията за прилагане на клаузите за изключване. Третата част разглежда в аналогична последователност изключването от кръга на лицата, които могат да се ползват със субсидиарна закрила. В четвъртата се описват в подробности процесуалните аспекти. В допълнение, в приложение Б са представени „дървета на решенията“ — схематичен подход, който може да се използва от съдилищата и трибуналите при прилагане на член 12 или член 17 от ДП (прераб.).

Частите от ДП (прераб.), които имат отношение към настоящия юридически анализ, включително съображенията, са следните:

Съображения

- **Съображение 4:** Женевската конвенция и Протоколът представляват крайъгълен камък на международноправния режим за закрила на бежанците.
- **Съображение 31:** Деянията, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации, са посочени в Преамбюла и в членове 1 и 2 от Хартата на Организацията на обединените нации⁵ и освен това са включени в резолюциите на Организацията на обединените нации относно „мерките за борба с международния тероризъм“, съгласно които „терористичните актове, методи и практики, както и умишленото финансиране и планиране на актове на тероризъм и подстрекателството към такива актове противоречат на целите и принципите на Организацията на обединените нации“.

⁴ Консолидиран текст на Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ С 326, 26.10.2012 г., стр. 47).

⁵ Харта на Организацията на обединените нации, 1 UNTS XVI, 24 октомври 1945 г.

- **Съображение 37:** Понятието „национална сигурност и обществен ред“ обхваща също така случаите, в които гражданин на трета държава принадлежи към сдружение, поддържащо международния тероризъм, или подкрепя такова сдружение.

Член 12

1. Гражданин на трета държава или лице без гражданство се изключва от кръга на бежанците, когато съответното лице:
 - (a) попада в приложното поле на член 1, буква Г от Женевската конвенция относно закрилата или помощта от органи или агенции на Организацията на обединените нации, различни от върховния комисар за бежанците на ООН. В случаите, в които тази закрила или помощ бъде преустановена на каквото и да е основание, без положението на тези лица да бъде окончателно уредено в съответствие с относимите резолюции на Общото събрание на Организацията на обединените нации, тези лица *ipso facto* имат право на предимствата по настоящата директива;
 - (b) компетентните органи на държавата, в която то е установило своето пребиваване, считат, че то има правата и задълженията, произтичащи от гражданството на тази държава, или равностойни права и задължения.
2. Гражданин на трета държава или лице без гражданство се изключва от кръга на бежанците, когато има сериозни основания да се счита, че съответното лице:
 - (a) е извършило престъпление срещу мира, военно престъпление или престъпление срещу човечеството по смисъла на международните актове, съдържащи разпоредби относно тези престъпления;
 - (b) е извършило тежко престъпление, което няма политически характер, извън територията на държавата на своето убежище, преди да бъде прието като бежанец, което означава преди издаването на разрешението за пребиваване, въз основа на факта, че му е предоставен статут на бежанец; особено жестоките действия, дори и да се твърди, че са извършени с политическа цел, биха могли да бъдат квалифицирани като тежки престъпления, които нямат политически характер;
 - (c) е признато за виновно в извършването на деяния, които противоречат на целите и принципите на Организацията на обединените нации, така както те са уредени в преамбюла и в членове 1 и 2 от Хартата на Организацията на обединените нации.
3. Параграф 2 се прилага към лицата, които подбуждат към престъпления или към деянията, посочени по-горе, или участват в тяхното извършване под каквато и да било друга форма.

Член 17

1. Гражданин на трета държава или лице без гражданство се изключват от кръга на лицата, които отговарят на условията за субсидиарната закрила, ако съществуват сериозни основания да се счита, че съответното лице:

- (a) е извършило престъпление срещу мира, военно престъпление или престъпление срещу човечеството по смисъла на международните актове, съдържащи разпоредби относно тези престъпления;
 - (b) е извършило тежко престъпление;
 - (c) е било признато за виновно в извършването на деяния, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации, така както те са уредени в преамбюла и в членове 1 и 2 от Хартата на Организацията на обединените нации;
 - (d) представлява заплаха за обществото или за сигурността на държавата-членка, в която се намира.
2. Параграф 1 се прилага към лицата, които подбуждат към престъпления или към деянията, посочени по-горе, или участват в тяхното извършване под каквато и да било друга форма.
3. Държавите членки могат да изключат всеки гражданин на трета държава или лице без гражданство от кръга на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, ако преди приемането на съответното лице в съответната държава-членка то е извършило едно или няколко престъпления, които не попадат в приложното поле на параграф 1, които биха се наказвали с наказание лишаване от свобода, ако са извършени в съответната държава-членка, и ако то е напуснало държавата си на произход единствено с цел да избегне наказанията, налагани за тези престъпления.

Останалите текстове от ДП (прераб.), към които се правят препратки в настоящия анализ, са посочени в съответните точки.

Съгласно член 78 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), Съюзът развива обща политика в областта на убежището, субсидиарната закрила и временната закрила, чиято цел е да предостави подходящ статут на всеки гражданин на трета страна, който се нуждае от международна закрила. Тази политика трябва да бъде съобразена с Конвенцията за бежанците и с „другите съответни договори“. Заслужава да се отбележи, че други разпоредби на международното право, включително международното хуманитарно право, международното право в областта на човешките права, както и международното наказателно право, могат да имат съществено значение при тълкуването на клаузите за изключване, съдържащи се в ДП (прераб.). Избрани разпоредби от други относими международни инструменти, които са твърде многобройни, за да бъдат изчерпателно изброени, са включени в приложение А към настоящия юридически анализ. Навсякъде в тази глава, където се споменава „член“, се имат предвид разпоредбите на ДП (прераб.), ако не е посочено друго.

1. Изключване — общ преглед

1.1 Произход от Конвенцията за бежанците

Член 12 от преработения текст на ДП отразява основанията за изключване, съдържащи се в членове 1D, 1E и 1F от Конвенцията за бежанците. ДП (прераб.) на практика кодифицира аспектите на този международен договор, страните по който включват всички държави — членки на ЕС, участвали в приемането на европейското законодателство в областта на убежището, независимо, че самият Европейски съюз като международен субект със собствена юридическа правосубектност не е подписал Конвенцията за бежанците. В предложението си за ДП, представено през 2004 г., Европейската комисия пояснява, че член 12 (в предложението — член 14) отново подчертава принципа, че лице, което попада в приложното поле на някоя от клаузите за изключване по членове 1D, 1E и 1F от Конвенцията за бежанците, следва да се изключи от статута на бежанец⁶.

В четвъртото съображение от ДП (прераб.) се отбелязва, че „Женевската конвенция и Протоколът представляват крайъгълен камък на международноправния режим за закрила на бежанците“. Съображение 23 посочва една от основните цели на директивата, а именно — „да се определят стандарти относно определението и съдържанието на статута на бежанец с цел подпомагане на компетентните национални органи на държавите-членки при прилагането на Женевската конвенция“. Освен това в съображение 24 се отчита необходимостта „да се въведат общи критерии за признаване на статут на бежанец на лицата, подали молба за убежище по смисъла на член 1 от Женевската конвенция“. Съдът на Европейския съюз многократно се е позовавал на ДП (прераб.), и по-специално на тези съображения, за да подчертае, че Конвенцията за бежанците:

представлява крайъгълен камък на международноправния режим за закрила на бежанците и че разпоредбите на Директивата относно условията за предоставяне и съдържанието на статута на бежанец са приети с оглед подпомагането на компетентните органи на държавите членки при прилагането на тази конвенция въз основа на общи понятия и критерии⁷.

Въз основа на съждения в светлината на цялостната приложима международна и европейска рамка за международна закрила, Съдът на ЕС приема, че разпоредбите на ДП и ДП (прераб.) трябва да се тълкуват с оглед на общата структура и предназначение на тази рамка при зачитане на Конвенцията за бежанците и другите относими договори, посочени в член 78 от ДФЕС⁸. Това показва, че Съдът прилага системен подход към тълкуването на ДП (прераб.) по начин, съвместим с относимите разпоредби на Конвенцията за бежанците. Така застъпеният от Съда на ЕС подход към тълкуването стига дори по-далеч,

⁶ Европейска комисия, Предложение за Директива на Съвета относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила (ОВ С 51 Е , 26.2.2002 г., стр. 325).

⁷ Решение на Съда на ЕС от 9 ноември 2010 г. по съединени дела C-57/09 и C-101/09, *B u D*, EU:C:2010:661, точка 77; решение на Съда на ЕС от 2 март 2010 г. по съединени дела C-175/08, C-176/08, C-178/08 и C-179/08, *Salahadin Abdulla u др.*, EU:C:2010:105, точка 52; решение на Съда на ЕС от 17 юни 2010 г. по дело C-31/09, *Nawras Bolbol срещу Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal*, EU:C:2010:351, точка 3.

⁸ Решение по дело *Bolbol*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точки 37 и сл.; решение по дело *B и D*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точки 77 и сл.; решение на Съда на ЕС от 19 декември 2012 г. по дело C-364/11, *El Karem El Kott u др.*, EU:C:2012:826, точка 42 и сл.; решение на Съда на ЕС от 26 февруари 2015 г. по дело C-472/13, *Andre Lawrence Shepherd срещу Федерална република Германия*, EU:C:2015:117, точки 22 и сл.

тъй като оценява предмета и целите не само на относимите разпоредби, но и на целия правен режим на ЕС, включително стандартите за защита на основните права, съдържащи се в Хартата на ЕС, както и общите принципи на правото, представляващи част от основополагащите ценности на организацията.⁹ Този подход се прилага и по отношение на членове 12 и 17, които в голяма степен възприемат основанията за изключване от членове 1D, 1E и 1F от Конвенцията за бежанците.

1.2 Член 12: Обосновка на клаузите за изключване

Двата кратки параграфа на член 12 съдържат две отделни основания за изключване на лице от бежански статут.

Параграф 1 почива на схващането за субсидиарност на международната закрила. С други думи, с предимство следва да се ползва закрилата, предоставяна от държавата, чийто гражданин е лицето, или държавата на предишното му обичайно пребиваване¹⁰. Следователно не е необходимо да се признава бежански статут на гражданин на трета държава, ако това лице вече получава достатъчна закрила от органи или агенции на Организацията на обединените нации, различни от ВКБООН (буква а)), или от държавата, в която то е установило своето пребиваване (буква б)). Налице е пряка взаимовръзка между член 12, параграф 1, буква а) и член 1D от Конвенцията за бежанците, тъй като член 12, параграф 1, буква б) отразява съдържанието на клаузата за изключване в член 1E от Конвенцията за бежанците.

Вторият параграф от член 12 предвижда изчерпателните основания за изключване, съдържащи се в член 1F от Конвенцията за бежанците, с цел поддържане на благонадеждността и правдоподобността на предоставения статут на бежанец. Обосновката на тези клаузи за изключване е двойна: на първо място, някои деяния са толкова тежки, че с извършването им лицата спират да бъдат достойни за международна закрила като бежанци. На второ място, рамката на бежанското право не бива да е пречка извършителите на тежки престъпления да бъдат подведени под отговорност¹¹. Съдът на ЕС е подчертал важноста на тази обосновка, като се е позовал на целта, върху която се градят основанията за изключване съгласно член 12, параграф 2, а именно да се запази доверието в системата за закрила в съответствие с Конвенцията за бежанците¹². Съдът дори постановява, че с оглед опазване благонадеждността на бежанския статут, това условие забранява на държавите членки да предоставят на лица, изключени от бежански статут съгласно член 12, параграф 2, този или друг статут, който би могъл да бъде объркан със статут на бежанец¹³. Такава ситуация може да възникне във връзка с член 3 от ДП (пре-раб.), който позволява на държавите членки да приемат или запазват по-благоприятни

⁹ EASO, „Член 15, буква в) от Директивата относно признаването (2011/95/ЕС): юридически анализ“ [Article 15c) QD Qualification Directive (2011/95/EU): Judicial Analysis], декември 2014 г., стр. 11; EASO, „Въведение в общата европейска система за убежище — юридически анализ“ [An Introduction to the Common European Asylum System: A Judicial Analysis] (предстои издаване); вж. също V. Moreno Lax, „За автономията, автархията, преднамереността и фрагментацията: отношението между законодателството на ЕС в областта на убежището и международното хуманитарно право“ [Of Autonomy, Autarky, Purposiveness and Fragmentation: The Relationship between EU Asylum Law and International Humanitarian Law], в D. Cantor и J.-F. Durieux (ред.), „Бежанец от нехуманност? Военни бежанци и международно хуманитарно право“ [Refugee from Inhumanity? War refugees and International Humanitarian Law] (Martinus Nijhoff, 2014 г.), стр. 298.

¹⁰ Решение на Федералния административен съд (Германия) от 8 февруари 2005 г., № 1 С 29.03, BVerwGE 122, стр. 376 и 387.

¹¹ Решение по дело *B и D*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точка 104; ВКБООН, Информационна бележка относно прилагането на клаузите за изключване: член 1F от Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г. [Background Note on the Application of the Exclusion Clauses: Article 1F of the 1951 Convention relating to the Status of Refugees], септември 2003 г., точка 3.

¹² Решение по дело *B и D*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точка 104.

¹³ Пак там.

стандарты за определяне на лицата, които отговарят на условията за предоставяне на статут на бежанец, доколкото тези стандарти са съвместими с директивата¹⁴.

1.3 Задължително изключване

Член 12 в своята цялост предвижда задължително изключване в съответствие с членове 1D, 1E и 1F от Конвенцията за бежанците. Заложеният в член 12, параграф 2 подход се различава от разпоредбите на член 28 от Директивата за временната закрила 2001/55/ЕО по това, че на държавите членки не се дава право по собствена преценка да определят, че кандидат следва да се третира като бежанец, дори в ситуации, в които са изпълнени критериите за изключване. Член 14, параграф 3, буква а) от ДП (прераб.) недвусмислено задължава държавите членки да отнемат статута на бежанец, ако след неговото предоставяне съответната държава членка установи, че лицето е следвало да бъде изключено или е изключено от кръга на бежанците в съответствие с член 12.

1.4 Изключване в рамките на по-широката европейска концепция за закрилата

Самото изключване на дадено лице от статута на бежанец съгласно член 12, параграф 2 не предполага изразяване на становище по отделния въпрос, дали това лице може да бъде експулсирано в неговата държава по произход.¹⁵ Същото важи и за изключването от субсидиарна закрила в съответствие с член 17. С други думи, изключването не предопределя решение за експулсиране на кандидата и не накърнява възможностите за правна защита, от които може да се ползва той. Кандидат, изключен от кръга на бежанците (член 12) или от кръга на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила (член 17), може да се опита да получи защита от принудително връщане, която се предоставя по силата на член 4 от Хартата на ЕС¹⁶ и член 3 от ЕКПЧ.¹⁷ Това допълнително съображение отразява необходимостта да се отчита тълкуването на законодателство на ЕС в областта на убежището от Съда на ЕС и подходът, възприет в съответните дела. Той отразява подхода, очертан в точка 1.1 по-горе, а именно по-широката европейска концепция за закрилата, основаваща се върху синергията между бежанското право и допълнителните съображения, свързани с правото в областта на основните права и хуманитарното право. Този подход обаче не стига толкова далеч, че да предвижда допълнителен статус извън приложното поле на ДП (прераб.). Разглеждана през призмата на този подход към тълкуването, оценката на молба за международна закрила може да се състои от три елемента по отношение на прилагането на клаузите за изключване¹⁸:

- 1) Компетентният орган или компетентният съд и/или трибунал проверява дали определен гражданин на трета държава изпълнява критериите за предоставяне на закрила като бежанец. Това решение зависи от преценката дали кандидатът попада в кръга на бежанците (член 2, буква г)) поради наличието на основателно опасение от преследване (член 9) във връзка с поне едно от петте основания, посочени

¹⁴ Пак там, точка 115.

¹⁵ Пак там, точка 110.

¹⁶ Харта на основните права на Европейския съюз (ОВ С 326, 26.10.2012 г., стр. 391).

¹⁷ Конвенция за защита правата на човека и основните свободи (изменена с Протоколи № 11 и 14), ЕТС № 005, 4 ноември 1950 г. (в сила от 3 септември 1953 г.)

¹⁸ EASO, „Член 15, буква в) от Директивата за признаването (2011/95/ЕС): юридически анализ“, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 9, стр. 11.

в член 10. Трябва да се провери също дали кандидатът отговаря на критериите за изключване съгласно член 12.

Следва да се отбележи, че макар да е най-широкоразпространена, практиката първо да се проверява за изпълнение на критериите за включване, преди да се пристъпи към проверка дали са приложими основанията за изключване, не е предписание на ДП (прераб.). Някои държави членки предвиждат проверка по критериите за изключване преди пристъпване към преценка дали кандидатът отговаря на условията за международна закрила (напр. Нидерландия¹⁹ и Испания).

2) Ако молбата за бежанска закрила не може да бъде уважена, следва да се прецени дали лицето отговаря на условията за субсидиарна закрила съгласно член 15 и дали не са налице условия за изключване по силата на член 17 от Директивата за признаването (преработен текст).

3) Когато бъде установено, че лицето няма право на международна закрила, например по силата на клауза за изключване, е необходимо да се определи дали лицето се ползва със защита от експулсиране съгласно член 4 и член 19, параграф 2 от Хартата на ЕС (вж. съображение 16 от ДП), както и член 3 от ЕКПЧ. Особено относима е практиката на ЕСПЧ по дела за експулсиране и екстрадиране съгласно член 3 от ЕКПЧ²⁰. Член 4 от Хартата на ЕС и член 3 от ЕКПЧ забраняват изтезанията и други форми на нечовешко или унижително отношение или наказание, с което защитават една от най-основополагащите ценности на демократичното общество. ЕСПЧ е потвърдил абсолютния и неотменим характер на тази разпоредба, който не допуска никакви изключения от приложението на закрилата, основаващи се на поведението на лицето. С това съдът в Страсбург е подчертал, че закрилата по член 3 от ЕКПЧ е по-широка, отколкото тази, предвидена в членове 32 и 33 от Конвенцията за бежанците.²¹ От друга страна, член 3 от ЕКПЧ предвижда защита единствено от самото експулсиране, но — за разлика от член 24 от ДП (прераб.) — не предвижда положително право на пребиваване или на разрешение за пребиваване.

1.5 Ролите на Съда на ЕС и ЕСПЧ

Съдът на ЕС носи отговорността да следи за еднаквото тълкуване и прилагане на правото на Европейския съюз. Член 267 от ДФЕС създава механизъм, чрез който Съдът на ЕС да отговаря на отнасящи се до правото на ЕС въпроси, отправени му от национални юрисдикции във връзка с тълкуването на европейското законодателство (процедурата за преюдициално запитване). Когато прилага тази процедура, Съдът на ЕС всъщност не решава делото по същество — то се връща на националната юрисдикция за окончателно

¹⁹ Вж.: Отдел по административно право към Държавния съвет (Нидерландия), ABRvS 27 октомври 2003 г., 200305116, стр. 2.3.1.

²⁰ Решение на ЕСПЧ от 7 юли 1989 г. по дело *Saering срещу Обединеното кралство*, жалба № 14038/88, точки 85 и сл.; решение на ЕСПЧ от 20 март 1991 г. по дело *Cruz Varas срещу Швеция*, жалба № 15576/89, точки 69 и сл.; решение на ЕСПЧ от 30 октомври 1991 г. по дело *Vilvarajah срещу Обединеното кралство*, жалба № 13163/87, точки 107 и сл.

²¹ Решение на ЕСПЧ от 15 ноември 1996 г. по дело *Chahal срещу Обединеното кралство*, жалба № 22414/93, точки 79 и сл.; решение на ЕСПЧ от 17 декември 1996 г. по дело *Ahmed срещу Австрия*, жалба № 25694/96, точки 40 и сл.; решение на ЕСПЧ от 29 април 1997 г. по дело *H.L.R. срещу Франция*, жалба № 24573/94, точка 35; решение на ЕСПЧ от 28 февруари 2008 г. по дело *Saadi срещу Италия*, жалба № 37201/06, точка 127; решение на ЕСПЧ от 28 юни 2011 г. по дело *Sufi и Elmi срещу Обединеното кралство*, жалба № 8319/07, точка 212.

решение въз основа на тълкуването, предоставено от Съда на ЕС. Тълкувателните решения са задължителни за държавите членки²².

ЕСПЧ от друга страна разглежда искове от лица и запитвания от държави във връзка с твърдения за нарушение на право по ЕКПЧ от някоя от 47-те държави — страни по Конвенцията. За разлика от Съда на ЕС, той решава делата, по които е сезиран, включително — ако е необходимо — като прави фактически констатации. Решенията са задължителни за страните по производството. Решенията на ЕСПЧ имат висока практическа стойност и може да се твърди, че те дават убедителни насоки по отношение на дела пред други съдилища и трибунали, в които се касае за подобни обстоятелства или въпроси.

²² За полезни насоки за отправяне на преюдициални запитвания до Съда на ЕС вж.: Съд на ЕС, Препоръки към националните юрисдикции относно отправянето на преюдициални запитвания (ОВ С 338, 6.11.2012 г., стр. 1); вж. също МАСБП, Преюдициални запитвания до Съда на Европейския съюз: бележка за съдиите в национални юрисдикции, които разглеждат дела във връзка с убежище [Preliminary references to the Court of Justice of the European Union: A Note for national judges handling asylum-related cases], април 2014 г.

2. Изключване от бежански статут (член 12)

2.1 Член 12, параграф 1: Изключване поради вече предоставена закрила

Член 12, параграф 1 от ДП (прераб.) урежда изключването на лица от кръга на бежанците поради това, че не се нуждаят от закрила като бежанци²³. Разпоредбата обхваща две основания за изключване. Резултатът и от двете е изключване на гражданина на трета държава от кръга на бежанците, тъй като той вече получава достатъчна закрила. Кандидатът не зависи от закрилата, която би му осигурил статутът на бежанец, тъй като се ползва със закрила от Организацията на обединените нации (буква а)) или от страната си на пребиваване (буква б)).

2.1.1 Член 12, параграф 1, буква а) — помощ от Организацията на обединените нации

Има пряка връзка между член 12, параграф 1, буква а) и член 1D от Конвенцията за бежанците, която се прилага за всяко лице, ползващо закрила или помощ от органи или структури на Организацията на обединените нации, различни от ВКБООН. Тази клауза за изключване е съставена конкретно по отношение на бежанците от палестинските територии²⁴, които получават закрила от Агенцията на ООН за подпомагане на палестинските бежанци в Близкия изток (UNRWA)²⁵. Съдът на ЕС посочва, че целта на тази разпоредба е да се гарантира непрекъснатост на закрилата на палестинските бежанци като такива, докато тяхната съдба бъде окончателно уредена в съответствие с приложимите резолюции на Общото събрание²⁶.

Член 12, параграф 1, буква а) се състои от две изречения, които отразяват двата абзаца на член 1D от Конвенцията за бежанците. Първото изречение изключва от бежански статут лицата, които вече се ползват със закрила от органи или агенции, различни от ВКБООН. То категорично разграничава закрилата, предоставяна от органи и агенции на ООН (а именно UNRWA), от тази, предоставяна от ВКБООН, с което прекарва демаркационна линия между тези системи за закрила. Първото изречение на член 12, параграф 1, буква а) следва да се тълкува — както и всички клаузи за изключване — ограничително в светлината на по-широката европейска концепция за закрилата, като се имат предвид описаните по-долу уговорки, очертани в съдебната практика на Съда на ЕС.

²³ Решение на Федералния административен съд (Германия) от 8 февруари 2005 г., 1 С 29.03, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 10, стр. 387; вж. също I. Kraft, „Член 12 от Директива 2011/95/ЕС“, в К. Nailbronner и D. Thym (ред.), „Право на ЕС в областта на имиграцията и убежището — коментар на регламентите и директивите на ЕС“ [EU Immigration and Asylum Law. Commentary on EU Regulations and Directives], (2-ро изд., Hart/Beck/Nomos, 2016 г.) (предстои издаване), точка 1.

²⁴ Този израз следва да не се тълкува като признаване на държавата Палестина и не накърнява отделните позиции на държавите членки по въпроса.

²⁵ Европейска комисия, Предложение за Директива на Съвета относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 6 (ОВ С 51 Е , 26.2.2002 г., стр. 325).

²⁶ Решение по дело *El Karem El Kott u др.*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 8, точки 60 и 62.

Второто изречение на член 12, параграф 1, буква а) предвижда изключение от тази клауза за изключване: Когато предоставената от UNRWA алтернативна закрила, която представлява обосновката на тази клауза за изключване, престане да бъде приложима по каквато и да е причина, която е извън властта на лицето и не зависи от неговата воля²⁷, при липса на окончателно принципно решение на положението в палестинските територии, кандидатът *ipso facto* се ползва със закрила по Директивата.

2.1.1.1 „В приложното поле на член 1D от Конвенцията за бежанците“

С Резолюция 302 (IV) на Общото събрание на ООН от 8 декември 1949 г. относно помощта за палестинските бежанци е учредена Агенцията на ООН за подпомагане на палестинските бежанци в Близкия изток (UNRWA)²⁸ и определена територията на осъществяване на дейността ѝ, която включва Ливан, Сирия, Западния бряг (включително Източен Йерусалим) и ивицата Газа.

Исторически терминът „палестински бежанец“ се е прилагал за лицата, чието обичайно местопребиваване през целия период между юни 1946 г. и май 1948 г. е било Палестина и които са изгубили както дома, така и поминъка си в резултат на конфликта от 1948 г. Тълкуването на определението за палестински бежанец впоследствие е разширено, така че да обхване и лицата, трайно разселени в резултат на конфликта от 1967 г.²⁹

Решението на Съда на ЕС по дело *Bolbol*³⁰ дава някои практически пояснения относно индивидуалното приложно поле на тази клауза. Съдът приема, че определението на лицата, попадащи в приложното поле на член 12, параграф 1 от ДП (прераб.), се ограничава до лицата, които действително са се възползвали от помощта, предоставена от UNRWA. Той установява, че регистрацията в UNRWA е достатъчно доказателство за действителното ползване на помощ от UNRWA. Помощ може да се предоставя дори при липсата на подобна регистрация, като в този случай на ползвателя следва да се позволява да представя доказателството за нея по всякакъв друг начин³¹. Съдът на ЕС подчертава, че тази клауза от Директивата трябва да бъде обект на стриктно тълкуване и не би могла да се отнася за всички лица, които имат право да се ползват от закрила или помощ от UNRWA или действително са се регистрирали да получават такава закрила или помощ³².

Исторически терминът „палестински бежанец“ се е прилагал за лицата, чието обичайно местопребиваване през целия период между юни 1946 г. и май 1948 г. е било Палестина и които са изгубили както дома, така и поминъка си поради разселването си в резултат на арабско-израелския конфликт от 1948 г. от тази част от територията, управлявана от Британския мандат в Палестина, която се превръща в Израел, и не са могли да се върнат там³³. Тълкуването на определението за палестински бежанец впоследствие е разширено, така че да обхване и лицата, които в резултат на арабско-израелския конфликт от

²⁷ Пак там, точка 58; вж. по-долу точка 2.1.1.2.

²⁸ ОС на ООН, Помощ за палестинските бежанци (2 декември 1950 г.) A/RES/393.

²⁹ ОС на ООН, Лица, разселени в резултат на военните действия от 1967 и следващите години [Persons displaced as a result of the June 1967 and subsequent hostilities] (15 декември 2004 г.) A/RES/59/118; ОС на ООН, Хуманитарна помощ [Humanitarian Assistance] (4 юли 1967 г.) A/RES/2252 и следващи резолюции на Общото събрание на ООН.

³⁰ Решение по дело *Bolbol*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7.

³¹ Пак там, точка 52.

³² Пак там.

³³ ОС на ООН, Палестина — Доклад за напредъка от посредника на Организацията на обединените нации [Palestine — Progress Report of the United Nations Mediator] (11 декември 1948 г.) A/RES/194.

1967 г. са разселени от палестинската територия, окупирана от Израел от 1967 г., и не са могли да се върнат там³⁴.

Ако се възприеме по-нюансиран подход, който не отговаря стриктно на практиката на Съда на ЕС, би си заслужавало да се отбележи гледището на ВКБООН, че приложното поле на член 1D от Конвенцията от 1951 г. обхваща палестинските бежанци, разселени през 1948 и 1967 г., и техните потомци³⁵, както и — по-специално — че за да попадне лице в приложното поле на член 1D от Конвенцията за бежанците, смисълът на думите „получават закрила или помощ от UNRWA“ включва не само палестинците, които действително са се възползвали от закрилата или помощта, предоставяни от UNRWA, но и тези, които имат право на такава закрила или помощ³⁶.

2.1.1.2 В случаите, в които тази закрила „бъде преустановена на каквото и да е основание“

Думите „на каквото и да е основание“ следва да се тълкуват в контекста си и в съответствие с предмета и целите на член 1D от Конвенцията за бежанците, а именно да се осигури непрекъснатост на закрилата и помощта на палестинските бежанци и да се избегне припокриване между компетентностите на ВКБООН и на UNRWA. Това включва както географска непрекъснатост, така и непрекъснатост във времето.

Съдът на ЕС е имал възможност да даде тълкувание на тази клауза. Неговото тълкувание е стриктно и акцентира върху желанието за напускане на територията, на която се предлага закрила, както и други причини за напускане от страна на лицето. В своето решение по дело *El Karem El Kott*³⁷ Съдът на ЕС посочва, че закрилата или помощта се преустановяват, когато:

1. UNRWA или органите или агенциите на Организацията на обединените нации, различни от Върховния комисар за бежанците на ООН, бъдат премахнати (т.е. когато бъде намерено трайно решение на палестинския проблем) или повече не са в състояние да изпълнява мисията си³⁸; или
2. кандидатът е бил принуден да напусне зоната на дейност на UNRWA поради обстоятелства, които са извън неговата власт и не зависят от неговата воля³⁹.

Съдът на ЕС посочва също че компетентният орган на държавата членка следва да определи, въз основа на индивидуална преценка на молбата, дали кандидатът е бил принуден да напусне зоната на дейност на органа или агенцията или го е сторил по своя воля⁴⁰. Впоследствие трябва да се определи дали лицето може да се върне в тази зона и да си възобнови закрилата от UNRWA⁴¹. По въпроса дали може да се твърди, че потенциален кандидат е напуснал зоната на предоставяната от UNRWA закрила против волята си, спо-

³⁴ ОС на ООН, Хуманитарна помощ, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 29 и следващи резолюции на Общото събрание на ООН, включително ОС на ООН, Лица, разселени в резултат на военните действия от 1967 и следващите години, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 29.

³⁵ ВКБООН, Бележка относно тълкуването от страна на ВКБООН на член 1D от Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г. и член 12, параграф 1, буква а) от Директивата на ЕС за признаването по отношение на палестинските бежанци, търсещи международна закрила [Note on UNHCR's Interpretation of Article 1D of the 1951 Convention relating to the Status of Refugees and Article 12(1)(a) of the EU Qualification Directive in the context of Palestinian refugees seeking international protection], май 2013 г., стр. 2-3.

³⁶ Пак там.

³⁷ Решение по дело *El Karem El Kott u др.*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 8, точка 55.

³⁸ Пак там, точка 56.

³⁹ Пак там, точка 58.

⁴⁰ Пак там, точки 55-67.

⁴¹ Решение на Съвета по въпросите на правния режим на чужденците (Белгия) от 29 януари 2010 г., № 37.912.

ред Съда на ЕС следва да се приема, че палестински бежанец е бил принуден да напусне зоната на дейност на UNRWA, ако „личната му безопасност е била сериозно застрашена и е било невъзможно въпросният орган или агенция да гарантира, че условията му на живот в зоната биха отговаряли на мисията, възложена на органа или агенцията“⁴². Въпреки това, самото обстоятелство, че кандидатът е напуснал зоната на дейност на UNRWA, не води до „прекратяване на закрилата или помощта от агенцията“. Отсъствието от тази зона или доброволното решение за напускането ѝ не може да се смята за преустановяване на помощта по смисъла на член 12, параграф 1, буква а), изречение второ⁴³.

Въпросите, поставени по дело *El Karem El Kott*, са били обект и на национална съдебна практика. Според решение на белгийския Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Съвет по въпросите на правния режим на чужденците), член 1D се прилага единствено ако „търсещото убежище лице лично се намира в сериозна опасност“ и UNRWA „не е могла да му предложи във въпросната зона условия на живот, съответстващи на целите, чието изпълнение ѝ е възложено“⁴⁴.

По този въпрос съдебната практика очевидно е относително установена. Позицията на ВКБООН е почти идентична със заключенията, направени от Съда на ЕС в решението му по дело *El Karem El Kott*. Както установява Съдът на ЕС, ВКБООН приема, че смисълът на думите „преустановена на каквото и да е основание“ включва i) закриването на UNRWA като агенция; ii) преустановяването на дейността на UNRWA и iii) всички намиращи се извън властта на лицето обективни причини то да не може (отново) да се възползва от закрилата или помощта на UNRWA⁴⁵.

2.1.1.3 „Ipsa facto имат право на предимствата по настоящата директива“

В решението по дело *El Karem El Kott* Съдът определя, че думите „ipsa facto имат право на предимствата по настоящата директива“ следва да се тълкуват по начин, съвместим с втория абзац от член 1D от Конвенцията за бежанците. Той посочва, че лицата следва „по право“ да се ползват от привилегиите по Конвенцията за бежанците⁴⁶.

На този етап от разглеждането на молбата за международна закрила компетентният орган на държавата членка би следвало вече да е проверил не дали кандидатът в действителност не само е поискал помощ от UNRWA, но и тази помощ/закрила е преустановена по причини или поради обстоятелства, над които той няма власт⁴⁷. Органите на държавите членки би следвало също да са проучили дали лицето може да се върне (в бъдеще) в зоната на дейност на UNRWA и да са преценили, че това няма да е възможно⁴⁸. Следователно има както материален, така и географски елемент в преценката.

⁴² Решение по дело *El Karem El Kott u др.*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 8, точка 63.

⁴³ Решение по дело *El Karem El Kott u др.*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 8, точка 59.

⁴⁴ Решение на Съвета по въпросите на правния режим на чужденците (Белгия) от 2 май 2013 г., № 102283; решение на Съвета по въпросите на правния режим на чужденците (Белгия) от 8 август 2013 г., № 108.154468; решение на Съвета по въпросите на правния режим на чужденците (Белгия) от 10 април 2013 г., № 100.713469; решение на Съвета по въпросите на правния режим на чужденците (Белгия) от 31 януари 2013 г., № 96.372470.

⁴⁵ ВКБООН, Бележка относно тълкуването от страна на ВКБООН на член 1D от Конвенцията от 1951 г., цитирана по-горе, вж. бележка под линия 35.

⁴⁶ Решение по дело *El Karem El Kott u др.*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 8, точка 71.

⁴⁷ Пак там, точки 58, 61, 64-65.

⁴⁸ Пак там, точка 77.

В резултат на това, на този етап не е задължително кандидатът да доказва основателни опасения от преследване по смисъла на член 2, буква в) от Директивата⁴⁹. След като е кандидатствал за убежище в държава членка, той следва да получи статут на бежанец, ако не попада в приложното поле на член 12, параграф 1, буква б), член 12, параграф 2 или член 12, параграф 3) от ДП (прераб.), тъй като „правото *ipso facto*“ не предвижда възможност за условно признаване на бежански статут. Предвид потенциално сериозните правни последици е задължителна точната оценка на условията по член 12, параграф 1, буква а), изречение първо (така, както е очертано по-горе). Това е отчетено от Апелативния съд на Обединеното кралство, който отбелязва, че „[т]олкова голяма съвкупност от права вероятно не би била предоставена [...] ако групата на получателите ѝ не е ясно и точно определена [...]“⁵⁰.

2.1.2 Член 12, параграф 1, буква б) — Признаване на права от държавата на пребиваване

Тази подточка на член 12, в съответствие с член 1Е от Конвенцията за бежанците, разглежда ситуацията, в които на кандидат са предоставени специфични права (или равностойни на тях права), които иначе биха били предоставени единствено на граждани на страната, в която той понастоящем пребивава. Разпоредбата включва три условия, които трябва да бъдат изпълнени едновременно, за да бъде приложима тя. Те могат да се опишат като времево, териториално и материално условие и ще бъдат разгледани последователно.

2.1.2.1 „Държавата, в която то е установило своето пребиваване“

Изискването на член 12, параграф 1, буква б) кандидатът да е установил трайно своето местопребиваване, което отразява член 1Е от Конвенцията за бежанците, представлява изричен териториален или физически елемент в прилагането на тази подточка. Следователно временното пребиваване — например при транзитно преминаване или при посещение в определена държава членка — не представлява достатъчно основание за изключване. В записките от преговорите за приемане на Конвенцията за бежанците е отразен високият праг за изпълнение на това териториално условие. По време на дебатите представителят на Обединеното кралство посочва, че за целите на член 1Е „идеята за установяване на местопребиваването е равностойна на установяване на постоянно пребиваване“⁵¹. Освен това по време на преговорите текстът на член 1Е във френската езикова редакция на Конвенцията за бежанците е променен от „*élu domicile*“ на „*a établi sa résidence*“, за да се подчертае трайността на пребиваването, която е понятие с по-дългосрочен смисъл.

Очевидно към момента почти (или напълно) липсва съществена съдебна практика по този въпрос⁵². ВКБООН смята, че доброволният отказ от пребиваване не е пречка за при-

⁴⁹ Пак там, точка 76.

⁵⁰ Решение на Апелативния съд (Обединено кралство) по дело *El-Ali срещу Министъра на вътрешните работи*, [2002] EWCA Civ. 1103, точка 50.

⁵¹ ВКБООН, Бележка относно тълкуването от страна на ВКБООН на член 1Е от Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г. [UNHCR Note on the Interpretation of Article 1E of the 1951 Convention relating to the Status of Refugees], март 2009 г., точки 10-11.

⁵² Член 1Е от Конвенцията за бежанците всъщност е бил прилаган в редица дела в Канада. За общ преглед на същите вж. <http://www.irb-cisr.gc.ca/Eng/BoaCom/references/LegJur/Pages/RefDef10.aspx>.

лагане на член 1Е от Конвенцията за бежанците, при условие лицето да продължи да има право на сигурен статус на пребиваващо лице, включително правото на повторно влизане, и да са му признати правата и задълженията, съпровождащи притежанието на гражданство⁵³.

2.1.2.2 „Компетентните органи... считат, че то има“

Времевият елемент на член 12, параграф 1, буква б) се отнася до момент, към който може да се твърди, че кандидатът в действителност се ползва с права, които иначе биха били запазени само за лицата с гражданство. Той следва да се прилага единствено когато държавата понастоящем признава съответните права и задължения на лицето, а не когато то се е ползвало от тези права в миналото. Ако компетентните органи на съответната държава в миналото са признавали тези права на кандидата, но вече не ги признават, член 12, параграф 1, буква б) не е приложим. Това отразява обстоятелството, че е напълно възможно кандидатът отново да се нуждае от закрила като бежанец. Нещо повече, това важи не само за лицата, на които са били предоставени такива права, но и за тези, които отговарят или биха могли в бъдеще да отговарят на условията за предоставянето им⁵⁴.

2.1.2.3 „Правата и задълженията, произтичащи от гражданството на тази държава“

Що се отнася до същностното или материално качество на правата и задълженията, които трябва да бъдат признати на кандидата, той следва да бъде защитен поне от депортиране и експулсиране. Както и лицата с гражданство, кандидатът следва да има правото на свободно движение, включително напускане и повторно влизане в страната. Не е необходимо тези права и задължения във всяко едно отношение да са идентични с правата, от които се ползват гражданите на съответната държава. Възможни са разлики, например кандидатът да няма право да гласува или да се кандидатира на избори, както и определени ограничения за заемане на определени държавни постове⁵⁵.

2.2 Член 12, параграф 2: Изключване поради недостойнство за международна закрила

2.2.1 Общи съображения за всички три основания за изключване

Член 12, параграф 2 отразява съдържанието се в член 1F от Конвенцията за бежанците основания за изключване с цел поддържане на благонадеждността и правдоподобността на предоставения бежански статут (вж. точка 1.2 по-горе). Разпоредбата съдържа три отделни основания за изключване, които отчасти се припокриват във фактическия

⁵³ ВКБООН, Бележка относно тълкуването от страна на ВКБООН на член 1Е, цитирана по-горе, вж. бележка под линия 51, точка 10.

⁵⁴ Пак там, точка 7.

⁵⁵ Пак там, точки 13-16.

си състав: извършване на определени международни престъпления, т.е. престъпления срещу мира, военни престъпления или престъпления срещу човечеството (член 12, параграф 2, буква а)); извършване на тежки престъпления, които нямат политически характер, преди влизането в съответната държава членка (член 12, параграф 2, буква б)); или извършване на деяния, които противоречат на целите и принципите на Организацията на обединените нации (член 12, параграф 2, буква в)). След като бъдат очертани някои общи основни аспекти, ще бъдат подробно илюстрирани конкретните елементи на всяка от тези разпоредби (в раздели 2.2.2—2.2.4). След подробния анализ се обсъждат всеобхватни въпроси като личната отговорност (точка 2.3), която включва специфични проблеми с атрибуцията, произтичащи от съучастничеството в гореспоменатите деяния; изключващи и смекчаващи вината обстоятелства (точка 2.4); както и въпросът дали при разглеждане приложимостта на основанията за изключване би могло да има значение това, че лицето се е поправило (точка 2.5). Тук следва да се отбележи, че процесуалните аспекти, например занижената степен на доказване („сериозни основания да се счита“), играят изключително важна роля в индивидуалното разглеждане на основанията за изключване (вж. по-долу раздел 4).

2.2.1.1 Цел

По време на дебатите относно ДП в Европейския съвет бе дискутирано дали понятието за изключване от бежански статут, с цялостната цел да се изключват от такъв статут лицата, за които се приема, че не са достойни за закрила, следва да се разшири и да обхване и случаите, предвидени в член 33, параграф 2 от Конвенцията за бежанците. Тази разпоредба урежда изключенията от принципа на забраната за връщане (*non-refoulement*), съдържащ се в член 33, параграф 1 от Конвенцията за бежанците, когато са налице основателни причини да се смята, че бежанец представлява заплаха за сигурността на приемащата държава или когато лицето е осъдено с влязла в сила присъда за особено тежко престъпление и представлява заплаха за обществото⁵⁶. Съответната разпоредба в ДП (прераб.) е член 12, параграф 2, който, за разлика от член 17, параграф 1, буква г) относно изключването от субсидиарна закрила⁵⁷, не включва това допълнително съображение по отношение на изключването от бежанска закрила. В крайна сметка изключенията от принципа на забраната за връщане не са включени в член 12, параграф 2, а в член 14, параграфи 4 и 5⁵⁸. Този важен нюанс се дължи на обстоятелството, че критериите за изключване, изброени в член 1, раздели D-F от Конвенцията за бежанците, са сметнати за изчерпателни⁵⁹. Решението да не се включват съображения за национална сигурност и/или предотвратяване на заплаха отразява обосновката на член 12, параграф 2, а именно чрез ограничения да се поддържа на благонадеждността и правдоподобността на бежанския статут⁶⁰. В решението си по дело *B и D* Съдът на ЕС посочва, че смисълът на

⁵⁶ Европейски съвет, Предложение за Директива на Съвета относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, № 9038/02 от 17 юни 2002 г., стр. 20; Предложение за Директива на Съвета относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, № 10596/02 от 9 юли 2002 г., стр. 22 и Предложение за Директива на Съвета относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, № 11356/02 от 6 септември 2002 г., стр. 17.

⁵⁷ Вж. също сходното разбиране в член 28, параграф 1 от Директива 2001/55/ЕО на Съвета от 20 юли 2001 г. относно минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица и за мерките за поддържане на баланса между държавите членки в полагането на усилия за прием на такива лица и понасяне на последиците от този прием (ОВ L 212, 7.8.2001 г., стр. 12).

⁵⁸ I. Kraft, „Член 12 от Директива 2011/95/ЕС“, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 23, точки 9-10.

⁵⁹ Европейски съвет, Предложение за Директива на Съвета относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, № 12620/02 от 3 октомври 2002 г., стр. 19.

⁶⁰ Решение по дело *B и D*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точка 115.

разглежданите по делото основания за изключване (член 12, параграф 2, букви б) и в)) е те да бъдат последица от деяния, извършени в миналото. Тези основания:

са установени с цел да се изключат от статута на бежанци лицата, за които се смята, че са недостойни за свързаната с този статут закрила, и да се предотврати вероятността предоставянето на този статут да позволи на извършителите на определени тежки престъпления да избегнат наказателна отговорност⁶¹.

Духът на това решение, както и обосновката, върху която стъпва то, са отразени в постановено по-късно решение на Bundesverwaltungsgericht (Федералния административен съд на Германия), в което се посочва, че изключването има за цел да не се дискредитира статутът на „добросъвестен бежанец“⁶².

2.2.1.2 Изключването не се обуславя от настояща заплаха за приемащата държава

Съображенията, свързани с безопасността, сигурността и предотвратяването на заплахи за обществото, не са от значение, когато се разглежда дали лице трябва да бъде изключено от статут на бежанец. Те все пак могат да бъдат отчетени в контекста на отказа за предоставяне на бежански статут и отнемането на този статут съгласно член 14, параграфи 4 и 5⁶³, Според Съда на ЕС евентуалната заплаха, която би могъл да представлява за съответната държава бежанецът към актуалния момент, може да се вземе под внимание, но не съгласно член 12, параграф 2, а само съгласно член 14, параграф 4 или член 21, параграф 2⁶⁴. От текста на член 12 става ясно, че смисълът на основанията за изключване е те да бъдат наказание за деяния, извършени в миналото. Предвид това, че обосновката за изключване на лица стъпва на първо място върху предусловието, че те се смятат за недостойни за закрила, а на второ място — че не бива да се допуска извършителите на определени тежки престъпления да използват бежанския си статут, за да избегнат наказателна отговорност, изключването не може да бъде обусловено от наличието на актуална заплаха за приемащата държава членка⁶⁵. Всяка оценка на критериите за изключване съгласно член 12 трябва да бъде съсредоточена върху поведението на лицето до момента. Тя не може да се обуславя от предположения за бъдещето, независимо дали лицето понастоящем представлява или в бъдещ момент би могло да представлява заплаха за приемащата държава.

2.2.1.3 Без допълнителна оценка за пропорционалност (без претегляне)

Трябва да се има предвид също че изключването не се обуславя от оценка за пропорционалност по отношение на конкретния случай. Това става ясно от систематичното тълкуване на текста на член 12, параграф 2 в съпоставка с различната формулировка на член 28,

⁶¹ Пак там, точки 103-104.

⁶² Решение на Федералния административен съд (Германия) от 24 ноември 2009 г., 10 С 24.08, DE:BVVerwG:2009:101109U1C24.08.0, BVVerwGE 135, стр. 252, точка 41.

⁶³ Европейски съвет, Предложение за Директива на Съвета относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, № 13623/02 от 30 октомври 2002 г., стр. 3.

⁶⁴ Решение по дело *B и D*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точка 101.

⁶⁵ Пак там, точка 104.

параграф 1, буква а), подточка ii) от Директива 2001/55/ЕО за временната закрила⁶⁶. Тази директива изрично предвижда, че степента на строгост на очакваното преследване се преценява въз основа на характера на криминалното престъпление, за извършването на което е заподозряно лицето. ДП (прераб.) не съдържа такава разпоредба. Всъщност, без дори да разглежда това съображение, в решението си по дело *B и D* Съдът на ЕС приема, че когато са изпълнени условията, посочени в член 12, параграф 2, лицето задължително се изключва от кръга на бежанците⁶⁷. Съдът припомня, че самото изключване съгласно член 12, параграф 2 е обусловено от тежестта на извършените деяния, която трябва да е толкова голяма, че съответното лице да не може законосъобразно да иска да се ползва от закрилата, свързана със статута на бежанец съгласно член 2, буква г). По-нататък той се аргументира, че:

[т]ъй като при преценката на тежестта на извършените деяния и на индивидуалната отговорност на съответното лице компетентният орган вече е взел предвид всички обстоятелства, които са определящи за тежестта на деянията и за положението на лицето, ако е стигнал до извода, че следва да се приложи член 12, параграф 2, той не може да бъде задължаван да извършва проверка за пропорционалност, предполагаща нова преценка на тежестта на извършените деяния, както изтъкват германското, френското и нидерландското правителство и правителството на Обединеното кралство⁶⁸.

Следователно не може да се изисква допълнителна оценка за пропорционалност или претегляне⁶⁹.

2.2.2 Член 12, параграф 2, буква а) Престъпления срещу мира, военни престъпления, престъпления срещу човечеството

Тази клауза за изключване е приложима за деяния, криминализирани съгласно международното право. За определение на престъпления срещу мира, военни престъпления и престъпления срещу човечеството член 12, параграф 2, буква а) се позовава на „международните актове, съдържащи разпоредби относно тези престъпления“. Формулировката и произходът на тази разпоредба показват динамичен подход, в който нормотворците приемат, че международното право се развива с времето. Ето защо в този случай установяването дали са извършени престъпления срещу мира, военни престъпления или престъпления срещу човечеството по смисъла на член 12, параграф 2 трябва да се извършва основно в съответствие с Римския статут на Международния наказателен съд от 17 юли 1998 г. (Римския статут)⁷⁰, който отразява актуалното развитие на международното наказателно право по отношение на тези престъпления⁷¹. Следва да

⁶⁶ Директива 2001/55/ЕО на Съвета относно минималните стандарти за предоставяне на временна закрила, цитирана по-горе, вж. бележка под линия 57.

⁶⁷ Решение по дело *B и D*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точка 107.

⁶⁸ Пак там, точка 109.

⁶⁹ Друго възможно гледище, според което проверката за пропорционалност се включва в преценката дали е приложим член 12, параграф 2, е изразено във: ВКБООН, Насоки за международна закрила № 5: прилагане на клаузите за изключване: член 1F от Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г. [Guidelines on International Protection No. 5: Application of the Exclusion Clauses: Article 1F of the 1951 Convention relating to the Status of Refugees], 4 септември 2003 г.

⁷⁰ Римски статут на Международния наказателен съд, 2187 UNTS 90, 17 юли 1998 г. (в сила от 1 юли 2002 г.)

⁷¹ ВКБООН, Насоки за международна закрила № 5, цитирани по-горе, вж. бележка под линия 69, стр. 4; вж. също решение на Федералния административен съд (Германия) от 24 ноември 2009 г., цитирано по-горе, вж. бележка под линия 62, точка 31; вж. също Асамблея на държавите — страни по статута на Международния наказателен съд, „Елементи на престъпленията“ [Elements of Crimes], официален протокол от Конференцията за преразглеждане на Римския статут на Международния наказателен съд, Кампала, 31 май — 11 юни 2010 г. (публикация на Международния наказателен съд, RC/11), където се посочват изискванията относно обективната (*actus reus*) и субективната (*mens rea*) страна на всяко от престъпленията, попадащи под юрисдикцията на МНС.

се има предвид, че е възможно да пробуди безпокойство преходната приложимост на понятието „военни престъпления“ по отношение на определени деяния — напр. преди сключването на Римския статут набирането на деца войници обикновено не е смятано за военно престъпление. Следователно когато съд или трибунал оценява положение, което е свързано с такова поведение и е било налице преди 1998 г., той не може да окачествява това поведение като военно престъпление. В по-общ план, първоначалното гледище относно военните престъпления е било, че те възникват единствено в условия на международни въоръжени конфликти, докато днес вече е широко прието, че е възможно извършването им и при въоръжени конфликти, които не са международни⁷². Следва също да се отбележи, че престъпленията срещу човечеството имат елемент на широкообхватност или международен елемент и освен това съдържат редица специфични основни престъпления. По-голямата част от тези специфични престъпления са посочени в членове 7 и 8 от Римския статут (вж. приложение А).

2.2.2.1 Престъпление срещу мира — агресия

Съгласно Лондонското споразумение⁷³ фактическият състав на престъпление срещу мира е широк и включва „планиране, подготовка, инициране или водене на агресивна война или на война в нарушение на международните договори, споразумения или уверения, или участие в съвместен план или заговор за извършването на което и да е от горните действия“⁷⁴.

В Римския статут е възприета различна терминология — в него не се споменават престъпления срещу мира, но с член 5, буква (d) се установява юрисдикция на МНС по отношение на „престъплението агресия“. Това престъпление е определено в член 8 bis⁷⁵ със списък от актове на агресия, заимстван от Резолюция 3314 (XXIX) на Общото събрание (вж. приложение А). Всички те са свързани с действия на една държава срещу суверенитета, териториалната цялост или политическата независимост на друга държава. Тези актове могат да съставляват „престъплението агресия“, ако по своя характер, тежест и мащаб представляват очевидно нарушение на Устава на Организацията на обединените нации. Съответно съгласно Римския статут престъплението агресия може да бъде извършено единствено в контекста на международен въоръжен конфликт, като негов реквизит е актът да бъде предприет от държава; то не може да се извърши от самостоятелно действащо лице. Освен това член 8 bis, алинея 1 от Римския статут изрично ограничава приложното поле по отношение на лицата до „лице, чието положение му позволява ефективно да упражнява контрол върху политическите или военните действия на определена държава или да ги направлява“.

Това определение на „престъплението агресия“ е възприето от Конференцията за преразглеждане на статута на МНС в Кампала през 2010 г.⁷⁶. Въпреки че юрисдикцията на МНС над това престъпление е прекратена поне до 2017 г.⁷⁷, същностните му елементи, изложени в член 8 bis, продължават да са приложими в контекста на изключването по

⁷² Решение на МНТБЮ от 2 октомври 1995 г. по дело Прокурор срещу Dusko Tadic, известен също като „Dule“ (Решение по искането на защитата за междинно обжалване по отношение на юрисдикцията), Т-94-1, точка 134.

⁷³ Харта на Международния военен трибунал — приложение към Споразумението относно преследването и наказването на главните военнопредстъпници от европейските сили на Оста („Лондонското споразумение“), 82 UNTS 280, 8 август 1945 г. (в сила от 8 август 1945 г.).

⁷⁴ Пак там, член 6, буква а); вж. също ВКБООН, Насоки за международна закрила № 5, цитирани по-горе, вж. бележка под линия 69, точка 11.

⁷⁵ Римски статут на Международния наказателен съд, цитиран по-горе, вж. бележка под линия 70, член 8bis, алинея 2.

⁷⁶ Конференция на страните по Римския статут, Резолюция RC/Res.6, приета на 11 юни 2010 г., 13-то пленарно заседание.

⁷⁷ Към 16 юли 2015 г., 23 държави са приели или ратифицирали измененията на Римския статут на Международния наказателен съд относно престъплението агресия, Резолюция RC/Res.6 на Конференцията за преразглеждане на Римския статут, 11 юни 2010 г. (вписани: 8 май 2013 г.).

член 12, параграф 2, буква (а) („престъпления срещу мира“). Основанието за изключване „престъпления срещу мира“ е приложено в Белгия от Commission permanente de recours des réfugiés (Постоянната комисия по бежански въпроси) в случая на кандидат от Сомалия, за когото е установено, че е участвал в планирането и воденето на международен въоръжен конфликт с Етиопия⁷⁸.

2.2.2.2 Военни престъпления

Военните престъпления са сериозни нарушения на международното хуманитарно право, които са пряко криминализирани от международното право⁷⁹. В контекста на изключването, определенията за военни престъпления се съдържат основно в член 8, алинея 2 от Римския статут, който от своя страна отразява определенията от четирите Женевски конвенции от 1949 г. и допълнителните протоколи към тях от 1977 г., както и други относими инструменти и обичайното международно право. Когато се определя дали деяния, извършени преди приемането на статута на МНС, съставляват военни престъпления в смисъла, визиран по-горе, ще е необходимо те да се разглеждат в светлината на тези инструменти и обичайното международно право.

Извършването на военни престъпления е възможно единствено по време на въоръжен конфликт, т.е. положение, в което има „прибягване до въоръжена сила между държави или продължително въоръжено насилие между държавни власти и организирани въоръжени групи или между отделни такива групи в държавата“⁸⁰. Нормативните разпоредби, които определят някои видове поведение при въоръжени конфликти като военни престъпления, са различни в зависимост от естеството на въоръжения конфликт.

Военните престъпления при международен въоръжен конфликт са дефинирани в член 8, алинея 2, букви (а) и (b) от Римския статут. Международен въоръжен конфликт е налице тогава, когато в една държава има намеса от въоръжените сили на друга, независимо дали официално е обявена война, както и в ситуации на окупация, дори ако няма въоръжена съпротива⁸¹. Международен въоръжен конфликт е налице също тогава, когато държава косвено се намесва във въоръжен конфликт в друга държава на страната на въоръжени недържавни групи, борещи се срещу въоръжените сили на последната, ако първата упражнява цялостен контрол върху съответната група. Член 8, алинея 2, буква (а) от Римския статут разглежда тежките нарушения на Женевските конвенции от 1949 г., а в член 8, алинея 2, буква (b) се посочват други сериозни нарушения на законите и обичаите, приложими по време на международен въоръжен конфликт, включително тежки нарушения на Допълнителен протокол № I, някои нарушения на Конвенцията за безопасността на персонала на ООН и свързания с него персонал от 9 декември 1994 г., както и деяния, които се приемат за военни престъпления съгласно обичайното международно право.

Военните престъпления при вътрешен въоръжен конфликт са дефинирани в член 8, алинея 2, букви (c) и (e) от Римския статут. Положенията на вътрешни безредици

⁷⁸ Решение на Постоянната комисия по бежански въпроси (Белгия) от 6 август 2002 г., № 99-1280/W7769.

⁷⁹ Вж. напр. Международен комитет на Червения кръст (МКЧК), Обичайно международно право, правило 156: Определение за военни престъпления [Customary International Law, Rule 156: Definition of War Crimes], декември 2006 г.

⁸⁰ Решение на МНТБЮ по дело Прокурор срещу *Dusko Tadic*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 72, точка 70; вж. също решение на Апелативната камера на МНТБЮ от 15 юли 1999 г. по дело Прокурор срещу *Dusko Tadic* (Решение), IT-94-1-A, точка 146.

⁸¹ Член 2, Международен комитет на Червения кръст (МКЧК), Женевска конвенция за защита на гражданите лица по време на война (Четвърта женевска конвенция), 75 UNTS 287, 12 август 1949 г. (в сила от 21 октомври 1950 г.).

и напрежение, например бунтове, единични и спорадични актове на насилие или други действия от подобно естество, трябва да се разграничават от действията, съставляващи вътрешен въоръжен конфликт по смисъла на общия за четирите Женевски конвенции от 1949 г. член 3. Въоръженият сблъсък трябва да достигне определено минимално ниво на интензивност, а страните в конфликта трябва да притежават определено ниво на организираност, включително командна структура и капацитет за поддържане на военни операции⁸². В член 8, алинея 2, буква (с) от Римския статут става въпрос за сериозни нарушения на общия за четирите Женевски конвенции от 1949 г. член 3, в това число насилие над живота и личността на лица, които не вземат активно участие във въоръжените действия, включително членове от състава на въоръжените сили, които са сложили оръжие, и онези, които са извън строя поради болест, рани, задържане или друга причина. Член 8, алинея 2, буква (е) от статута на МНС обхваща други сериозни нарушения на законите и обичаите, приложими по време на вътрешен въоръжен конфликт, в уставената рамка на международното право⁸³.

За да съставлява едно деяние „военно престъпление“, не е достатъчно само да е извършено по време на въоръжен конфликт; необходимо е също наличието на функционална връзка (обусловеност) между деянието и въоръжения конфликт. Това означава, че деянието трябва да е било „тясно“ или „очевидно“ свързано с въоръжения конфликт или че въоръженият конфликт е изиграл „съществена роля за това извършителят да може да извърши престъплението, за решението му да го извърши, за начина, по който то е било извършено, или за целта, с която е било извършено“⁸⁴.

Извършителите на военни престъпления могат да бъдат не само членове на въоръжените сили, но и цивилни лица, ако имат достатъчна функционална връзка с въоръжения конфликт. За да бъдат квалифицирани като военни престъпления, деянията трябва да са насочени срещу защитени лица или предмети. В смисъла на понятието „защитени лица“ се включват цивилните лица; медицинските лица и религиозните служители, които не участват пряко във военните действия; а при определени обстоятелства — и принадлежащи към страна в конфликта лица, например когато те са задържани от неприятеля или са извън строя по други причини, или ако са нападнати по начин, забранен от приложимите правила на военното дело⁸⁵. Например забраната за принудително набиране на деца за войници съгласно член 4, алинея 3 от Допълнителен протокол II към Женевските конвенции от 1949 г. предвижда специална закрила за децата по време на вътрешни въоръжени конфликти. Нещо повече, военната повинност на деца под 15-годишна възраст е военно престъпление съгласно член 8 от Римския статут⁸⁶. Много военни престъпления са свързани със смърт, телесна повреда, унищожаване или незаконно отнемане на имущество. За някои военни престъпления обаче е достатъчно поведението да застрашава лица или предмети под закрила — например умишленото насочване на

⁸² Решение на МНТБЮ по дело Прокурор срещу *Dusko Tadic*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 80, точки 561-568; вж. също решение на МНТБЮ от 30 ноември 2005 г. по дело Прокурор срещу *Fatmir Limaj*, IT-03-66-T, точки 94-170.

⁸³ Има се предвид: Международен комитет на Червения кръст (МКЧК), Допълнителен протокол към Женевските конвенции от 12 август 1949 г. относно защитата на пострадалите при вътрешни въоръжени конфликти (Протокол II), 1125 UNTS 609, 8 юни 1977 г. (в сила от 7 декември 1978 г.); Общо събрание на ООН, Конвенция за безопасността на персонала на ООН и свързания с него персонал, 2051 UNTS 363, 9 декември 1994 г. (в сила от 15 януари 1999 г.); Общо събрание на ООН, Конвенция за правата на детето, 1577 UNTS 3, 20 ноември 1989 г. (в сила от 2 септември 1990 г.); Съвет за сигурност на ООН, Статут на Международния наказателен трибунал за бивша Югославия (последно изменен на 7 юли 2009 г.), 25 май 1993 г.; Съвет за сигурност на ООН, Статут на Международния наказателен трибунал за Руанда (последно изменен на 13 октомври 2006 г.), 8 ноември 1994 г.; Съвет за сигурност на ООН, Статут на Специалния съд за Сиера Леоне, 16 януари 2002 г., както и обичайното международно право.

⁸⁴ Решение на МНТБЮ (Апелативна камера) от 12 юни 2002 г. по дело Прокурор срещу *Kuparac* и др., IT-96-23 и IT-96-23/1-A, точка 58. Документът „*Елементи на престъпленията*“, приет от Асамблеята на държавите — страни по Римския статут на Международния наказателен съд, посочва изискването за обусловеност за всяко от деянията, определени като военни престъпления в член 8 от статута на МНС, по следния начин: „Поведението се е осъществило в контекста на [международен] въоръжен конфликт и е било свързано с него.“

⁸⁵ Решение на Федералния административен съд (Германия) от 16 февруари 2010 г., 10 С 7.09, DE:VVerwG:2010:160210U10C7.09.0, BVerwGE 136, стр. 89, точки 30 и сл.

⁸⁶ Решение на Националния съд по въпросите на убежището (Франция) от 29 април 2013 г. по дело *M.G.* — *Liberation Tigers of Tamil Eelam*, № 12018386.

атака срещу цивилно население, дори ако при нападението няма пострадали цивилни. За военни престъпления могат да се смятат и деяния, накърняващи важни ценности, дори ако няма лица и предмети, които са пряко застрашени физически⁸⁷.

Във всички случаи субективният елемент (*mens rea*), представляващ реквизит на извършването на военни престъпления, включва осъзнаване на фактическите обстоятелства, установили наличието на въоръжен конфликт, както и на защитения статут на лицето или предмета — обект на атака. Определенията на някои военни престъпления изискват и конкретно намерение за насочване на нападение срещу цивилно население или конкретен предмет — обект на закрила⁸⁸. Преследваните цели не могат да оправдаят или да придадат относителност на военните престъпления — например постигането на „добра политическа цел“ като установяването на правителство, чийто стремеж е налагането на парламентарна, демократична система⁸⁹.

В контекста на определянето дали са налице основания за изключване, деяния, извършени по време на въоръжен конфликт, които са позволени съгласно приложимите правила на международното хуманитарно право, не биха попаднали в приложното поле на член 12, параграф 2, буква а). Подобно поведение би било законно съгласно съответните „международни инструменти“ по отношение на член 12, параграф 2, буква б)⁹⁰. Това е от значение по-специално в случаи на вътрешни въоръжени конфликти, в които деяния като нападения на военни служители или обекти биха могли да съставляват престъпления съгласно националното законодателство, дори ако не съставляват нарушение на приложимите правила на международното хуманитарно право. Ако тези действия са извършени по начин, съответстващ на задължението съгласно международното хуманитарно право да се прави разлика между легитимни цели, от една страна, и лица или предмети под закрила, от друга, както и на изискването за пропорционалност при провеждането на военни нападения, би се приело, че те отговарят на критериите за установяване на „политическото“ естество на нарушението. По тази причина член 12, параграф 2, буква б) не би бил приложим за такива действия⁹¹. В свое решение по дело Al-Sirri по отношение на член 12, параграф 2, буква в), Върховният съд на Обединеното кралство приема, че нападението срещу части на Международните сили за поддържане на сигурността (ISAF) не съставлява военно престъпление, а деяние, противоречащо на целите и принципите на Организацията на обединените нации⁹².

2.2.2.3 Престъпления срещу човечеството

Понятието „престъпления срещу човечеството“ е формулирано за първи път в Лондонската харта като редица много тежки престъпления, извършени „преди или по време на война“, а впоследствие то претърпява развитие, включително посредством делото на Международната правна комисия, както и разпоредби в статутите на МНТБЮ и МНТР, преди да придобие актуалната си формулировка в член 7 от статута на МНС. Така за целите на изключването съгласно член 12, алинея 2, буква а) престъпленията срещу

⁸⁷ МКЧК, правило 156: Определение за военни престъпления, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 79. Вж. също Асамблея на държавите — страни по статута на Международния наказателен съд, „Елементи на престъпленията“, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 71.

⁸⁸ Насоки относно обективния и субективния елементи — реквизити на определението за военни престъпления съгласно статута на МНС, могат да бъдат намерени в: МНС, „Елементи на престъпленията“, вж. бележка под линия 71, точка 79.

⁸⁹ Решение на Върховния съд (Обединено кралство) от 17 март 2010 г. по дело *JS срещу Министъра на вътрешните работи*, [2010] UKSC 15, точка 32.

⁹⁰ Решение на Федералния административен съд (Германия) от 24 ноември 2009 г., цитирано по-горе, вж. бележка под линия 62, точка 43.

⁹¹ Пак там; срв. решение на Комисията по бежански въпроси (Франция) от 25 януари 2007 г., *M. K.S.*, 552944.

⁹² Решение на Върховния съд (Обединено кралство) по дело *Al-Sirri срещу Министъра на вътрешните работи*, [2012] UKSC 54, точка 68.

човечеството са: i) фундаментално нечовечни деяния, извършени като част от ii) систематично или широкомащабно нападение срещу iii) цивилно население.

За да бъдат класифицирани като престъпления срещу човечеството, вече не е необходимо деянията да бъдат свързани с въоръжен конфликт — възможно е да бъдат извършени както по време на въоръжен конфликт, така и в мирно време. Това развитие е отразено също в определенията за конкретни престъпления срещу човечеството, кодифицирани в отделни конвенции, в това число — и особено — геноцида⁹³ и апартейда⁹⁴.

Групата деяния, които могат да съставляват основните престъпления, потенциално възлизащи на престъпления срещу човечеството, ако са извършени в условията, посочени в член 7 от статута на МНС, е разширена и вече обхваща редица деяния, които не са били включени в Лондонската харта. Например Държавният съвет на Франция отхвърля жалбата на вдовицата на бившия президент на Руанда Ж. Хабяримана, която е била изключена от бежански статут от Апелативния съвет по бежански въпроси (CRR) съгласно член 1F, буква а) от Конвенцията за бежанците поради ключовата роля, която е играла в първите дни на геноцида над тутсите. Съветът решава, че оказаната от нея морална подкрепа е достатъчно сериозно основание за нейното изключване⁹⁵.

Член 7, алинея 1 от статута на МНС определя понятието „престъпление срещу човечеството“ като отделни деяния, например убийство, поробване, изтезание или преследване, „които се извършват като част от широко или систематично съзнателно нападение срещу гражданското население“.

Според международната наказателна практика, „широко“ се определя като „масови, многократни, широкомащабни действия, извършвани групово, характеризиращи се със значителна сериозност и насочени пряко срещу множество жертви“⁹⁶. „Систематично“ се отнася за деяния, които могат да се опишат като „старателно организирани действия, следващи еднотипен модел въз основа на обща политика и включващи значителни публични или частни ресурси“, „организирано естество на актовете на насилие и липсата на вероятност те да са настъпили случайно“ или „тенденциозност на престъпленията, в смисъл на неслучайно, редовно повторение на сходни прояви на престъпно поведение“⁹⁷.

Що се отнася до естеството на деянията, съгласно член 7, алинея 1 от статута на МНС те трябва да са „широки“ или (а не и) „системни“. Във всеки случай те трябва да бъдат част от „нападение, насочено срещу гражданско население“. Според член 7, алинея 2, буква (а) от статута на МНС, това означава „линия на поведение срещу цивилно население, включваща многократно извършване на деяния, споменати в алинея 1, съгласно или в изпълнение на държавна или организационна политика за извършване на такова нападение“. Следователно деянието трябва да бъде в духа на цялостен функционален контекст, за да се квалифицира въпросното поведение като престъпление срещу човечеството;

⁹³ ОС на ООН, Конвенция за предотвратяване и наказване на престъплението геноцид, 78 UNTS 277, 9 декември 1948 г. (в сила от 12 януари 1951 г.); Римски статут на Международния наказателен съд, цитиран по-горе, вж. бележка под линия 70, член 6.

⁹⁴ ОС на ООН, Международна конвенция за предотвратяване и наказание на престъплението апартейд, 1015 UNTS 243, 30 ноември 1973 г. (в сила от 18 юли 1976 г.).

⁹⁵ Решение на Държавния съвет (Франция) от 16 октомври 2009 г., № 311793. Срв. също решение на Националния съд по въпросите на убежището (Франция) от 12 юни 2013 г. по дело *M.M.*, № 09017369.

⁹⁶ Решение на МНТР (Съдебна камера) от 2 септември 1998 г. по дело Прокурор срещу Jean-Paul Akayesu, МНТР-96-4-Т, точка 580.

⁹⁷ Решение на МНТБЮ (Апелативна камера) от 12 юни 2002 г. по дело Прокурор срещу Dragoljub Kunarac и др., IT-96-23, точки 93 и сл.; решение на МНТБЮ от 29 юли 2004 г. по дело Прокурор срещу Tihomir Blaskic, IT-95-14-A, точки 101 и сл.; решение на МНТБЮ от 17 декември 2004 г. по дело Прокурор срещу Dario Kordic и Mario Cerkez, IT-95-14/2-A, точка 94; решение на МНТР по дело Прокурор срещу Akayesu, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 96, точка 580. Вж. също Доклад на международната правна комисия до Общото събрание, 51 U.N. GAOR Supp. (№ 10), 94 U.N.Doc. A/51/10 (1996).

последният елемент, а именно „политика“, има свързващо действие⁹⁸. Това не означава, че лицето трябва да е извършило множество деяния — единично деяние може да съставлява престъпление срещу човечеството, ако е част от съгласувана система или от поредица системни и многократни деяния⁹⁹.

Критерият нападение срещу цивилно население не означава, че деянията трябва да са насочени срещу цялото население на определена държава или територия, а — както пояснява МНТБЮ — че смисълът на елемента „население“ е, че визираните престъпления са от колективно естество и съответно изключват единични или отделни деяния, които — макар потенциално да съставляват военни престъпления или престъпления по националното наказателно законодателство — не възлизат на престъпления срещу човечеството¹⁰⁰.

Що се отнася до субективния елемент — реквизит за извършването на престъпление срещу човечеството, член 7, алинея 1 от статута на МНС изрично посочва, че нападението е „съзнателно“. Според изданието „Елементи на престъпленията“, това означава, че извършителят „е знаел, че поведението е част от широко или систематично нападение срещу цивилно население, или е имал намерение то да бъде част от такова нападение“. Следователно той трябва да осъзнава тези елементи на контекста, като не е необходимо да отговаря за нападението в неговата цялост. За целите на изключването съгласно член 12, параграф 2, буква а), за да бъде основателна констатацията за наличие на сериозни основания да се счита, че лице е извършило престъпление срещу човечеството, би било необходимо да се установи също че са изпълнени критериите за обективна (*actus reus*) и субективна (*mens rea*) страна на основното престъпление или престъпления. От член 7 от статута на МНС става ясно и че дискриминационните подбуди трябва да са налице само като част от субективната страна на престъплението срещу човечеството, ако те са изричен реквизит в определението на основното престъпление — какъвто е случаят с преследването като престъпление срещу човечеството¹⁰¹ и с престъплението геноцид¹⁰².

2.2.3 Член 12, параграф 2, буква б): Тежки престъпления, които нямат политически характер

Съгласно член 12, параграф 2, буква б), изключването от бежански статут може да се основава на участието на лицето в тежки престъпления без политически характер, при съблюдаване на определени географски и времеви ограничения. Когато преценяват дали разглежданите деяния попадат във фактическия състав на това основание за изключване, членовете на съдилища и трибунали следва да имат предвид следните елементи: i) изискването деянието да съставлява престъпление, ii) изискването престъплението да е тежко, iii) липсата на политически характер, както и iv) географските и времевите елементи, а именно изискването престъплението да е извършено извън страната на убежище, преди лицето да е прието в нея като бежанец. Съдебната практика

⁹⁸ Решение на Федералния административен съд (Германия) от 24 ноември 2009 г., цитирано по-горе, вж. бележка под линия 62, точка 39.

⁹⁹ Решение на МНТБЮ от 7 май 1997 г. по дело *Прокурор срещу Dusko Tadic*, IT-94-1-T, точка 644.

¹⁰⁰ Пак там.

¹⁰¹ Римски статут на Международния наказателен съд, цитиран по-горе, вж. бележка под линия 70, член 7, алинея 1, буква з). Реквизит в извършването на това престъпление е жертвите му да бъдат таргетирани поради идентичността на групата или общността им, или да бъде таргетирана групата им като цяло, като таргетирането се дължи на „политическа, расова, национална, етническа, културна, религиозна принадлежност или пол... или... други основания, които са общопризнати за недопустими по международното право“.

¹⁰² Пак там, член 6, който изисква „намерение да бъде унищожена изцяло или отчасти национална, етническа, расова или религиозна група“.

по въпроса показва, че за целите на изключването понятието „тежко престъпление“ има автономно значение в международното право и следва да не се определя само с позоваване на националното законодателство¹⁰³. Съдът на ЕС е направил тълкувание на член 12, параграф 2, букви б) и в) и е установил, че по правило компетентният орган трябва да извършва отделна оценка за всеки конкретен случай.

2.2.3.1 Фактически състав (I): Елементи на престъплението

По правило, за да има наказателна отговорност, трябва лицето да е извършило материалните елементи на престъплението умишлено. Отсъствието на някой от елементите на престъплението — обективния (*actus reus*) или субективния (*mens rea*) — представляващи реквизити на съответното определение и режим на наказателна отговорност, води до констатация, че правонарушението не е извършено. Съдилищата и трибуналите трябва да преценяват дали поведението и състоянието на духа на кандидата отговарят на елементите на съответното престъпление. Освен изпълнението на обективния и субективния елемент¹⁰⁴, следва да се отчете дали са налице някакви приложими изключващи обстоятелства. „[A]ко лице се позовава на изключващо обстоятелство, което премахва наказателната отговорност, то тогава няма наказателни последици и съответно поведението не може да се смята за престъпно. Престъпление не е извършено“¹⁰⁵.

Тъй като понятието „престъпление“ е с различно значение в отделните правни системи, към преценката дали определено поведение на гражданин на трета държава изпълва състава на дадено престъпление, а ако е така — и дали престъплението е тежко, може да се подходи от различни гледни точки, а именно от гледна точка на:

- законодателството на държавата по произход на кандидата;
- вътрешното законодателство на приемащата държава;
- общото международно право.

Тъй като правните системи на отделните държави са различни и е възможно дадено поведение да се смята за престъпление в една страна, а в друга да не се квалифицира дори като дребно нарушение, разумният подход би бил да се приложат международните стандарти¹⁰⁶. Освен това прилагането на международен стандарт отразява двойствената цел на изключването съгласно член 12, параграф 2, буква б), а именно да се запази доверието в системата за закрила чрез изключване на лица, които се смятат за недостойни за закрила, и да не се допуска вероятността предоставянето на този статут да

¹⁰³ Апелативен съд (Англия и Уелс) (Обединено кралство), решение от 2 април 2012 г., *АН (Алжир) срещу Министъра на вътрешните работи*, [2012] EWCA Civ 395, точки 49-50; решение на Висшия трибунал (Камара по имиграцията и убежището) (Обединено кралство) от 30 октомври 2012 г., *АН (член 1F, буква б) — „сериозни“ Алжир срещу SSHD*, [2013] UKUT 382; решение на Федералния административен съд (Германия) от 4 септември 2012 г., 10 С 13.11, BVerwGE 144, стр. 127, точка 20; решение на Федералния административен съд (Германия) от 16 февруари 2010 г., 10 С 7.09, BVerwGE 136, стр. 89, точка 47; решение на Федералния административен съд (Германия) от 24 ноември 2009 г., цитирано по-горе, вж. бележка под линия 62, точка 41; ВКБООН, Наръчник и насоки за процедурите и критериите за определяне на бежански статут съгласно Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г. и Протокола към нея от 1967 г. [Handbook and Guidelines on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees], декември 2011 г., точка 151.

¹⁰⁴ Св. Римски статут на Международния наказателен съд, цитиран по-горе, вж. бележка под линия 70, член 30 (субективен елемент) (вж. също приложение А по-долу).

¹⁰⁵ Решение на Трибунала за апелативно обжалване на административни актове (Австралия) от 16 юни 2010 г., *Re YYMT и FRFJ* (2010), 115 ALD 590, цитирано също в: J.C. Hathaway и M. Foster, „Законът за бежанския статут“ [*The Law of Refugee Status*] (2-ро изд., Cambridge, 2014 г.), стр. 553.

¹⁰⁶ Решение на Висшия трибунал (Камара по имиграцията и убежището) (Обединено кралство) от 25 юли 2013 г., *АН (член 1F, буква б))*, [2013] UKUT 00382.

позволи на извършителите на определени тежки престъпления да избегнат наказателна отговорност¹⁰⁷.

Практическото значение на въпроса е отразено в решение на Raad van State (Държавния съвет на Нидерландия) по дело, в което се разглежда дали участието на кандидата в традиционната практика на генитално осакатяване на жените в Сиера Леоне следва да доведе изключването му от бежански статут на основание извършено тежко престъпление без политически характер. От името на кандидата е приведен доводът, че тази практика не е наказуема в държавата му по произход и следователно не може да се смята за престъпление. Държавният съвет на Нидерландия отхвърля това твърдение, като посочва, квалифицирането на деяние като тежко престъпление без политически характер по смисъла на тази клауза за изключване трябва да се извърши въз основа на международните стандарти, както и че липсата на наказуемост на това нарушение в родната страна на кандидата сама по себе си не е основание то да не се окачествява като престъпление за целите на преценката дали той следва да се изключи от бежански статут¹⁰⁸. Остава под въпрос дали субективната страна може да е налице в случаи, в които кандидатът не е осъзнавал, че извършва престъпление. Такива случаи са възможни, когато извършеното деяние е широко разпространена практика или се смята за приемливо поведение в държавата по произход.

2.2.3.2 Фактически състав (II): Изискването за тежест („тежко престъпление“)

Под „тежко престъпление“ се разбира предумишлено престъпление, тежко наказуемо деяние или друго престъпление, категоризирано като особено сериозно и съответно преследвано съгласно наказателното право в повечето правни системи¹⁰⁹. Определянето на тежестта на деянието може да се ръководи от различни критерии, например:

- естеството на деянието, включително степента на насилственост, използваните методи, употреба на смъртоносно оръжие и пр.;
- наказанието: може да се изхожда от максималното наказание, което потенциално би могло да се наложи при осъдителна присъда, или срока на наказанието, наложено с присъдата;
- реалната вреда: тук е необходимо да се оцени действителната вреда, която би могла да се нанесе на жертвата или имуществото;
- формата на производството, прилагана за преследване на престъплението: този критерий налага разглеждане на приложимите процесуални стандарти, напр. дали престъплението е от категория, която допуска разглеждане по бързата процедура, или е необходим съдебен процес по общия ред¹¹⁰.

Всеки от тези фактори — самостоятелно или в съчетание — би могъл да доведе до заключението, че престъплението е „тежко“ по смисъла на член 12, параграф 2, буква б).

¹⁰⁷ Решение по дело *B и D*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точка 115.

¹⁰⁸ Държавен съвет (Нидерландия), решение от 10 февруари 2014 г., 201208875/1V/1.

¹⁰⁹ Решение на Федералния административен съд (Германия) от 24 ноември 2009 г., цитирано по-горе, вж. бележка под линия 62, точка 41.

¹¹⁰ ВКБООН, Насоки за международна закрила № 5, цитирани по-горе, вж. бележка под линия 69, точка 14.

Липсва консенсус дали обстоятелствата, които смекчават вината, но не са достатъчни, за да я изключат напълно¹¹¹ (напр. принуда, възраст/зрялост¹¹², психическо състояние, изпълнение на нареждания, спуснати от висшестоящи лица, и пр.), както и утежняващите обстоятелства (напр. наличието на криминално минало на кандидата¹¹³, въвличане на цивилни или непълнолетни лица¹¹⁴) следва да бъдат отчитани при преценката дали поведението достига прага за квалифициране като тежко престъпление. Съдът на ЕС е установил, че изключването на лице от бежански статут съгласно член 12, параграф 2, буква б) (или в)) не предполага извършване на проверка за пропорционалност с оглед на конкретния случай¹¹⁵ (вж. точка 2.2.1.3 по-горе), тъй като при преценката на тежестта на извършените от лицето деяния и на индивидуалната му отговорност компетентният орган вече е взел предвид всички обстоятелства, които са определящи за тежестта на деянията и за положението на лицето¹¹⁶. Както Апелативният съд, така и Висшият трибунал (Обединено кралство) са подчертали, че в този контекст значението на „тежко“ е автономно от международноправна гледна точка и следва да не се определя просто от националното законодателство или срока на наказанието, което е наложено или е вероятно да бъде наложено¹¹⁷.

Примерите за тежки престъпления включват, наред с други деяния, убийство, опит за убийство¹¹⁸, изнасилване¹¹⁹, въоръжен грабеж, изтезание, тежка телесна повреда, трафик на хора¹²⁰, отвлечане, умишлен палеж, похищения над деца, трафик на наркотици¹²¹ и съзаклятие за насърчаване на терористично насилие¹²². Тежките икономически престъпления, причиняващи значителни загуби (напр. присвояване на средства¹²³), също могат да бъдат сметнати за тежки престъпления¹²⁴.

2.2.3.3 Фактически състав (III): Неполитическото естество на извършеното престъпление

По отношение на тежко престъпление следва да се смята, че е без политически характер, когато основното свойство на конкретното извършено престъпление са други мотиви. Контекстът и методите също са важни фактори за оценката на политическото му

¹¹¹ Вж. точки 2.2.3.5 и 2.3.9.

¹¹² Решение на Националния съд по въпросите на убежището (Франция) от 20 декември 2010 г., № 1000487: В това дело по отношение на бивше дете войник съдът приема, че предвид положението на особена уязвимост и принуда на кандидата, няма основания за прилагане на никоя от клаузите за изключване.

¹¹³ Вж. ВКБООН, Наръчник и насоки за процедурите и критериите за определяне на бежански статут, цитирани по-горе, вж. бележка под линия 103; декември 2011 г., точка 157.

¹¹⁴ Вж. Факултативния протокол относно участието на деца във въоръжен конфликт към Конвенцията за правата на детето, цитирана по-горе, вж. бележка под линия 83. Протоколът определя минималната възраст за принудително набиране във въоръжените сили или участие във военни действия, а именно 18 години.

¹¹⁵ Решение по дело *B и D*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точка 111.

¹¹⁶ Пак там, точка 109.

¹¹⁷ Апелативен съд (Обединено кралство), *АН (Алжир) срещу Министъра на вътрешните работи*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 103, точки 49-50; Висш трибунал (Камара по имиграцията и убежището) (Обединено кралство), *АН (член 1F, буква b) — „тежко“ Алжир срещу SSHD*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 103.

¹¹⁸ Държавен съвет (Германия), решение от 8 май 2012 г., 1661/2012; в разглеждания случай сикх от Индия е излежал в Румъния присъда за заговор за убийство на посланика на Индия през 1991 г.

¹¹⁹ Решение на Съвета по въпросите на правния режим на чужденците (Белгия) от 30 септември 2008 г., 16.779.

¹²⁰ Върховен административен съд (Чешка република) (Голяма камара), решение от 7 септември 2010 г., *A.S. срещу Министерството на вътрешните работи*, 4 Azs 60/2007-119.

¹²¹ Държавен съвет (Нидерландия), решение от 27 септември 2013 г., 201202758/1/V2.

¹²² Висш трибунал (Камара по имиграцията и убежището) (Обединено кралство), *АН (член 1F, буква b) — „тежко“ Алжир срещу SSHD*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 103.

¹²³ Държавен съвет (Нидерландия), решение от 30 декември 2009 г., 200902983/1/V1.

¹²⁴ За общ преглед на националната съдебна практика в различни държави, вж.: J. Rikhof, „Криминалният бежанец: третиране на търсещи убежище лица, осъждани за престъпления по националното и международното право“ [The Criminal Refugee: The Treatment of Asylum Seekers with a Criminal Background in Domestic and International Law] (Republic of Letters Publishing, 2012 г.), стр. 310 и сл.; вж. също, S. Karferer, „Клаузите за изключване в Европа: сравнителен преглед на държавните практики във Франция, Белгия и Обединеното кралство“ [Exclusion Clauses in Europe: A Comparative Overview of State Practice in France, Belgium and the United Kingdom], Международен журнал по бежанско право [International Journal of Refugee Law], (12, (suppl. 1) 2000), стр. 195, стр. 199 и сл.

естество¹²⁵. В развиващата се съдебна практика често са цитирани дела за екстрадиране, които могат да бъдат полезен източник на тълкуване, ако приложените в тези дела съображения са сходни (макар и в много случаи — неидентични).

Отправната точка за изследване на този елемент трябва да бъде мотивацията на извършителя. Тя може значително да варира според вида престъпление и преследваните цели. В общия случай едно деяние очевидно няма политически характер, ако е извършено преди всичко от лични подбуди или за лична облага. Ако не може да се установи ясна връзка между престъплението и предполагаемата политическа цел, то тогава преобладават неполитическите мотиви, с което деянието в своята цялост се характеризира като неполитическо¹²⁶.

ВКБООН допълнително ограничава фактическия състав на политически мотивираните престъпления, като включва изискването, че за да бъде сметнато определено престъпление за политическо по своето естество, политическите цели трябва да отговарят на принципите на човешките права¹²⁷. По този въпрос обаче липсва ясна позиция и са изразени някои съмнения¹²⁸ въз основа на схващането, че бежанското право е политически неутрално.

Независимо от горното, дори ако мотивацията на извършителя всъщност е била политическа, последната разпоредба на член 12, параграф 2, буква б налага нормативно ограничение: „...особено жестоките действия, дори и да се твърди, че са извършени с политическа цел, биха могли да бъдат квалифицирани като тежки престъпления, които нямат политически характер...“ Тази разпоредба отразява подходите, развити в правото и практиката в областта на екстрадирането, при определянето дали едно престъпление може да се окачестви като политическо. За да бъде престъплението окачествено като „политическо“, политическият елемент в него трябва да взема превес над естеството му на обикновено престъпление. Забелязва се явна тенденция извършителите на определени категории особено големи злодеяния да се изключват от правата, които по традиция са се предоставяли на политически мотивирани престъпници. Установената практика в правото в областта на екстрадирането и в прилагането на член 1F, буква b) от Конвенцията за бежанците постулира проверка за преобладаване, която претегля крайната цел на извършителя спрямо действията, извършени в преследване на тази цел. Тази проверка отчита доколко престъплението е пропорционално на целите си в този контекст. Член 12, параграф 2, буква б) може редовно да се прилага по отношение на насилствени деяния, за които в общия случай се смята, че са от „терористично“ естество¹²⁹. В същия дух Съдът на ЕС е приел, че дори да се твърди, че са извършени с политическа цел, терористичните актове, които се характеризират с жестокост спрямо цивилното население, трябва да се разглеждат като тежки престъпления от неполитически характер¹³⁰.

¹²⁵ ВКБООН, Наръчник за процедурите и критериите за определяне на бежански статут, цитиран по-горе, вж. бележка под линия 103, точка 152; ВКБООН, Насоки за международна закрила № 5, цитирани по-горе, вж. бележка под линия 69, точка 15.

¹²⁶ Решение на Федералния административен съд (Германия) от 16 февруари 2010 г., цитирано по-горе, вж. бележка под линия 103, точка 48.

¹²⁷ ВКБООН, Насоки за международна закрила № 5, цитирани по-горе, вж. бележка под линия 69, точка 15.

¹²⁸ G. Gilbert, „Закрила на бежанците в международното право след септември 2011 г.“ [The Protection of Refugees in International Law post September 11], Годишник по международно хуманитарно право [Yearbook of International Humanitarian Law] (6, 2003), стр. 389, стр. 407.

¹²⁹ За повече информация относно член 12, параграф 2, буква в), вж. точка 2.2.4.2.

¹³⁰ Решение по дело *B и D*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точка 81; решение на Съда на ЕС от 24 юни 2015 г. по дело C-373/13, *H. Т. срещу провинция Баден-Вюртемберг*, EU:C:2015:413, точка 84.

2.2.3.4 Териториален и времеви обхват: Извън държавата на убежище, преди приемане

Член 12, параграф 2, буква б) съдържа конкретика относно времето и мястото на извършване на престъплението. Елементите на разпоредбата гарантират разграничаване на причината за изключването от обусловените от заплата разпоредби на член 14, параграф 4 и член 21, параграф 2¹³¹.

В съответствие с ДП (прераб.), престъпление, извършено извън държавата на убежище, означава престъпление, извършено в държавата по произход или в трета държава, т.е. не в държавата, в която лицето търси закрила като бежанец. Познати са случаи, в които деянието или престъплението е извършено на територията на държавата по произход или на трета държава, а е продължено на територията на държавата, в която се търси убежище, въз основа на същата политическа цел. Текстът на директивата определя понятието „преди приемането“ по следния начин: „...преди издаването на разрешението за пребиваване, въз основа на факта, че му е предоставен статут на бежанец“. Това пояснение се отклонява от текста на член 1F, буква б) от Конвенцията за бежанците с оглед осигуряване на по-ясна времева рамка. Член 12, параграф 2, буква б) споменава „приемане като бежанец“ и следва да се тълкува с обичайния смисъл, отдаван на тази дума, в контекста на Директивата и в съответствие с нейната цел. За целите на изключването могат да се вземат предвид и деяния, които са извършени в държавата, в която се търси убежище, но преди приемането на лицето като бежанец. ВКБООН заявява, че признаването на бежански статут е с декларативен характер, поради което в този контекст „приемане“ включва самото физическо присъствие в държавата на убежище¹³².

2.2.4 Член 12, параграф 2, буква в): Деяния, които противоречат на целите и принципите на Организацията на обединените нации

Член 12, параграф 2, буква в) предвижда, че гражданин на трета държава или лице без гражданство се изключва от кръга на бежанците, когато има сериозни основания да се счита, че съответното лице: е било признато за виновно в извършването на деяния, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации, така, както те са уредени в преамбюла и в членове 1 и 2 от Устава на Организацията на обединените нации.

2.2.4.1 Фактически състав

Текстът на член 12, параграф 2, буква в) в известна степен се различава от този на член 1F, буква с) от Конвенцията за бежанците, тъй като изрично се позовава на преамбюла и членове 1 и 2 от Устава на Организацията на обединените нации, но не променя същностния му състав. Предвид потенциално широкото тълкуване на понятието „целите и принципите на Организацията на обединените нации“, в решението си по дело *Al-Sirri*¹³³ Върхов-

¹³¹ По отношение на член 21, параграф 2, вж.: решение по дело *H. T. срещу провинция Баден-Вюртемберг*, пак там, точки 56 и сл.

¹³² ВКБООН, Анотирани коментари по Директива 2004/83/ЕО на Съвета, януари 2005 г., стр. 27.

¹³³ Решение на Върховния съд (Обединено кралство) по дело *Al-Sirri срещу Министъра на вътрешните работи*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 92, точка 16.

ният съд на Обединеното кралство, като взема предвид, наред с другото, обосновката на Съда на ЕС в решението му по дело *B и D*, посочва:

Разпоредбата [член 1F, буква с) от Конвенцията за бежанците] следва да се тълкува ограничително и да се прилага предпазливо. Следва да има висок праг, „определен по отношение на тежестта на деянието, начина на организирането му, неговото международно въздействие и дългосрочни цели, както и значението му за международния мир и сигурност“. Освен това следва да има сериозни основания да се счита, че лицето носи индивидуална отговорности за деяния от това естество.

Според съда е ясно, че фразата „деяния, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации,“ има автономно значение¹³⁴. От гледна точка на ВКБООН, прилагането на член 12, параграф 2, буква в) трябва да бъде запазено за положения, в които деянията фундаментално нарушават принципите и целите на Организацията на обединените нации¹³⁵.

С развитието на тълкуването на член 12, параграф 2, буква в), става все по-ясно, че са налице припокривания между тази клауза и член 12, параграф 2, букви а) и б). Използването на думата „деяния“ вместо „престъпления“ в член 12, параграф 2, буква в) би могло да означава, че преценката за приложимост на тази клауза стига отвъд установяването дали е налице наказателна отговорност. Тъй като в член 12, параграф 2, буква в) от ДП и в член 1F, буква с) от Конвенцията за бежанците не се споменава изрично „престъпление без политически характер“, може да се направи заключението, че няма изключение за „политически престъпления“¹³⁶. Апелативният съд на Обединеното кралство е отхвърлил аргумента, че за целите на определянето дали лице е виновно в деяния, попадащи в приложното поле на член 12, параграф 2, буква в), следва да се прилагат принципите на установяване на наказателна отговорност, тъй като не е задължително деянията, от които би могло да произтече изключване съгласно член 1F, буква с), да бъдат престъпления¹³⁷. Според този съд, съображенията, които имат значение, са ролята, зрелостта и нивото на дейност на лицето. В решението си по дело *Al-Sirri*¹³⁸ Върховният съд на Обединеното кралство приема, че член 1F, буква с) от Конвенцията за бежанците е приложим за деяния, които — дори да не попадат в обхвата на определенията за престъпление срещу мира, военно престъпление или престъпление срещу човечеството, съдържащи се в международните инструменти по смисъла на член 1F, буква а) от Конвенцията за бежанците — все пак са със сходно ниво на свирепост и сроден характер, например трайни нарушения на човешките права и деяния, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации¹³⁹. Според Върховния съд на Обединеното кралство, член 12, параграф 2, буква в) е от остатъчно естество.

¹³⁴ Пак там, точка 36. В своето решение от 17 март 2010 г. по дело *JS срещу Министъра на вътрешните работи*, [2010] UKSC 15, точка 2, Върховният съд (Обединено кралство) приема, че може да има само едно вярно тълкуване на член 1F, буква а) от Конвенцията за бежанците — автономно значение, произтичащо от международното, а не вътрешното право; тълкуване, което със сигурност може да се приема като еднакво приложимо и за член 1F, буква с) от Конвенцията за бежанците.

¹³⁵ ВКБООН, Информационна бележка относно прилагането на клаузите за изключване: член 1F от Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г., 4 септември 2003 г., точка 47.

¹³⁶ Специална апелативна комисия по имиграционни въпроси (Обединено кралство), решение от 31 юли 2000 г. по дело Министър на вътрешните работи срещу Mukhtiar Singh и Paramjit Singh, SC 4/99.

¹³⁷ Решение на Апелативния съд (Обединено кралство) от 24 март 2009 г., *MH (Сирия) срещу Министъра на вътрешните работи*, [2009] EWCA Civ 226, точка 30.

¹³⁸ Решение на Върховния съд (Обединено кралство) по дело *Al-Sirri срещу Министъра на вътрешните работи*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 92, точка 13.

¹³⁹ Решение на Върховния съд (Канада) от 4 юни 1998 г. по дело *Pushpanathan срещу Канада (Министър по въпросите на гражданството и имиграцията)*, [1998] 1 SCR 982, точка 65.

Когато за определени деяния може категорично да се твърди, че попадат в приложното поле на член 12, параграф 2, буква а), те съставляват също деяния, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации. С изричното споменаване на определенията за военни престъпления, престъпления срещу човечеството и престъпления срещу мира съгласно международните инструменти обаче, член 1F, буква а) предоставя по-конкретни критерии за определяне дали разглежданите деяния могат да бъдат основание за изключване. Аналогично, в случаи на извършени обикновени престъпления, би било необходимо съдиите, разглеждащи дела във връзка с убежище, да започнат разглеждането от преценката дали деянията са тежки престъпления без политически характер по смисъла на член 12, параграф 2, буква б), въпреки че тези деяния могат да попадат също в приложното поле на член 12, параграф 2, буква в), ако са достатъчно тежки и се характеризират с описаното по-горе международно измерение. Независимо от потенциалното припокриване, е налице съдебна практика на национални съдилища и трибунали, които са приложили член 12, параграф 2, буква в) самостоятелно в случаи, в които е категорично установено, че престъпленията противоречат на целите и принципите на ООН. Така е например в решението по отношение на г-н Дювалие, бивш президент на Република Хаити. Conseil d'Etat (Държавният съвет на Франция) приема, че докато е бил президент, той е използвал властта си за прикриване на сериозни нарушения на човешките права, които могат да се смятат за деяния, противоречащи на целите и принципите на ООН¹⁴⁰. Cour nationale du droit d'asile (Националният съд по въпросите на убежището във Франция) прави подобно заключение по отношение на гражданин на Централноафриканската република. Въпросното лице е било член на президентската гвардия. Съдът установява наличие на сериозни основания да се счита, че то е носило специална отговорност в рамките на президентската гвардия в период, в който е установено систематично извършване на нарушения от нейните членове, осъдено от международната общност. Съдът приема също че лицето не е положило усилия да предотврати тези деяния или да се разграничи от тях. На това основание то е изключено от закрила като бежанец¹⁴¹.

2.2.4.2 Тероризъм

Все по-често по дела, в които се касае за деяния от терористично естество, се прави позоваване на член 12, параграф 2, буква в). Изричните условия на съображение 22¹⁴² (същата разпоредба е възпроизведена в съображение 31 от Директива 2011/95/ЕС — ДП (пре-раб.)) и решението по дело *B и D* недвусмислено включват терористичните актове в приложното поле на тази разпоредба. В решението си по дело *B и D* Съдът на ЕС отбелязва, че — както става ясно от Резолуции 1373(2001) и 1377(2001) на Съвета за сигурност на ООН — последният изхожда от принципа, че международните терористични актове, като цяло и независимо от това дали в тях участва държава, противоречат на целите и принципите на Организацията на обединените нации¹⁴³. Няма всеобщо прието определение

¹⁴⁰ Решение на Държавния съвет (Франция) от 31 юли 1992 г., № 13003572.

¹⁴¹ Решение на Националния съд по въпросите на убежището (Франция) от 7 октомври 2014 г., № 13003572.

¹⁴² Съображение 22 от Директива 2004/83/ЕО предвижда: Деянията, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации, са посочени в Преамбюла и в членове 1 и 2 от Устава на Организацията на обединените нации и между другото са включени в резолюциите на Организацията на обединените нации относно „мерките за борба с международния тероризъм“, съгласно които „терористичните актове, методи и практики, както и умишленото финансиране и планиране на актове на тероризъм и подстрекателството към такива актове противоречат на целите и принципите на Организацията на обединените нации“.

¹⁴³ Решение по дело *B и D*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точка 83; потвърдено в решение по дело *H. T.*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 130, точка 85.

за тероризъм, но полезно описание може да се намери в решението по дело *Al-Sirri*¹⁴⁴, където съдът посочва, че тероризмът се състои от:

[...] извършване, организиране или подстрекаване на тежки актове на насилие, или заплашване с такива актове, срещу лица или имущество с цел сплашване на населението или принуждаване на правителство или международна организация да извърши ли да не извършва определено действие.

Съдът счита за недвусмислено, че изразът „деяния, които противоречат на целите и принципите на Организацията на обединените нации,“ има автономно значение, като потвърждава, че определението за тероризъм съгласно действащото национално законодателство следва „в дело по член 1F, буква с) при необходимост да се адаптира, за да се запази значението му в рамките на приложното поле на член 12, параграф 2, буква в) от Директивата“¹⁴⁵.

Като отбелязва, че въпреки съображение 22 от Директивата (срв. съображение 31 ДП (прераб.)), Съдът на ЕС говори за „международен“ тероризъм навсякъде в решението си по дело *B и D*, където се обсъжда член 12, параграф 2, буква в), в решението си по дело *Al-Sirri*¹⁴⁶ Върховният съд възприема подхода от точка 17 от Насоките и Информационната бележка на ВКБООН:

Член 1F, буква с) се задейства единствено при екстремни обстоятелства, от дейност, която атакува самата основа на съвместното съществуване на международната общност. Тази дейност трябва да има международно измерение. В тази категория биха попаднали престъпленията, които имат потенциала да засегнат международния мир, сигурността и мирните отношения между държавите, както и сериозните, трайни нарушения на човешките права.

Разбира се, много терористични актове биха попаднали в приложното поле на член 12, параграф 2, буква б) (вж. напр. точка 81 от решението по дело *B и D*), а в някои случаи — и на член 12, параграф 2, буква а), т.е. когато деяния, които в мирно време биха били сметнати за терористични по своето естество, бъдат извършени по време на въоръжен конфликт и по тази причина съставляват военни престъпления, или възлизат на престъпления срещу човечеството.

Във френската съдебна практика клаузата за изключване съгласно член 12, параграф 2, буква в) е прилагана по дела, свързани с тероризъм, от 2006 г. насам. Според това течение в съдебната практика, позоваване на тази разпоредба е възможно, когато кандидатът е участвал по собствено желание в замисъла и извършването на деяния от терористично естество, предприети от политически мотивирана организация, която е с такъв размер и разполага с такива средства, че да бъде способна да оказва влияние на международната сцена. Като отбелязва терористичните методи, използвани от организацията „Тигри за освобождение на Тамил Илам“ [LTTE] в борбата им срещу властите на Шри Ланка, и отчита международното измерение на тяхната дейност, Националният съд по въпросите на убежището във Франция изключва от бежански статут военен инженер, отговарял за въоръжена морска пехотна дивизия на частта за самоубийствени нападения „Черни

¹⁴⁴ Решение на Върховния съд (Обединено кралство) по дело *Al-Sirri срещу Министъра на вътрешните работи*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 92, точка 39; вж. също решение по дело *B и D*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точка 81.

¹⁴⁵ Пак там, точка 36.

¹⁴⁶ Пак там, точка 38; вж. също Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 г. относно борбата срещу тероризма (консолидиран текст, изменен с Рамково решение 2008/919/ПВР на Съвета); Съвет на Европа, Конвенция за борба с тероризма, СМ(2015)61 оконч.

морски тигри“ [Black Sea Tigers]. В решението се споменава и Резолюция 1373(2001) на Съвета за сигурност на ООН, в която терористичните актове изрично се обявяват за противоречащи на целите и принципите на ООН¹⁴⁷.

2.2.4.3 Обхват по отношение на лицата

Според по-ранно тълкуване на обхвата на член 1F, буква с) от Конвенцията за бежанците по отношение на лицата, за да се приеме, че лице е извършило деяние, противоречащо на целите и принципите на Организацията на обединените нации, то трябва да е било на властова позиция в държава или подобен на държава субект и да е съдействало за нарушаването на тези принципи от нейна страна¹⁴⁸. Този ранен подход е виден например от позоваването от страна на Франция на член 1F, буква с) от Конвенцията за бежанците с цел изключване на бившия диктатор на Хаити Жан-Клод Дювалие. Приема се, че той е нарушил зачитането на човешките права и основните свободи — а то категорично е сред целите и принципите на ООН — вследствие на укорните деяния, извършени под неговата власт¹⁴⁹.

Все повече внимание се обръща обаче на естеството на деянията вместо на позицията на извършителя им. Много от деянията, попадащи в приложното поле на тази разпоредба, поради самото си естество биха могли да се извършват само от лица, които заемат властова позиция в държава и способстват последната да нарушава принципите, очертани в преамбюла и членове 1 и 2 от Устава на Организацията на обединените нации¹⁵⁰. Въпреки това, вече се приема, че лица могат да бъдат изключвани дори без да са заемали позиция, на която да се ползват с официална държавна власт. Действително, в решението си по дело *Al-Sirri* апелативният съд на Обединеното кралство приема, че член 1F, буква с) може да се прилага и по отношение на недържавни субекти¹⁵¹. ВКБООН също приема, че не е задължително условие във всички случаи лицето да заема властова позиция в държава или подобен на държава субект¹⁵².

На последно място, от решението по дело *B и D*¹⁵³ става ясно, че изключването от бежански статут съгласно член 12, параграф 2, буква в) не се обуславя от това дали лицето представлява актуална заплаха за приемащата държава членка (вж. 2.2.1.2 по-горе).

¹⁴⁷ Решение на Националния съд по въпросите на убежището (Франция) от 27 юни 2008 г., № 07014895; решение на Националния съд по въпросите на убежището (Франция) от 15 юли 2014 г., № 11016153.

¹⁴⁸ ВКБООН, Наръчник за процедурите и критериите за определяне на бежански статут, цитиран по-горе, вж. бележка под линия 103, точка 163; решение на Федералния административен съд (Германия) от 1 юли 1975 г., 1 С 44.68, Buchholz 402.24. § 28 AusIG № 9.

¹⁴⁹ Решение на Държавния съвет (Франция) от 31 юли 1992 г., 81962 и 81963; вж. също решение на Съвета по имиграционни и бежански въпроси (Канада) от 19 август 1991 г., M90-07224, 5 RefLex 41 за изключване от бежански статут на бивш либерийски министър, с чието одобрение е упражнявано постоянно насилие над цивилни в Либерия — упоменато в труда на J.C. Hathaway и M. Foster, цитиран по-горе, вж. бележка под линия 104, стр. 587.

¹⁵⁰ Държавен съвет (Нидерландия), 1992 г., *JMS срещу Министъра на правосъдието*, докладвано в Международния журнал по бежанско право (7, 1995), 129; решение на Федералния апелативен съд (Канада) от 19 декември 1995 г. по дело *Pushpanathan срещу Канада (Министър по въпросите на гражданството и имиграцията)*, [1996] 2 F.C. 49, точка 51, доколкото е потвърдено от решението на Върховния съд (Канада) по дело *Pushpanathan срещу Канада (Министър по въпросите на гражданството и имиграцията)*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 139; решение на Постоянната комисия по бежански въпроси (Белгия) от 18 януари 1996 г., 95/1017/F390, упоменато в труда на J.C. Hathaway и M. Foster, цитиран по-горе, вж. бележка под линия 104, стр. 588; решение на Федералния административен съд (Германия) от 31 март 2011 г., 10 С 2.10, DE:VVerwG:2011:310311U 10C2.10.0, BVerwGE 139, стр. 272, точка 38; решение на Федералния административен съд (Германия) от 7 юли 2011 г., 10 С 26.10, DE:VVerwG:2011:070 711U10C26.10.0, BVerwGE 140, стр. 114, точка 28.

¹⁵¹ Решение на Апелативния съд (Обединено кралство) по дело *Al-Sirri срещу Министъра на вътрешните работи*, [2009] EWCA Civ 222, точка 39.

¹⁵² ВКБООН, Публично изявление на ВКБООН по отношение на делото Федерална република Германия срещу В и D, по което тече производство в Съда на Европейския съюз, юли 2009 г., стр. 29.

¹⁵³ Решение по дело *B и D*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точка 95.

2.3 Индивидуална отговорност (член 12, параграф 3)

2.3.1 Критерии за определяне на индивидуалната отговорност

Когато членовете на съдилища и трибунали имат за задача да определят приложимостта на член 12, параграф 2, те трябва да установят дали са налице сериозни основания да се счита, че кандидатстващото лице „е извършило престъпление...“ (член 12, параграф 2, букви а) и б)) или „е признато за виновно в извършването на деяния...“ (член 12, параграф 2, буква в)) в рамките на приложното поле на посочените разпоредби. Подобна е формулировката на член 1F от Конвенцията за бежанците. Тази задача на първо място повдига въпроса дали съответното поведение отговаря на фактическия състав на едно или повече основания за изключване (вж. още раздел 2.2 по-горе). Ако е така и лицето е замесено, без действително да е извършило деянията лично, възниква допълнителният въпрос дали е възможно да се припише отговорност за деяния, извършени от други лица. Именно този въпрос се урежда от член 12, параграф 3. Разпоредбата му предвижда, че член 12, параграф 2 „се прилага към лицата, които подбуждат към престъпленията или деянията, посочени по-горе, или участват в тяхното извършване под каквато и да било друга форма“.

В решението си по дело *B и D* Съдът на ЕС приема, че приложимостта на член 12, параграф 2, букви б) и в) се обуславя от преценката — наред с други неща — „дали може да се приеме, че съответното лице е индивидуално отговорно за извършването на тези актове, при доказване в изискваната от посочения член 12, параграф 2 степен“¹⁵⁴. Съдът разглежда въпроса в конкретния контекст на евентуалната приложимост на гореспомнатите основания за изключване въз основа на членството на лицето в „терористична“ група, но индивидуалната отговорност трябва да се установява винаги, когато се разглежда приложимостта на член 12, параграф 2.

По принцип критериите за определяне на индивидуалната отговорност на кандидата зависят от конкретното основание за изключване. Следователно индивидуалната наказателна отговорност за престъпления по международното право, споменати в член 12, параграф 2, буква а), отразява разпоредбите, съдържащи се в членове 25, 28 и 30 от статута на МНС (вж. приложение А).

Оценката на наказателната отговорност за престъпления, попадащи в приложното поле на член 12, параграф 2, буква б), не може да се осланя на такива изрични разпоредби, каквито предвижда международен договор. Широко прието е, че индивидуалната отговорност за престъпления, попадащи в приложното поле на член 12, параграф 2, буква б), не се ограничава до случаи, в които кандидатът сам е извършил деянията, а може да възникне и чрез планиране, разпореждане, ходатайстване, подстрекаване или друг начин на предизвикване извършването на престъпление от друго лице, както и чрез способстване за извършването на водещо до изключване деяние от други лица чрез подстрекаване и активно подпомагане или въз основа на участие в съвместно престъпно начинание/отговорност поради обща цел¹⁵⁵. Това е отразено в член 12, параграф 3, според чийто текст лицата, които подбуждат към престъпленията или деянията, посочени

¹⁵⁴ Решение по дело *B и D*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точка 99.

¹⁵⁵ Вж. ВКБООН, Насоки за международна закрила № 5, цитирани по-горе, вж. бележка под линия 69, точка 18.

в член 12, параграф 2, или участват в тяхното извършване под каквато и да било друга форма, следва да се изключват. В решението си по дело *JS (Шри Ланка)* Върховният съд на Обединеното кралство посочва, че „член 12, параграф 3 не [...] разширява приложението на член 1F, а само изразява принцип на международното право, който вече е добре разбран“¹⁵⁶. Федералният административен съд на Германия приема, че за да се установи участие в тежко престъпление без политически характер съгласно член 12, параграф 2, буква б), е необходима атрибуция съгласно критериите на националното наказателно законодателство¹⁵⁷. Въпреки това, следва все пак да се вземат под внимание стандартите, приложими в останалите държави членки¹⁵⁸. Въпреки че разпоредбите на статута на МНС относно индивидуалната отговорност не са пряко приложими по отношение на престъпления, които попадат в приложното поле на член 12, параграф 2, буква б), те все пак предоставят еталон за международния стандарт за атрибуция на наказателната отговорност, който може да бъде полезен при разглеждане на това основание за изключване.

Допълнителни затруднения възникват при установяването на общи стандарти по отношение на индивидуалната отговорност за „деяния, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации“, които попадат в приложното поле на член 12, параграф 2, буква в). Това основание за изключване не изисква атрибуция при прилагане на наказателни критерии, тъй като не предполага престъпно деяние. Следователно не е необходимо деянията, представляващи подкрепа за терористична организация, да са конкретно обвързани с отделни терористични действия, за да попадат в приложното поле на член 12, параграф 2, буква в) и параграф 3. Съответно дори чисто логистични подпомагащи действия — ако са достатъчно значими — могат да изпълнят условията на член 12, параграф 2, буква в) във връзка с член 12, параграф 3¹⁵⁹. Същото важи и за интензивна дейност за разпространение на идеологията на терористична организация и пропаганда в нейна полза¹⁶⁰. Атрибуцията на участие в деяния, попадащи в приложното поле на член 12, параграф 2, буква в), не се ограничава до случаи, в които кандидатът обективно е имал възможността действително да окаже въздействие върху извършването на терористични актове или публично е изразил одобрение за подобни актове или е подстрекавал към такива. Както става ясно от член 12, параграф 2, буква в) и член 12, параграф 3, не е необходимо наличието на конкретна функционална връзка между подкрепата и определен терористичен акт. За да се приеме, че лице е участвало в деяния, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации, не е необходима нито пространствена, нито организационна близост в рамките на организацията за извършване на терористични актове, нито публичното им оправдаване¹⁶¹.

Приложимият във всеки конкретен случай режим на индивидуална отговорност ще зависи от обстоятелствата, като е необходимо съдилищата и трибуналите да разглеждат поведението и психическото състояние на кандидата по отношение на деяния в приложното поле на член 12, параграф 2.

¹⁵⁶ Решение на Върховния съд (Обединено кралство) по дело *JS срещу Министъра на вътрешните работи*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 134, точка 33.

¹⁵⁷ Решение на Федералния административен съд (Германия) от 7 юли 2011 г., цитирано по-горе, вж. бележка под линия 150, точка 38; решение на Федералния административен съд (Германия) от 4 септември 2012 г., цитирано по-горе, вж. бележка под линия 103, точка 24.

¹⁵⁸ Решение на Федералния административен съд (Германия) от 7 юли 2011 г., цитирано по-горе, вж. бележка под линия 150, точка 38.

¹⁵⁹ Пак там, точка 39.

¹⁶⁰ Решение на Федералния административен съд (Германия) от 19 ноември 2013 г., 10 С 26.12, DE:BVerwG:2013:191113U1026.12.0, ZAR 2014 г., стр. 338, точки 15 и сл.; решение на Националния съд по въпросите на убежището (Франция) от 15 юли 2014 г., № 11016153; решение на Апелативния съвет по бежанските въпроси (Франция) от 5 юни 2006 г., № 04049586.

¹⁶¹ Федерален административен съд (Германия), цитирано по-горе, вж. бележка под линия 160, точка 16.

2.3.2 Кандидат — извършител на водещи до изключване деяния

Когато обстоятелствата по делото сочат, че кандидатът е извършител на (или съучастник в) деяние, попадащо в приложното поле на член 12, параграф 2, е необходимо да се прецени дали кандидатът е извършил елементите от фактическия състав на престъплението, включително субективния елемент (*mens rea*), т.е. намерение и съзнателност — реквизит на приложимото определение¹⁶². Изданието „Елементи на престъпленията“, прието от Асамблеята на държавите — страни по статута на МНС, дава полезни насоки за реквизитите обективна (*actus reus*) и субективна (*mens rea*) страна на геноцида, престъплението агресия, военните престъпления и престъпленията срещу човечеството¹⁶³.

2.3.3 Международни стандарти при определяне на индивидуалната отговорност

Когато се определя дали кандидатът има индивидуална отговорност за престъпление срещу мира, военно престъпление или престъпление срещу човечеството, следва да се вземат предвид, а ако е необходимо — и да се приложат международните стандарти (вж. точка 2.3.1 по-горе). Това съответства на изричното споменаване на „международни инструменти“ в член 12, параграф 2, буква а). В тази връзка особено относим е статутът на МНС, тъй като той представлява най-актуалната кодификация на свързаните с индивидуалната отговорност стандарти на международно ниво и отразява подходите и традициите на различните правни системи. Съдебната практика на международните наказателни трибунали и МНС също дава полезни насоки.

Приложимостта на международните стандарти все повече намира отражение в решенията на национални съдилища по член 12, параграф 2, буква а) или член 1, раздел F, буква а) от Конвенцията за бежанците. Върховният съд на Обединеното кралство например приема, че Римският статут на МНС „вече трябва да бъде отправната точка за разглеждане дали кандидатът следва да се лиши от право на убежище по силата на член 1F, буква а)“ от Конвенцията за бежанците¹⁶⁴, както и че „е удобно незабавно да се направи справка в статута на МНС, вече ратифициран от повече от сто държави и със сигурност представляващ най-комплексното и авторитетно изражение на международната мисъл относно принципите, които властват над отговорността за най-тежките международни престъпления [...]“¹⁶⁵. В същото решение съдът споменава допълнителен източник — статута на МНТБЮ и практиката на този трибунал по въпроси, свързани със съучастие¹⁶⁶.

В Германия Федералният административен съд приема, че:

определянето дали са извършени военни престъпления или престъпления срещу човечеството [...] трябва да се извършва основно в съответствие с определящите

¹⁶² Римски статут на Международния наказателен съд, цитиран по-горе, вж. бележка под линия 70, член 30.

¹⁶³ МКЧК „Елементи на престъпленията“, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 71.

¹⁶⁴ Решение на Върховния съд (Обединено кралство) по дело *JS срещу Министъра на вътрешните работи*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 164, точка 8.

¹⁶⁵ Пак там, точка 9; вж. също точки 10-14.

¹⁶⁶ Пак там, точки 15-20; вж. също Трибунал за имиграция и убежище (Обединено кралство), решение от 14 октомври 2002 г., *Gurung срещу Министъра на вътрешните работи*, [2002] UKIAT 04870, точка 109. Подобен подход е възприет и от висши съдилища извън Европа. Вж. напр. решение на Върховния съд (Канада) от 19 юли 2013 г. по дело *Ezokola срещу Канада (Министър по въпросите на гражданството и имиграцията)*, 2013 SCC 40, точки 48-53; решение на Върховния съд (Нова Зеландия) от 27 август 2010 г., Главен прокурор (Министър по въпросите на имиграцията) срещу *Tamil X и Аног*, [2010] NZSC 107, точки 52-54.

елементи на тези престъпления, формулирани в Римския статут на Международния наказателен съд [...], който представя актуалното развитие на международното наказателно право по отношение на дела за нарушения на международното хуманитарно право¹⁶⁷.

В други страни, за някои решения по отношение на изключването е предприемана проверка за индивидуална отговорност без изрично позоваване на международни инструменти или съдебната практика на международни съдилища и трибунали. Макар това да сочи, че съдиите, разглеждащи дела за убежище, вероятно се осланят на критерии съгласно вътрешното право, които могат да са различни във всяка държава членка, като прилаганите правни традиции се различават в страните с англосаксонска и с континентална правна система, цялостните резултати са сходни¹⁶⁸. Изглежда, че предпочитаният подход в най-новите решения е да се полагат всички усилия за тълкуване и прилагане на международните стандарти, а до разпоредбите на националното право да се прибегва единствено тогава, когато все пак е необходимо.

За разлика от член 12, параграф 2, буква а), клаузите за изключване в член 12, параграф 2, букви б) и в) не упоменават изрично международното право. Особено по отношение на изключването въз основа на „тежки престъпления без политически характер“, се наблюдават известни различия сред държавите членки. При определянето на индивидуалната отговорност обаче, в дела, засягащи съучастие, няколко държави са се позовали на понятия, подобни на тези, развити за прилагането на основанията за изключване по член 12, параграф 2, буква а)¹⁶⁹. В Обединеното кралство например, според документа „Указания относно убежището — изключване: член 1F от Конвенцията за бежанците“, проверката, посочена от Върховния съд по въпроса за доброволното допринасяне за извършването на престъпления от други лица в решението му по дело *JS (Шри Ланка)*, е приложима за член 1F от Конвенцията за бежанците като цяло¹⁷⁰. В Белгия според Conseil du Contentieux des Etrangers (Съвета по въпросите на правния режим на чужденците) кандидат, за когото е установено, че има индивидуална отговорност за тежки престъпления без политически характер, не може да се позовава на никое от изключващите вина обстоятелства по член 31, алинея 1, букви (с) и (d) от статута на МНС¹⁷¹.

Макар текстът на член 12, параграф 2, буква в) да се различава от предходните клаузи за изключване, тъй като изисква кандидатстващото лице да е било „виновно в“ деяния, попадащи в приложното поле на клаузата, в решението си по дело *B и D*¹⁷² Съдът на ЕС потвърждава, че определянето на индивидуалната отговорност е задължително и за прилагането на това основание за изключване.

2.3.4 „Подбуждат...“

Индивидуална отговорност може да възникне и чрез планиране, разпореждане, ходатайстване, подстрекаване или друг начин на предизвикване извършването на престъпление от друго лице. Реквизитите обективна (*actus reus*) и субективна (*mens rea*) страна

¹⁶⁷ Решение на Федералния административен съд (Германия) от 24 ноември 2009 г., цитирано по-горе, вж. бележка под линия 62, точка 31; вж. също решение на Федералния административен съд (Германия) от 16 февруари 2010 г., цитирано по-горе, вж. бележка под линия 85, точки 26, 41-43.

¹⁶⁸ Вж. J. Rikhof, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 124, стр. 271 и сл.

¹⁶⁹ Пак там, стр. 347-349.

¹⁷⁰ Обединено кралство, Указания относно убежището — изключване: член 1F от Конвенцията за бежанците [*Asylum Instruction – Exclusion: Article 1F of the Refugee Convention*] (30 май 2012 г.), точка 3.3; решение на Съвета по въпросите на правния режим на чужденците (Белгия) от 3 ноември 2009 г., 33.720.

¹⁷¹ Пак там.

¹⁷² Решение по дело *B и D*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точки 95-99.

се различават според режима на индивидуална отговорност. Съответните критерии съгласно обичайното международно право са развити в съдебната практика на международните наказателни трибунали за бивша Югославия и за Руанда¹⁷³.

2.3.5 Принос („[...] или участват в тяхното извършване под каквато и да било друга форма“)

Съображения за изключване възникват и тогава, когато има доказателства, че кандидат е допринесъл за извършването на водещи до изключване деяния от друго лице или група лица. В зависимост от обстоятелствата, е необходимо тези случаи да се разглеждат в светлината на критериите за подстрекаване и активно подпомагане или в рамките на съвместно престъпно начинание/отговорност поради обща цел. Важно е тези различни режими на индивидуална отговорност да се разграничават¹⁷⁴.

Дело пред Migrationsöverdomstolen (Апелативния съд по миграционни въпроси, Швеция) се касае за висш служител на иракската партия Баат [Ba'ath], за когото може да се приеме, че е познавал добре престъпните намерения и действия на партията срещу критиките на режима¹⁷⁵. Съдът отбелязва изискването за извършване на задълбочена оценка на неговата роля и обръща внимание, че той е предоставял информация за дисиденти по време на следването си. Разгледани са и доказателства относно случилото се след предоставянето на информацията и относно целта на неговата проучвателна дейност. Според съда няма основания да се прави заключение, че поради информацията, предоставена от подателя на апелативната жалба, лица са пострадали от нарушения, попадащи в определението за престъпления срещу човечеството, нито конкретни основания да се приеме, че лицето е подбуждало или е участвало по друг начин в извършването на престъпления срещу човечеството.

2.3.5.1 Подстрекаване и активно подпомагане

За да се приеме, че са налице подстрекаване и активно подпомагане, трябва лицето да е имало значителен принос за извършеното престъпление или престъпления. Според критериите, развити в международната наказателна практика, този принос може да бъде под различни форми, включително оказване на практическа помощ, насърчаване или морална подкрепа, които да са оказали съществено въздействие върху извършването на престъплението¹⁷⁶, макар че не е необходимо непременно да има причинно-следствена връзка между поведението и извършването на престъплението в смисъл на задължително условие (*conditio sine qua non*)¹⁷⁷. Дали определено поведение е оказало такова въздействие или не, трябва да се установява въз основа на конкретните обстоятелства по делото. Освен това приносът трябва да е даден с умисъл по отношение на собственото поведение и със съзнанието, че собствените действия подпомагат или способстват

¹⁷³ Подробно разгръщане на съдебната практика на МНТБЮ би надхвърлило предмета на настоящия юридически анализ. За повече информация вж. J. Rikhof, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 124.

¹⁷⁴ За анализ на режимите на индивидуална отговорност, изтъкващ разграничението между подстрекаване и активно подпомагане, от една страна, и съвместно престъпно начинание, от друга, вж. решение на МНТБЮ (Апелативна камара) по дело Прокурор срещу Tadić, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 80, точки 196-229.

¹⁷⁵ Апелативен съд по миграционни въпроси (Швеция), решение от 25 октомври 2012 г., UM287-10, MIG 2012.

¹⁷⁶ Вж. напр. решение на МНТБЮ (Апелативна камара) по дело Прокурор срещу Tihomir Blaskić, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 97, точка 48; решение на МНТБЮ от 10 декември 1998 г. по дело Прокурор срещу Anto Furundžija, IT-95-17/1-T, точка 249; решение на МНТБЮ по дело Прокурор срещу Dragoljub Kunarac, Radomir Kovac и Zoran Vuković, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 97.

¹⁷⁷ Вж. напр. решение на МНТБЮ по дело Прокурор срещу Anto Furundžija, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 176, точка 209.

за извършването на престъплението¹⁷⁸. Това може да е посредством финансиране със съзнанието, че средствата ще се използват за извършването на тежки престъпления¹⁷⁹. За да са налице подстрекаване и активно подпомагане, не е задължително лицето да има същото намерение като главния извършител или извършители. Достатъчно е то да е осъзнавало основните елементи на престъплението или престъпленията.

По делото *MT Зимбабве* пред Висшия трибунал (Камара по имиграцията и убежището) (Обединено кралство), по отношение на подателката на апелативната жалба, работила като детектив в полицията в Зимбабве, е установено, че е участвала в два случая на изтезания¹⁸⁰. Трибуналетът отбелязва, че тя е присъствала на действията и е била на властова позиция, както и че макар основната ѝ задача по време на разглежданите случаи да е била водене на записки, тя напълно е съзнавала, че нейните колеги малтретират задържано лице, а освен това лично е заплашвала същото, докато очите му са били превързани така, че да не вижда, като нейните заплахи и тези, отправени от колегите ѝ, са предизвикали страх у задържания, че ще бъде хвърлен в реката и ще се удави, ако не им сътрудничи, като предостави определена информация. Висшият трибунал прави заключението, че нейното поведение по време на разглеждания случай е възлизало на съществено способстване за извършване на престъплението изтезание и че тя е участвала в случилото се с конкретното намерение значително да допринесе за него, както и че нейната роля е подпомогнала общата цел задържаният да се страхува за живота си. При по-късен случай тя е присъствала и напълно е осъзнавала, че боят, нанесан на жертвата от присъстващите полицаи, включително и от нея самата, представлява тежко посегателство. Според Висшия трибунал безспорно нейните действия по време на случая са оказали съществено въздействие за извършване на престъплението изтезание. Висшият трибунал е убеден, че участието ѝ в посочения случай възлиза на подстрекаване и активно подпомагане на престъпление срещу човечеството.

2.3.5.2 Съвместно престъпно начинание/отговорност поради обща цел

За да се установи индивидуална отговорност въз основа на участието на кандидата в съвместно престъпно начинание (или чрез отговорност поради обща цел), трябва да има множество лица с общ (споделен) план или цел, който е насочен към извършването на престъпления или чието изпълнение включва извършването на престъпления. Освен това, за да е налице този режим на индивидуална отговорност, трябва да е оказан съществен принос за следването на този общ план или за функционирането на системата, установена с цел изпълнение на плана. Апелативната камара на МНТБЮ приема, че макар да не е необходимо обвиняемият да е извършил каквато и да е част от обективната страна (*actus reus*) на престъплението, той трябва да е участвал в следването на общата цел, което е била в основата на престъпното начинание, като обаче посочва, че „не всеки вид поведение би възлизало на достатъчно съществен принос към престъплението, за да породи наказателна отговорност“¹⁸¹, както и че понятието „[съвместни

¹⁷⁸ Решение на Националния съд по въпросите на убежището (Франция) от 15 юли 2014 г., № 11016153С.

¹⁷⁹ ОС на ООН, Международна конвенция за борба срещу финансирането на тероризма, 2178 UNTS 197, 9 декември 1999 г. (в сила от 10 април 2002 г.), вж. член 2.

¹⁸⁰ Решение на Висшия трибунал (Камара по имиграцията и убежището) (Обединено кралство) от 2 февруари 2012 г., МТ (член 1F, буква а) — подстрекаване и активно подпомагане) Зимбабве срещу Министъра на вътрешните работи, [2012] UKUT 00015(IAC).

¹⁸¹ Решение на МНТБЮ (Апелативна камара) от 3 април 2007 г. по дело Прокурор срещу Brđanin, IT-99-36, точка 427.

престъпни начинания] не е отворено понятие, което да допуска осъждане въз основа на вина по асоциация¹⁸².

Не във всеки случай, в който кандидатът е бил член на група или организация, замесена в извършването на водещи до изключване деяния, следва автоматично първото предположение да бъде за съвместно престъпно начинание. Дали режимът на участие е този или друг, например подстрекаване и активно подпомагане, зависи от обстоятелствата по делото. Така например в делото *MT Зимбабве* е разгледано дали участието на кандидатката в извършването на престъпления срещу човечеството е част от съвместно престъпно начинание, т.е. дали тя е съвиновник, но е установено, че обстоятелствата по делото пораждат индивидуална отговорност въз основа на подстрекаване и активно подпомагане, тъй като кандидатката не е изпълнявала съществена водеща роля¹⁸³.

2.3.6 Отговорност на командващ или висшестоящ, носена от лица на властова позиция

В допълнение към останалите основания за наказателна отговорност за международни престъпления по Римския статут, военачалник или висшестоящо лице в цивилна йерархия, или лице, което ефективно действа като такъв/такова, носи наказателна отговорност за престъпленията, извършени от силите, които се намират под ефективното му командване и контрол, или ефективна власт и контрол, в зависимост от случая, в резултат на неосъществяването от негова страна на надлежен контрол над тези сили¹⁸⁴. При дела на кандидати, заемали властови позиции във военна или цивилна йерархия в контекст, в който са налице данни за водещи до изключване престъпления, извършени от лица, представляващи част от въпросните структури, е необходимо съдиите, разглеждащи дела за убежище, да проучат дали е приложимо изключване върху тази основа. Първата стъпка при такива дела обаче следва винаги да бъде изследване на поведението или деянията на самия кандидат, преди да се разглеждат въпроси, свързани с деянията на командваните или управлявани от него лица и с неговото знание за тези деяния.

В решение на Хагския окръжен съд (*Rechtbank*, Нидерландия) е разгледана приложимостта на член 1F от Конвенцията за бежанците по отношение на бивш офицер от сирийската армия във връзка с престъпления, извършени от военнослужещи в неговото поделение. Установено е, че критериите за отговорност на командващо лице съгласно член 28 от статута на МНС не са изпълнени, тъй като не е доказано подчинени лица под ефективното командване и контрол на кандидат да са извършили водещи до изключване деяния¹⁸⁵.

2.3.7 Членство

Въпросът за приложимост на изключването често възниква по отношение на лица, действали като част от група или организация, отговорна за тежки престъпления или злодеяния. В тези случаи също е необходима индивидуална оценка, включително (но не само)

¹⁸² Пак там, точка 428.

¹⁸³ Висш трибунал (Камара по имиграцията и убежището) (Обединено кралство), *MT* (член 1F, буква а) — Подстрекаване и активно подпомагане) *Зимбабве* срещу Министъра на вътрешните работи, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 180.

¹⁸⁴ Римски статут на Международния наказателен съд, цитиран по-горе, вж. бележка под линия 70, член 28.

¹⁸⁵ Решение на Хагския окръжен съд (Нидерландия) от 14 юли 2015 г. по дело *AWB 14/11801*, NL:RBDHA:2015:8571.

когато въпросната група или извършените от нейните членове престъпления са окачествени като „терористични“.

В решението си по дело *B и D* Съдът на ЕС приема, че самото обстоятелство, че „съответното лице е участвало в ... организация, [отговорна за водещи до изключване деяния], само по себе си не може автоматично да доведе до изключването му от статута на бежанец“¹⁸⁶. Съдът на ЕС приема също че за целите на изключването трябва да се определи наличието на индивидуална отговорност за водещи до изключване деяния въз основа на индивидуална оценка на конкретните обстоятелства, което включва както обективните, така и субективните критерии¹⁸⁷. Съдията в националното съдилище, разглеждащо въпросите на убежището, трябва да оцени, наред с други фактори:

действителната роля на съответното лице в извършването на въпросните деяния, заеманото място в организацията, степента, в която му е била известна или е трябвало да му бъде известна нейната дейност, евентуалният натиск, който му е бил оказван, и други фактори, които са могли да повлияят върху поведението му¹⁸⁸.

Така дори и кандидатът да е бил член на група или режим, замесен във водещи до изключване деяния, би имало основания за изключване само ако се установи, че той лично е извършил деянията или е участвал в извършването им по някой от начините, които пораждат индивидуална отговорност.

В Решение, предшествашо решението по дело *B и D*, Върховният съд на Обединеното кралство приема, че е необходимо „съсредоточаване върху действителната роля на конкретните лица, като се вземат предвид всички фактически страни на тази роля, за да се прецени дали може да се установи необходимата степен на участие“¹⁸⁹. Съдът определя следния неизчерпателен списък с относими фактори, които да се имат предвид при тази преценка:

- (i) естеството и (от известно потенциално значение) размерът на организацията и особено частта от нея, с която търсещото убежище лице е най-пряко свързано;
- (ii) дали организацията е забранена и ако да — от кого;
- (iii) как търсещото убежище лице е било вербувано;
- (iv) колко време лицето е останало в организацията и какви възможности е имало да я напусне (ако е имало);
- (v) длъжността, ранга, положението и влиянието на лицето в организацията;
- (vi) знанието на лицето за дейността на организацията, представляваща военни престъпления; и

¹⁸⁶ Решение по дело *B и D*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точка 88; потвърдено от решение по дело *H. T.*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 130, точка 87.

¹⁸⁷ Решение по дело *B и D*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точки 95-96.

¹⁸⁸ Пак там, точка 97.

¹⁸⁹ Решение на Върховния съд (Обединено кралство) по дело *JS срещу Министъра на вътрешните работи*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 134, точка 55; вж. също решение на Върховния съд (Канада) по дело *Ezokola срещу Канада (Министър по въпросите на гражданството и имиграцията)*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 166.

(vii) личната му ангажираност и роля в организацията, включително какъв точно принос е имало то за извършването на военни престъпления¹⁹⁰.

Националният съд по въпросите на убежището във Франция приема, че във всеки случай е необходимо разглеждане на индивидуалните обстоятелства, свързани с конкретния кандидат, съпоставени с това, което е общоизвестно за групировката, напр. честотата на проявите ѝ на насилие, нейните командни или организационни структури, степента на разпокъсаност на групировката, старшинството на лицата в структурата ѝ, както и тяхната способност да оказват влияние върху действията ѝ¹⁹¹. Делото се касае за изключването на гражданин на Централноафриканската република, който е бил висш военен офицер и бивш член на президентската гвардия в период на извършване на сериозни нарушения на човешките права от тази структура.

ВКБООН също посочва, че „[o]бстоятелството, че по определено време лицето е заемало висша позиция в репресивно правителство или е членувало в организация, замесена в незаконно насилие, само по себе си не поражда индивидуална отговорност за водещи до изключване деяния“¹⁹².

2.3.8 Презумпция за индивидуална отговорност

При определени обстоятелства е възможна презумпция за индивидуална отговорност за водещи до изключване деяния по отношение на лица, които са свързани с репресивни режими или организации, отговорни за престъпления от приложното поле на член 12, параграф 2, включително организации или групировки, обявени за „терористични“. За целта е необходимо членството им да е доброволно. Освен това трябва да има надеждни и солидни основания да се смята, че членовете на такива групировки или режими лично са участвали в деяния, даващи основания за изключване. Презумпция за отговорност може да възникне също когато лицето доброволно е продължило да бъде част от правителство, което очевидно извършва действия, попадащи в приложното поле на член 12, параграф 2¹⁹³.

Ако кандидатът е членувал в групировка, замесена в престъпления, които потенциално биха довели до изключване, това не означава, че е достатъчно съдията по делото за убежище да разглежда единствено обстоятелствата, свързани с групировката. При такива дела е необходимо съдията да разгледа естеството на групировката и нейната дейност, но и да установи личната роля, отговорности и дейности на кандидата. Възможно е да възникне презумпция за отговорност, ако има достатъчно данни в подкрепа на констатацията за наличие на „сериозни основания да се счита,“ че лица на позиции като тази на кандидата носят отговорност за деяния, извършени от други лица.

Както приема Съдът на ЕС в решението си по дело *B и D*:

Когато при разглеждане на тези обстоятелства установи, че ... съответното лице е било високопоставен член на организация, използваща терористични методи, органът може да презумира, че това лице е индивидуално отговорно за извършените

¹⁹⁰ Пак там, точка 30.

¹⁹¹ Решение на Националният съд по въпросите на убежището (Франция) от 7 октомври 2014 г., цитирано по-горе, вж. бележка под линия 141.

¹⁹² ВКБООН, *Насоки за международна закрила № 5*, цитирани по-горе, вж. бележка под линия 69, точка 19.

¹⁹³ За повече информация вж. точка 4.1.2 по-долу относно тежестта на доказване.

от тази организация актове през съответния период, но въпреки това трябва да разгледа всички релевантни обстоятелства, преди да може да приеме решение, с което да изключи посоченото лице от прилагането на статута на бежанец на основание член 12, параграф 2, буква б) или в) от Директива 2004/83/ЕО¹⁹⁴.

Когато е налице достатъчна информация, за да бъде изпълнен стандартът „сериозни основания да се счита“, това не води до автоматично прилагане на член 12, параграф 2¹⁹⁵. По-скоро това означава, че — в името на справедливото производство (равни процесуални възможности) — кандидатът има право да бъде уведомен за прилагането на тази презумпция и доказателствата, на които се основава тя, както и да му се даде възможност да я опровергае. Ето защо при възникване на такава презумпция за отговорност трябва да се подхожда предпазливо, с разглеждане на въпроси като реалните дейности на лицето и групировката, като държавата следва да „предостави на съдията по делото за убежище индивидуализирани доказателства, а не такива, които се основават на допускания за колективна вина или невинност“¹⁹⁶.

2.4 Изключващи и смекчаващи вината обстоятелства

За да се направи правилна преценка за приложимост на изключването, е необходимо цялостно разглеждане на обстоятелствата, които биха могли да опровергаят индивидуалната отговорност. Изключване не може да се приложи, ако кандидатът не е бил способен да изпълни реквизита обективна страна (*mens rea*), например поради липса на вменяемост, интоксикация не по собствена воля или незрялост¹⁹⁷. В някои случаи незнанието за важно обстоятелство може да означава и че субективната страна не е изпълнена¹⁹⁸.

Въпреки че подходът към преценката за приложимост на изключването въз основа на член 12, параграф 2 е различен от подхода към определянето на вината в наказателни производства, факторите, които биха могли да съставляват изключващи или смекчаващи наказателната отговорност обстоятелства трябва да се вземат под внимание винаги, когато обстоятелствата по делото подсказват, че кандидатът може да е действал например под натиск, при самозащита или защита на друго лице¹⁹⁹.

Прилагането на клауза за изключване не би било основателно, ако кандидатът успее да представи валидно изключващо отговорността му обстоятелство. „[...] [А]ко лице се позовава на изключващо обстоятелство, което премахва наказателната отговорност, то тогава няма наказателни последици и съответно поведението не може да се смята за престъпно. Престъпление не е извършено“²⁰⁰.

Съгласно международните стандарти, изключващото обстоятелство, че извършителят е действал по заповед на висшестоящо лице, е приложимо в ограничени обстоятелства, в които той е бил задължен по закон да се подчини на заповедта и не е съзнавал нейната

¹⁹⁴ Решение по дело *V u D*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точка 98.

¹⁹⁵ Пак там, точка 88; потвърдено в решение по дело *H. T.*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 130, точка 87.

¹⁹⁶ Вж. труда на *J.C. Hathaway* и *M. Foster*, цитиран по-горе, вж. бележка под линия 104, стр. 534.

¹⁹⁷ ВКБООН, Насоки за международна закрила № 5, цитирани по-горе, вж. бележка под линия 69, точка 21; вж. също Конвенция за правата на детето, цитирана по-горе, вж. бележка под линия 83, както и прилагането на минимална възраст за наказателна отговорност.

¹⁹⁸ По отношение на член 12, параграф 2, буква б) срв. точка 2.2.3.1 по-горе.

¹⁹⁹ Римски статут на Международния наказателен съд, цитиран по-горе, вж. бележка под линия 70, член 31, параграф 1, букви в) и г); ВКБООН, Информационна бележка относно прилагането на клаузите за изключване, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 135, точки 66-71.

²⁰⁰ Решение на Трибунала за апелативно обжалване на административни актове (Австралия), *Re YYMT u FRFJ* (2010), цитирано по-горе, вж. бележка под линия 105, цитирано в труда на *J.C. Hathaway* и *M. Foster*, цитиран по-горе, вж. бележка под линия 104, стр. 553.

незаконност, както и когато самата заповед не е била очевидно незаконна. В статута на МНС изрично е посочено, че заповедите за извършване на геноцид или престъпления срещу човечеството са очевидно незаконни; в този смисъл, в контекста на преценката за приложимост на изключването, ако кандидат е участвал в извършването на тези престъпления, той не може да се позовава на изпълнението на заповеди на висшестоящи лица като изключващо обстоятелство. Дори да не е приложимо изключващото обстоятелство, че извършителят е действал по заповед на висшестоящо лице, е необходимо да се разгледа дали действията не са били извършени под натиск²⁰¹.

Изключващото обстоятелство, че извършителят е действал под натиск (или по принуда), може да е приложимо, ако разглежданото деяние е резултат от това, че той по необходимост и основателно се е опитал да избегне надвиснала над него самия или над друго лице заплаха от смърт или от тежки телесни повреди или продължаване на нанасянето на такива. Действията, предприети при самозащита или при защита на други лица или на имущество, трябва да са както основателни, така и пропорционални на заплаха, произтичаща от незаконно нападение.

Дори ако обстоятелствата не отговарят на критериите, за да бъдат напълно признати като изключващи, все пак при оценяване на вината на кандидата е възможно елементи като натиск и принуда да бъдат признати за смекчаващи обстоятелства. Като част от този процес трябва да се отчетат и утежняващите обстоятелства, например въвличане на други лица, включително цивилни и непълнолетни, в извършването на водещо до изключване деяние, или наличието на предишни осъдителни присъди за престъпления²⁰².

2.5 Поправяне на лицето

Относимостта на поправянето на лицето е спорен въпрос. Съдът на ЕС все още не е разглеждал този въпрос. Различните концепции отразяват различните гледни точки относно целта на изключването по член 12, параграф 2.

Според едно от гледищата, поправянето на лицето оказва незначително въздействие и трябва да се разглежда само бегло. По отношение на целта на изключването съгласно член 12, параграф 2, а именно да се запази доверието в системата за закрила чрез изключване от бежански статут на лицата, които се смятат за недостойни за закрила,²⁰³ не е необходимо кандидатът все още да подлежи на наказателно преследване или наказание²⁰⁴. Поправянето на лицето или пречките за преследването му съгласно наказателно-процесуалното право (напр. когато наказанието е изтърпяно, лицето е оправдано по обвиненията поради липса на доказателства, давността е изтекла или лицето е помилвано) са от значение само във връзка с една от частите на двойствената цел на изключването²⁰⁵, а именно да не се допуска вероятността предоставянето на бежански статут да позволи на извършителите на определени тежки престъпления да избегнат наказателна отговорност. Целта да се изключат от статута на бежанци лицата, за които се смята, че са недостойни за свързаната с този статут закрила, обаче е приложима и за случаите на поправяне или пречки за наказателно преследване. Ето защо тези съображения нямат

²⁰¹ Римски статут на Международния наказателен съд, цитиран по-горе, вж. бележка под линия 70, членове 31 и 33.

²⁰² Вж. ВКБООН, Наръчник за процедурите и критериите за определяне на бежански статут, цитиран по-горе, вж. бележка под линия 103, точка 157.

²⁰³ Вж. точка 2.2.1.1 по-горе — „Цел“

²⁰⁴ J. Rikhof, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 124, стр. 319 и сл.; вж. решение на Върховния съд (Канада) по дело решение от 30 октомври 2014 г., *Febles срещу Канада (Гражданство и имиграция)*, 2014 г. SCC 68, [2014] 3 S.C.R. 431, точка 36.

²⁰⁵ Решение по дело *B и D*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точка 104.

неоспоримо въздействие върху разглеждания въпрос дали съответното лице трябва да се смята за попадащо в кръга на лицата с право на бежански статут.

Все пак обаче целта на член 12, параграф 2 допуска и налага оценка на престъплението в миналото и на междувременното поведение на лицето, за да се определи дали то заслужава закрила. Независимо от предишни правонарушения, с изтичането на определен период от време, съчетан с изразяване на разкаяние, поправка на стореното и поемане на отговорност за предишни деяния, може да обуслови преценка, че изключването вече не е основателно. Федералният административен съд например, по дело относно лице, което някога е подпомагало терористична дейност, не изключва възможността да е налице особен случай, в който лицето не само се е разграничило убедително от предишните си деяния, но и вече активно работи за предотвратяване на по-нататъшни терористични актове, или в който деянията са извършени в годините на незрялост и безразсъдство или преди много десетилетия²⁰⁶.

Пример за другото гледище е френският Държавен съвет²⁰⁷, който приема, че клаузата за изключване вече не е приложима, ако кандидатът е изтърпял присъденото си наказание. При този подход биха били от значение и други фактори, по-специално това дали престъплението вече не би било преследвано или не би подлежало на преследване²⁰⁸. Тези фактори биха включвали също продължителността на изтърпяното наказание, изтеклото време след извършването на престъплението или изтърпяването на присъдата, както и демонстрираното от лицето разкаяние. Когато се разглежда евентуално настъпило помилване или амнистия, следва да се оцени дали този ход отразява демократичната воля на съответната държава и дали лицето е подведено под отговорност по друг начин. Във всички такива случаи все пак тежестта на престъплението може да е основание за прилагане на член 12. Тогава въпросът би бил дали трябва да продължи да се приема, че кандидатът не е достоен за закрила като бежанец, и дали в неговия случай отказът за предоставяне на бежански статут би отговарял на предмета и целта на изключването въз основа на извършеното престъпление преди вземането на решение по молбата за убежище. Необходимо е тази преценка да се прави отделно за всеки разглеждан случай, като се вземат предвид всички приложими критерии. Съдебната практика в общи линии съответства на позицията на ВКБООН²⁰⁹.

²⁰⁶ Отчетена е такава възможност в решение на Федералния административен съд (Германия) от 14 октомври 2008 г., 10 С 48.07, DE:BVerwG:2008:14100 8B10C48.07.0, BVerwGE 132, стр. 79, точка 34.

²⁰⁷ Решение на Държавния съвет (Франция) от 4 май 2011 г., № 320910; с уговорката, че от наказаното предишно престъпление не произтича опасност за населението на приемащата държава. Това схващане, което се съсредоточава върху актуална или бъдеща заплаха или риск, очевидно едва ли би могло да се осъществи с гледището, изразено в решението по дело *B u D*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точка 101.

²⁰⁸ J.C. Hathaway и M. Foster, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 104, стр. 543 и сл.

²⁰⁹ ВКБООН, Наръчник за процедурите и критериите за определяне на бежански статут, цитиран по-горе, вж. бележка под линия 103, точка 157.

3. Изключване от субсидиарна закрила (член 17)

3.1 Въведение

По време на съставянето на Директива 2004/83/ЕО за признаването, е взето решение да се включат клаузи за изключването, подобни на тези в Конвенцията за бежанците по отношение на субсидиарната закрила (за преглед на изключването от бежанска закрила вж. част 2 по-горе). Така създават член 17, параграф 1, букви а)-в) от ДП (прераб.). Освен това, след 11 септември 2001 г., е добавена допълнителна клауза за изключване, която не фигурира сред клаузите на Конвенцията за бежанците — а именно буква г) в член 17, параграф 1. Целта на тази разпоредба е да не се допуска никое лице, за което е установено, че представлява заплаха за сигурността или обществото, включително поради участие в терористична дейност, да търси и получава субсидиарна закрила в ЕС²¹⁰.

3.2 Член 17, параграф 1 — основания за изключване

3.2.1 Член 17, параграф 1, буква а) — престъпления срещу мира, военни престъпления и престъпления срещу човечеството

Член 17, параграф 1, буква а) възпроизвежда член 12, параграф 2, буква а) в контекста на субсидиарната закрила и отразява член 1F, буква а) от Конвенцията за бежанците. Той следва да се тълкува по същия начин като член 12, параграф 2, буква а), тъй като обосновката е една и съща, а именно схващането, че извършителите на визираните деяния са недостойни за международна закрила (вж. раздел 2.2.2 по-горе). Следователно принципите, изложени в практиката на Съда на ЕС по отношение на изключването от бежанска закрила, са приложими и за изключването от субсидиарна закрила.

3.2.2 Член 17, параграф 1, буква б) — тежки престъпления

Член 17, параграф 1, буква б) се тълкува аналогично на член 12, параграф 2, буква б) и член 1F, буква б) от Конвенцията за бежанците, тъй като за прилагането му е необходимо да е извършено тежко наказуемо деяние. Леките престъпления, наказуеми с умерени присъди, не могат да съставляват основание за изключване съгласно тази разпоредба (вж. точки 2.2.3.1 и 2.2.3.2 по-горе). Член 17, параграф 1, буква б) обаче се

²¹⁰ F. Boggia Cosadia, „Protection subsidiaire et menace à l'ordre public: l'application de la clause d'exclusion de l'article 17(1)(d) de la directive 2004/83/CE du Conseil de l'Union européenne en France“, във V. Chetail и C. Laly-Chevalier (ред.), *Asile et extradition: Théorie et pratique de l'exclusion du statut de réfugié* (Bruylant, 2014), стр. 122; E. Guild и M. Garlick, „Закрила на бежанците, борба с тероризма и изключване в Европейския съюз“ [*Refugee protection, counter-terrorism and exclusion in the European Union*], *Refugee Studies Quarterly*, (29 (4) 2010), стр. 63; J. Mc Adam, „Европейската директива за признаването: създаване на режим за субсидиарна закрила“ [*The European Qualification Directive: The Creation of a Subsidiary Protection Regime*], *Международен журнал по бежанско право* (17, 2005), стр. 461.

различава от тези разпоредби по два аспекта. На първо място, материалният обхват на разпоредбата включва както престъпленията без политически характер, така и политическите престъпления. На второ място, няма времево или териториално ограничение по отношение на извършването на престъплението или престъпленията. Това означава, че тези престъпления могат да доведат до прилагане на клаузата за изключване независимо от времето и мястото на извършването им.

Федералният административен съд на Германия установява, че подпомагането на международната контрабанда на хора за печалба е тежко престъпление по смисъла на член 17, параграф 1, буква б). Според същия съд, за да се класифицира като тежко, престъплението трябва да е съизмеримо с углавно или друго престъпление, което в правните системи на повечето държави да се смята за изключително сериозно и да се преследва съгласно наказателното право. По тези стандарти споменатото престъпление е със значителна тежест по смисъла на член 17, параграф 1, буква б), тъй като е наказуемо с лишаване от свобода от една до десет години. Освен това конкретното престъпно поведение на кандидата също е било тежко, както сочи наложеното наказание лишаване от свобода за пет години. Съдът отхвърля аргумента на кандидата, че престъпленията са извършени много отдавна и че той вече не представлява опасност. Германският съд установява, че за кандидат, извършил тежко престъпление, може да се приеме, че не е достоен за закрила и трябва да бъде изключен, дори ако (вече) няма риск от рецидив или друга непосредствена заплаха за държавата на пребиваване²¹¹.

В Австрия *Verfassungsgerichtshof* (Конституционният съд) е дал насоки за тълкуването на понятието степен на тежест, необходима за евентуално изключване от субсидиарна закрила. Следва да се отбележи, че в конкретния случай съдът отменя решение на Националния съд по въпросите на убежището, с което предоставената с административно решение субсидиарна закрила е оттеглена, вместо да се приложи клауза за изключване. Все пак обаче много от аспектите на решението са приложими (по аналогия) и при дела за изключване. Решението за оттегляне е постановено на основание извършени от кандидата кражби (кражба, опит за кражба, подбудителство за кражба или съучастие в кражба, незаконно присвояване, опит за дребна кражба). Конституционният съд приема, че необходимата за прилагане на член 17 тежест на престъплението не е налице. С това той очевидно отхвърля възможността за изключване въз основа на значителен брой относително дребни закононарушения, с което намалява приложното поле на кумулативния подход, присъщ за такива случаи. Макар да е осъждан за дребните закононарушения, кандидатът не е осъждан за по-сериозни престъпления, наказуеми с по-тежки присъди. Според Конституционния съд на Австрия и неговото тълкувание на член 17 от ДП и др., до оттегляне на субсидиарна закрила могат да доведат само „тежки престъпления“, но не и множество дребни нарушения²¹².

Conseil constitutionnel (Конституционният съвет) във Франция, едновременно с оценката за конституционност на закона за изменение на Кодекса за влизането и пребиваването на чужденци и за убежището, предоставя и насоки за тълкуване на понятието „тежко престъпление“ за целите на изключването от субсидиарна закрила. Той посочва, че тежестта на престъпление, която може да доведе до изключване на лице от привилегията да се ползва от субсидиарна закрила, може да се определя единствено в контекста на френското наказателно законодателство. Според него е законосъобразно парламентът

²¹¹ Решение на Федералния административен съд (Германия) от 25 март 2015 г., 1 С 16.14, DE:BVVerwG:2015:250315U1C16.14.0, точки 26 и сл.

²¹² Конституционен съд (Австрия), решение от 13 декември 2011 г., U 1907/10.

да предостави на френската Служба за закрила на бежанците и лицата без гражданство, под контрола на Апелативния съвет по бежанските въпроси (бившия Национален съд по въпросите на убежището), правомощията да разглежда задълбочено фактическото положение на кандидатите, след което да преценява дали — предвид естеството на правонарушенията, условията, при които са извършени те, и тежестта на загубите, понесени от пострадалите — тези правонарушения представляват „тежко престъпление по общото наказателно право“, което дава основания за изключване от субсидиарна закрила.²¹³ Насоките, предоставени в решението на Конституционния съвет, впоследствие са прилагани от Националния съд по въпросите на убежището и Държавния съвет във Франция при оценяване тежестта на престъпления в случаи на прилагане на съответната клауза за изключване от субсидиарна закрила. Националният съд по въпросите на убежището например приема, че финансови и икономически престъпления, които не са нанесли вреда на лица, не представляват тежки престъпления²¹⁴.

3.2.3 Член 17, параграф 1, буква в) — деяния, противоречащи на целта и принципите на Организацията на обединените нации

Член 17, параграф 1, буква в) възпроизвежда текста на член 12, параграф 2, буква в). Следователно е приложимо тълкуванието, направено от Съда на ЕС в решението му по дело *B и D* (вж. раздел 2.2.4 по-горе).

Чешкият Nejvyšší správní soud (Върховен административен съд) приема, че тази клауза за изключване трябва да се тълкува ограничително и не включва всички нарушения на правата на човека. Заниманието със събиране на разузнавателни сведения само по себе си не може да се приема за деяние, противоречащо на целите и принципите на Организацията на обединените нации. В конкретния случай става въпрос за кандидат — гражданин на Куба, който е живял в комунистическа Чехословакия и от там е служил като доносник на кубинското правителство. Върховният административен съд на Чехия прилага относително висок праг, който отразява ограничителното тълкуване и прилагане на клаузите за изключване. Той приема, че за да се достигне прагът, необходим за задействане на клаузата за изключване, действията трябва да съставляват сериозни, продължителни нарушения на човешките права, за които да може да се приеме, че възлизат на преследване²¹⁵.

3.2.4 Член 17, параграф 1, буква г) — заплахата за обществото или за сигурността на държавата членка

Член 17, параграф 1, буква г) отразява изключението от забраната за връщане (*refoulement*), съдържаща се в член 33, параграф 2 от Конвенцията за бежанците. Тази разпоредба е различна от член 1F от Конвенцията за бежанците. Член 1F от Конвенцията за бежанците, подобно на член 12, параграф 2 от ДП (прераб.), се прилага за лица, които имат основателни опасения, че ще бъдат преследвани, но поради извършени в миналото

²¹³ Решение на Конституционния съвет (Франция) от 4 декември 2003 г., *concernant la loi n°52-893 du 25 juillet 1952 relative au droit d'asile*, № 2003-485 DC.

²¹⁴ Решение на Националния съд по въпросите на убежището (Франция) от 23 май 2013 г. по дело *M.U.*, № 11010862.

²¹⁵ Решение на Върховния административен съд (Чешка република) от 23 март 2011 г. по дело *J.S.A. срещу Министерството на вътрешните работи*, 6 Azs 40/2010-70.

деяния нямат право на международна закрила. Член 33 от Конвенцията за бежанците е приложим за лица, които вече са признати за бежанци: те са защитени с принципа на забраната за връщане (*non-refoulement*), с изключението предвидено в параграф 2. Разпоредбата на член 33 от Конвенцията за бежанците винаги е била тълкувана като последна мярка. От една страна, това изключение отдава приоритет на сигурността в приемащата държава над потенциалните рискове, на които може да бъде изложено признато за бежанец лице в случай на връщането му в държавата по произход. От друга страна, органите по предоставяне на убежище упражняват правомощия по правоохранителни и свързани със сигурността въпроси, които са далеч от същинската им мисия²¹⁶.

Според френската съдебна практика член 17, параграф 1, буква г) е приложим ограничено, само за специфични случаи, в които има сериозни основания да се счита, че кандидатът е замесен в деяния, свързани с международен тероризъм, подозрения за организирана престъпност, международен трафик на наркотици или особено жестока сексуална агресия. Деянията могат да са извършени извън държавата по произход на кандидата, както и след като той е напуснал страната си. По всички тези дела разглежданите деяния са извършени на френска територия и/или на територията на една или повече държави членки преди влизането на кандидата във Франция. Разпоредбата може да се прилага самостоятелно или в съчетание с други клаузи за изключване. Приложена е самостоятелно по отношение на гражданин на Косово, извършил свързани с наркотици престъпления и трафик и познат като упорит рецидивист от дълго време²¹⁷. Кандидатът е бил привлечен в няколко наказателни производства в Косово и в европейски страни и е осъден на 3 години лишаване от свобода в Швейцария. Друго от делата се отнася до турски гражданин, замесен в опит за политическо убийство в Белгия, който впоследствие е осъден в Нидерландия на 16 години лишаване от свобода за „убийство, престъпления, свързани с наркотици, носене на забранени оръжия, похищение и рецидивизъм“ и е преследван съдебно в Турция за трафик на наркотици и изпирание на пари. Освен това за него има подаден сигнал в Шенгенската информационна система²¹⁸. По други дела е приложен член 17, параграф 1, буква г) заедно с член 17, параграф 1, буква б) по отношение на марокански граждани, замесени в извършването на терористични актове и дейност чрез подбудителство за извършване на такива актове и подпомагане на извършителите им²¹⁹ чрез по-пряко участие в подготвянето на терористичните актове²²⁰. В първия случай се касае за марокански гражданин, за когото има издадена от Интерпол заповед за арест за „престъпно сдружаване за извършване на терористични актове“ и подадено от мароканските власти искане за екстрадиране, и за когото френските власти съобщават, че има тесни връзки с международното джихадистко движение и по-специално Ал Кайда. Вторият случай се отнася до кандидат, осъден във Франция на 5 години лишаване от свобода и перманентна забрана за навлизане на френска територия поради „престъпно сдружаване за подготовка на терористичен акт“. Въпреки че е изтърпял присъдата си, е преценено, че той представлява заплаха за обществения ред и безопасност и националната сигурност на Франция.

Член 17, параграф 1, буква г) обаче не е приложен и субсидиарна закрила е предоставена на нигерийска гражданка, която преди това е била замесена в проституция. Тя е осъдена на 12 месеца лишаване от свобода за правонарушения, свързани с проституция. Тя обаче впоследствие успява да напусне мрежата и свидетелства срещу нея в поредица

²¹⁶ F. Boggia Cosadia, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 210, стр. 137.

²¹⁷ Решение на Националния съд по въпросите на убежището (Франция) от 29 юни 2012 г., *Mr. A.*, № 10014511.

²¹⁸ Решение на Националния съд по въпросите на убежището (Франция) от 20 септември 2012 г., *Mr. M.*, № 10018884.

²¹⁹ Решение на Националния съд по въпросите на убежището (Франция) от 21 април 2011 г., *Mr. R.*, № 10014066.

²²⁰ Решение на Националния съд по въпросите на убежището (Франция) от 15 февруари 2013 г., *Mr. B.*, № 10005048.

други наказателни производства. Преценено е, че нейната присъда, разглеждана заедно с естеството на извършените правонарушения, не е толкова тежка, че да се направи заключението, че лицето представлява сериозна заплаха за обществения ред²²¹.

3.3 Член 17, параграф 2

При прилагането на член 17, параграф 2 са валидни същите принципи и критерии, посочени в член 12, параграф 3 по отношение на индивидуалната отговорност (вж. раздел 2.3. по-горе).

3.4 Член 17, параграф 3

Член 17, параграф 3 позволява на държавите членки да изключат лице от субсидиарна закрила поради престъпления извън приложното поле на параграф 1. Заслужава да се отбележи, че тази клауза за изключване по отношение на субсидиарната закрила е с по-широко приложно поле, отколкото тези за бежанската закрила. С тази уговорка, трябва да бъдат изпълнени и някои други критерии в съответствие с ДП (прераб.), а именно: деянието трябва да е извършено извън страната на убежище, преди лицето да е било прието в нея; то трябва да е наказуемо с лишаване от свобода; кандидатът трябва да е избягал от съответната държава по произход, за да избегне наказание.

Тази разпоредба решава проблема с бегълците от правосъдие. Извършените преди приема в държава членка престъпления, които при осъдителна присъда биха били наказани с лишаване от свобода, биха довели до изключване на лицето от субсидиарна закрила, ако биха били наказуеми с лишаване от свобода, ако са извършени в съответната държава членка. Тази разпоредба обаче е условна, тъй като се прилага само ако лицето „е напуснало държавата си по произход единствено с цел да избегне наказанията, налагани за тези престъпления“. Ограниченото приложно поле на разпоредбата е видно от употребата на думата „единствено“, която означава, че в това поле не попада лице, избягало по множество различни причини, една от които вероятно е избягване на санкции.

²²¹ Решение на Комисията по бежански въпроси (Франция) от 1 февруари 2006 г., Г-жа О., № 533907.

4. Процесуални аспекти

4.1 Сериозни основания да се счита

4.1.1 Степен на доказване

Очевидно е налице всеобщо съгласие, че изискваната степен на доказване при определяне приложимостта на изключването е по-ниска, отколкото при наказателните дела (където тя е „сърс сигурност“) и при гражданските дела (където тя е „в най-вероятния случай“)²²². В решението си по дело *Al-Sirri* срещу Министъра на вътрешните работи²²³ Апелативният съд на Обединеното кралство изрично отхвърля аргумента, че е приложима степента на доказване, изисквана при наказателните дела, като това впоследствие е потвърдено и от Върховния съд²²⁴. Макар оценката в известна степен да зависи от съдебните традиции и правната система — англосаксонска или континентална — се е наложило общото гледище, че прагът е по-нисък от гражданскоправния стандарт „в най-вероятния случай“²²⁵. Действително, очевидно все по-широко се приема, че е за предпочитане текстовете да се тълкуват така, както са формулирани, а не да се правят опити за перифразирането им²²⁶. В решението си по дело *Al-Sirri* Върховният съд прави следните заключения:

- (i) „Сериозни основания“ е по-силно от „основателни причини“.
- (ii) Доказателствата, от които произтичат тези основания, трябва да бъдат „категорични и правдоподобни“ или „силни“.
- (iii) „Да се счита“ е по-силно от „да се подозира“. Според [съда] смисълът на фразата е по-силен и от „да се предполага“. Тя изисква добре обмислена преценка на вземащото решението лице.
- (iv) Не е необходимо решаващото лице да бъде убедено „сърс сигурност“ или до степента на доказване, изисквана в наказателното право.
- (v) Излишно е изискваните от вътрешното право степени на доказване да се привнасят в разглеждането на въпроса. Обстоятелствата по молбите за бежански статут и естеството на наличните доказателства са твърде разнородни. Ако обаче решаващото лице е убедено, че е по-вероятно кандидатът да не е извършил въпросните престъпления или да не е бил виновен в деяния, противоречащи на целите и принципите на

²²² J.-Y. Carlier и P. d’Huart, „L’exclusion du statut de réfugié: cadre général“, във V. Chetail и C. Laly-Chevalier (ред.), *Asile et extradition: Théorie et pratique de l’exclusion du statut de réfugié* (Bruylant, 2014), стр. 7-9.

²²³ Решение на Апелативния съд (Обединено кралство) по дело *Al-Sirri срещу Министъра на вътрешните работи*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 151, точки 33 и сл.; вж. също Федерален апелативен съд (Канада), *Sing срещу Канада (Министър на труда и имиграцията)*, [2005] FCA 125.

²²⁴ Решение на Върховния съд (Обединено кралство) по дело *Al-Sirri срещу Министъра на вътрешните работи*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 92, точка 75(4).

²²⁵ Вж. Решение на Федералния административен съд (Германия) от 24 ноември 2009 г., цитирано по-горе, вж. бележка под линия 62, точка 35; решение на Държавния съвет (Франция) от 18 януари 2006 г., № 225091.

²²⁶ Вж. отново решение на Апелативния съд (Обединено кралство) по дело *Al-Sirri срещу Министъра на вътрешните работи*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 151, точка 33; решение на Върховния съд (Нова Зеландия) от 20 октомври 2009 г., *Tamil X срещу Апелативна служба по бежанския статут*; Главен прокурор (Министър по въпросите на имиграцията) срещу Y, [2010] NZSC 107, [2011] 1 NZLR 721.

Организацията на обединените нации, трудно би могло да се приеме, че са налице сериозни основания да се счита, че той е извършил престъпленията или е виновен в такива деяния. В действителност не е голяма вероятността да са налице достатъчно сериозни основания да се счита, че кандидатът е виновен, освен ако решаващото лице е убедено, че в най-вероятния случай той е виновен. Задачата на решаващото въпроса лице обаче е да приложи текста на Конвенцията (и директивата) в конкретния случай²²⁷.

Апелативният съд на Обединеното кралство приема, че дори когато решаващото лице прилага като критерий степента на доказване „в най-вероятния случай“, не би следвало да се предполага, че това ще доведе до юридическа грешка²²⁸. В крайна сметка националните процесуални правила ще изиграят роля при определянето на приложимата степен на доказване, като обаче следват горните съображения.

Позовавайки се на швейцарското право, ВКБООН смята, че „за изключването не е необходимо установяване на вина в смисъла, приложим в наказателното право“, както и че „степената на доказване „в най-вероятния случай“ е твърде нисък праг“²²⁹.

4.1.2 Тежест на доказване

Тежестта на доказване, че са изпълнени критериите за изключване, пада върху държавата. Възможно е обаче тя да се премести. Например ако кандидатът твърди, че е висш служител на потиснически режим или организация, извършваща престъпления с насилие, може да възникне презумпция за изключване.

Съгласно решението на Съда на ЕС по дело *B и D*, има две легитимни презумпции:

— На колективно равнище: Включването на организация в списък като съдържащия се в приложението към Обща позиция 2001/931 позволява да се установи, че групата, в която е участвало съответното лице, е терористична. Това е обстоятелство, което компетентният орган трябва да вземе предвид при първоначалната проверка дали тази група е извършила действия, обхванати от член 12, параграф 2, буква б) или в). Съдът на ЕС обаче подчертава, че условията, при които организацията е включена в списъка, не биха могли да се сравнят с индивидуалната преценка на конкретни факти, която трябва да предхожда всяко решение за изключване на дадено лице от статута на бежанец²³⁰.

— На индивидуално равнище: Когато орган установи, че лицето е било високопоставен член на организация, използваща терористични методи, той може да презумира, че то е индивидуално отговорно за извършените от тази организация актове през съответния период. Съдът на ЕС обаче подчертава, че въпреки това трябва да се разгледат

²²⁷ Решение на Върховния съд (Обединено кралство) по дело *Al-Sirri срещу Министъра на вътрешните работи*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 92, точка 75.

²²⁸ Решение на Апелативния съд (Обединено кралство) от 9 юли 2015 г. по дело *AN (Афганистан) срещу Министъра на вътрешните работи*, [2015] EWCA Civ 684; аналогично, решение на Върховния административен съд (Чешка република) по дело *J.S.A. срещу Министерството на вътрешните работи*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 215; може да се обърне внимание също че Върховният съд на Канада от своя страна смята, че смисълът на израза „сериозни основания да се счита“ в член 1F от Конвенцията за бежанците е по-малко строг, отколкото при наказателните процеси, но все пак изисква нещо повече от подозрение — вж. решение на Върховния съд (Канада) по дело *Ezokola срещу Канада (Министър по въпросите на гражданството и имиграцията)*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 169, точка 101.

²²⁹ Вж. ВКБООН, Информационна бележка относно прилагането на клаузите за изключване, точка 107.

²³⁰ Решение по дело *B и D*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точки 90 и сл.

всички относими обстоятелства, преди да може да се приеме решение за изключване на посоченото лице от прилагането на статута на бежанец²³¹.

4.1.3 Не е необходима осъдителна присъда за престъпление

Общото гледище е, че не е необходимо кандидатът да е осъден за престъпление²³². Трябва да се има предвид същностното съдържание на престъплението, като е необходимо „[...] доказателствата, за които е установено, че са убедителни, да отговарят на установените и неоспорими основания за съответната форма на наказателна отговорност“²³³. В случая на дете например, то трябва да е достигнало минималната възраст за наказателна отговорност, като е възможно да са приложими изключващи обстоятелства като натиск. Това обаче повдига въпроса за съответния стандарт на наказателното право. Както сочат някои коментари от академичните среди, доказателствата трябва да отговарят на установените и неоспорими основания за съответната форма на наказателна отговорност²³⁴.

Що се отнася до съдебната практика на националните съдилища, финландският Korkein hallinto-oikeus (Върховен административен съд) например подчертава, че концепцията за изключване от международна закрила трябва да се разграничава от присъщите на наказателното право понятия подвеждане под отговорност и осъждане. Тя не изисква установяване на вина, присъда за престъпление или предявяване на обвинение. Доказателствата за подозренията обаче трябва да са надеждни, правдоподобни, убедителни и по-категорични, отколкото подозрение или твърдение. В разглеждания случай кандидатът е изключен от субсидиарна закрила съгласно член 17, параграф 1, буква б), тъй като е заподозрян в извършване на тежко изнасилване във Финландия. Наказателното дело срещу него е прехвърлено на прокурор за евентуално предявяване на обвинение. Вследствие на това съдът приема, че са налице достатъчно „основателни причини“ да се подозира, че кандидатът е извършил тежко престъпление, и съответно той да бъде изключен от закрила²³⁵.

4.2 Индивидуална оценка

Въпреки занижената степен на доказване, основните принципи на процесуалната справедливост остават важни. Очевидно е, че трябва оценката да бъде индивидуална за всеки случай, вместо да се правят допускания за колективна вина или невинност.²³⁶ Примерите за видове доказателства, които могат да се вземат предвид, включват информация за държавите по произход (COI), твърдения на кандидата, например признания за участие в деяния, правдоподобни показания на свидетели, предявени обвинения или постановени присъди от международен съд или трибунал, присъди от национални юрисдикции

²³¹ Пак там, точка 98.

²³² Обръща се внимание, че има отправено от белгийски съд преюдициално запитване до Съда на ЕС, с което се искат допълнителни пояснения по този въпрос: Преюдициално запитване до Съда на ЕС, C-573/14, *Commissaire general aux réfugiés et aux apatrides срещу Mostafa Lounani*, EU:T:2015:365; вж. напр. решение на Върховния съд (Обединено кралство) по дело *Al-Sirri срещу Министъра на вътрешните работи*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 92, точка 71; решение на държавния съвет (Нидерландия) от 15 октомври 2014 г., ABRvS 2014 г.05219; ВКБООН, Наръчник за процедурите и критериите за определяне на бежански статут, цитиран по-горе, вж. бележка под линия 103, точка 149.

²³³ J.C. Hathaway и M. Foster, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 104, стр. 536.

²³⁴ Пак там, стр. 536.

²³⁵ В решението си от 18 февруари 2014 г., КНО:2014:35, Върховният административен съд (Финландия) се произнася по понятието „сериозност на основанията да се предполага“ и прага за изключване.

²³⁶ Решение по дело *B u D*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точка 87. Съдът обаче е готов да подкрепи презумпцията за индивидуална отговорност, когато делото се касае за висшестоящ член на организация, за която е известно, че извършва визираните престъпления (вж. точка 98). Вж. също ВКБООН, Информационна бележка, цитирана по-горе, вж. бележка под линия 135, точка 35.

(допускателни, че са осигурени гаранциите за справедлив процес) и искания за екстрадиция. Необходимо е във всеки случай, с оглед на конкретните обстоятелства, поотделно да се оценява дали тези доказателства могат да обусловят преценката за индивидуална отговорност на кандидата за водещо до изключване деяние²³⁷.

Съдът на ЕС е приел, че:

от текста на посочените разпоредби на Директива 2004/83/ЕО следва, че компетентният орган на съответната държава членка може да ги приложи само след като прецени за всеки отделен случай конкретните факти, които са му известни, с цел да определи дали съществуват сериозни основания да се счита, че действията на съответното лице, което извън това отговаря на критериите за получаване на статут на бежанец, се обхващат от един от тези два случая на изключване²³⁸.

По-нататък Съдът отбелязва, че „индивидуална[та] отговорност трябва да се преценява с оглед както на обективни, така и на субективни критерии“²³⁹. В свое по-късно решение по отношение на член 24, параграф 1, Съдът на ЕС потвърждава изискването за „индивидуална преценка на конкретни факти“ във всеки отделен случай, като се позовава на решението си по дело *B и D*²⁴⁰.

Австрийският съд по въпросите на убежището изключва от закрила член на талибанското движение, който е изпълнявал функциите на „телохранител“ на талибански командир, на основание на извода, направен само въз основа на признанията на самия кандидат, че той е извършил престъпление срещу човечеството. Конституционният съд на Австрия уважава апелативната жалба на кандидата, тъй като решението на Съда по въпросите на убежището не е достатъчно обосновано. Съдът по въпросите на убежището е направил допускане за наличие на основание за изключване единствено на базата на твърдението на жалбоподателя, без да се поинтересува допълнително кои действия по време на управлението на талибаните могат да се припишат на командира на кандидата. Освен това по-ниската инстанция не е оценила естеството на отговорностите, възложени на „телохранителите“ на командири в цялостната военна система на талибаните²⁴¹.

²³⁷ Член 4, параграф 3 от ДП (прераб.) изисква „оценяването на молбата за международна закрила ... да бъде извършено за всеки отделен случай“, като логически следва, че обстоятелствата, които имат отношение към изключването, са неделима част от оценката на молбата за закрила. Важно е също решаващото лице да подходи последователно при разглеждането на всички доказателства: например в своето решение от 2 август 2012 г. по дело *H.R. срещу Министерството на вътрешните работи*, 5 Aзс 2/2012-49, Върховният административен съд (Чешка република) установява, че административният орган е допуснал грешка, като, от една страна, не е сметнал показанията на кандидата за правдоподобни за целите на оценката на опасенията от преследване, но, от друга страна, е направил заключението, че същите показания (а именно — че кандидатът е бил част от иракската армия по време на режима на Саддам Хюсеин) представляват доказателство за целите на прилагане на изключването.

²³⁸ Решение по дело *B и D*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 7, точка 87.

²³⁹ Пак там, точка 96.

²⁴⁰ Решение по дело *H. T.*, цитирано по-горе, вж. бележка под линия 130, точки 84, 86 и 89.

²⁴¹ Решение на Конституционния съд (Австрия) от 11 юни 2012 г., 1092/11.

ПРИЛОЖЕНИЕ А — Избрани разпоредби на други относими международни инструменти

РИМСКИ СТАТУТ

Член 5

Престъпления под юрисдикцията на Съда

Юрисдикцията на Съда се ограничава до най-тежките престъпления, които създават безпокойство за цялата международна общност. Съдът има юрисдикция в съответствие с този статут по отношение на следните престъпления:

- (a) престъплението геноцид;
- (b) престъпления срещу човечеството;
- (c) военни престъпления;
- (d) престъплението агресия (все още не в сила).

Член 6

Геноцид

По смисъла на този статут „геноцид“ е всяко от следните действия, извършено с намерение да бъде унищожена изцяло или отчасти национална, етническа, расова или религиозна група:

- (a) убиване на членове на групата;
- (b) причиняване на тежки телесни или душевни повреди на членове на групата;
- (c) умишлено налагане на групата условия на живот, целящи нейното пълно или частично физическо унищожаване;
- (d) въвеждане на мерки за предотвратяване на ражданията в групата;
- (e) насилствено предаване на деца от тази група на друга група.

Член 7

Престъпления против човечеството

1. По смисъла на този статут „престъпление против човечеството“ е всяко от следните действия, което се извършва като част от широко или систематично съзнателно нападение срещу гражданското население:

- (a) убийство;
- (b) физическо унищожение;
- (c) поробване;
- (d) депортиране или насилствено преместване на население;
- (e) лишаване от свобода или друго тежко лишаване от физическа свобода в нарушение на основните правила на международното право;
- (f) изтезания;
- (g) изнасилване, сексуално робство, насилствена проституция, насилствено забременяване, насилствена стерилизация или всяка друга форма на сексуално насилие с подобна тежест;
- (h) преследване на определена група или общност поради политическа, расова, национална, етническа, културна, религиозна принадлежност или пол в съответствие с определението в ал. 3 или поради други основания, които са общопризнати за недопустими по международното право във връзка с всяко действие, посочено в тази алинея, или всяко престъпление от компетентността на съда;
- (i) насилствено изчезване на лица;
- (j) престъплението апартейд;
- (k) други нечовешки деяния със сходно естество, които умишлено причиняват голямо страдание или тежко увреждане на тялото или на душевното или физическото здраве.

2. По смисъла на ал. 1:

- (a) „нападение срещу гражданското население“ е поведение, свързано с многократното извършване на деяния измежду изброените в ал. 1 срещу гражданско население, вследствие или в резултат на държавна или организационна политика за извършването на такова нападение;
- (b) „физическо унищожение“ е всяко умишлено налагане на условия за живот, насочено към изтребване на част от населението, включително лишаване от достъп до храна и медицинско обслужване;

- (c) „поробване“ е упражняването на някое или всички правомощия, свързани с правото на собственост над едно лице, и включва упражняването на такава власт при търговия с хора, особено жени и деца;
- (d) „депортиране или насилствено преместване на население“ е насилственото преселване на съответните лица чрез експулсиране или други принудителни действия от областта, в която те присъстват правомерно, без основание по международното право;
- (e) „изтезание“ е умишленото причиняване на тежка физическа или душевна болка или страдание на лице, което се намира под властта или контрола на обвиняемия; с изключение на това, изтезанието не включва болката или страданието, които са причинени или са присъщи, или са резултат единствено на правомерни санкции;
- (f) „насилствено забременяване“ означава неправомерното раждане от жена, чиято бременност е предизвикана насилствено, с намерение да се повлияе на етническия състав на определено население или да бъдат извършени други тежки нарушения на международното право; това определение в никакъв случай не се тълкува като засягащо националните закони, свързани с бременността;
- (g) „преследване“ е умишленото и тежко лишаване от основни права в противоречие с международното право по причини, свързани с идентичността на групата или общността;
- (h) „престъплението апартейд“ означава нечовешки деяния с характер, аналогичен на посочените в ал. 1, извършени в контекста на институционализиран режим за систематично потискане и господство на една расова група над друга расова група или групи, и предприети с цел поддържане на този режим;
- (i) „насилствено изчезване на лица“ е арестуването, задържането или отвличането на лица от или с разрешението, подкрепата или съгласието на държава или политическа организация, последвано от отказ да се признае това лишаване от свобода или да бъде дадена информация за съдбата или местонахождението на тези лица, с цел те да бъдат лишени от правна защита за продължителен период от време.

3. По смисъла на този статут терминът „пол“ означава двата пола — мъжки и женски, в контекста на обществото. Терминът „пол“ няма никакво друго значение освен посоченото.

Член 8

Военни престъпления

1. Съдът има юрисдикция по отношение на военните престъпления по-специално, когато те са извършени като част от план или политика или като част от мащабно извършване на подобни престъпления.

2. По смисъла на този статут „военни престъпления“ са:

(а) тежки нарушения на Женевските конвенции от 12 август 1949 г., а именно всяко от следните деяния срещу лица или имущество, защитени от разпоредбите на съответната женевска конвенция:

- (i) умишлено убийство;
- (ii) изтезание или нечовешко отношение, включително биологически опити;
- (iii) преднамерено причиняване на големи страдания или тежки увреждания на тялото или на здравето;
- (iv) присвояване и унищожаване на имущество, което се извършва незаконно, произволно и в големи мащаби и не е оправдано от военните нужди;
- (v) принуждаване на военнопленник или друго защитено лице да служи във въоръжените сили на неприятелската страна;
- (vi) умишлено лишаване на военнопленник или друго защитено лице от правото на справедлив и редовен съдебен процес;
- (vii) незаконно депортиране или преместване или незаконно задържане в затвор;
- (viii) вземане на заложници;

(б) други тежки нарушения на законите и обичаите, приложими по време на международен въоръжен конфликт, в съществуващите рамки на международното право, а именно някое от следните деяния:

- (i) умишлено извършване на нападения срещу гражданското население като такова или срещу отделни мирни жители, които не вземат пряко участие във военните действия;
- (ii) умишлено извършване на нападения срещу граждански обекти, т.е. обекти, които не представляват военна цел;
- (iii) умишлено извършване на нападения срещу персонал, съоръжения, материали, формирования или превозни средства, използвани за хуманитарна помощ или умиротворителна операция в съответствие с Устава на ООН, доколкото те се ползват от защитата, предоставена на гражданското население или гражданските обекти от международното право на въоръжените конфликти;
- (iv) умишлено започване на нападение със съзнанието, че то ще причини големи загуби или увреждания сред гражданското население или щети на граждански обекти, или обширни, трайни и тежки увреждания на природната среда, които явно са прекомерни в сравнение с очакваните конкретни и преки военни ползи;

- (v) нападение или бомбардиране с каквито и да са средства на градове, села, местообитания или жилища, които не са защитени и не представляват военна цел;
- (vi) убийство или раняване на комбатант, който е извън строя или вече няма средства за защита и се е предал доброволно;
- (vii) неправомерно използване на бял флаг или на знамето или военните знаци и униформата на неприятеля или на Организацията на обединените нации, както и на емблемите по Женевските конвенции, водещо до смърт или тежки увреждания на хората;
- (viii) пряко или непряко преместване от държава окупаторка на част от нейното гражданско население в окупирания от нея територия или депортиране или преместване на цялото или част от населението на окупирания територия в рамките на последната или извън нея;
- (ix) умишлено извършване на нападения срещу сгради, предназначени за култова дейност, образование, изкуство, наука или благотворителна дейност, исторически паметници, болници и места, където се събират болни и ранени, при условие че те не са военни обекти;
- (x) подлагане на лица, които се намират във властта на неприятелска страна, на физическо осакатяване или на медицински или научни експерименти от каквото и да е естество, които не са оправдани от медицинското, стоматологичното или болничното лечение на съответното лице, нито се извършват в негов интерес, и които причиняват смърт или сериозна заплахата за здравето на това лице или лица;
- (xi) вероломно убийство или раняване на лица от състава на неприятелска нация или армия;
- (xii) заповед да няма пощада;
- (xiii) разрушаване или реквизиция на неприятелско имущество, освен ако това разрушаване или реквизиция се налагат императивно от военните нужди;
- (xiv) обявяване на правата и исковите на гражданите на неприятелската страна за отменени, суспендирани или недопустими в съд;
- (xv) принуждаване на гражданите на неприятелската страна да участват във военни операции, насочени срещу собствената им страна, дори когато преди началото на войната те са били на военна служба в неприятелската страна;
- (xvi) ограбване на град или място, дори когато са превзети чрез нападение;
- (xvii) използване на отрова или отровни оръжия;
- (xviii) използване на задушливи, отровни или други газове, както и на всички подобни течности, материали или приспособления;

- (xix) използване на куршуми, които лесно се разширяват или сплескват в човешкото тяло, като куршуми с твърда обвивка, която не покрива изцяло сърцевината или е надупчена;
 - (xx) използване на оръжия, снаряди и материали, както и методи за водене на бойните действия, които могат да причинят прекомерни вреди или ненужно страдание или които по природата си нямат избирателно действие в нарушение на международното право на въоръжените конфликти, при условие че тези оръжия, снаряди и материали или методи за водене на бойните действия са предмет на цялостна забрана и са посочени в приложение към този статут чрез изменение в съответствие с относимите разпоредби на чл. 121 и 123;
 - (xxi) посегателство над личното достойнство, по-специално оскърбително и унижително отношение;
 - (xxii) изнасилване, сексуално робство, насилствена проституция, насилствено забременяване според определенията в чл. 7, ал. 2(f), насилствена стерилизация или всяка друга форма на сексуално насилие, която съставлява и тежко нарушение на Женевските конвенции;
 - (xxiii) използване на присъствието на гражданско лице или на друго защитено лице за предпазване на някои пунктове, зони или въоръжени сили от военни операции;
 - (xxiv) умишлено извършване на нападения срещу сгради, материали, санитарни формирания и транспорт, както и персонал, които използват емблемите на Женевските конвенции в съответствие с международното право;
 - (xxv) умишлено подлагане на глад на гражданското население като метод за водене на бойните действия чрез лишаването му от артикули, необходими за неговото оцеляване, включително умишленото възпрепятстване на хуманитарните доставки, предвидени в Женевските конвенции;
 - (xxvi) набиране на деца под петнадесетгодишна възраст в националните въоръжени сили или използването им за активно участие във военните действия;
- (c) при въоръжен конфликт, който няма международен характер — тежки нарушения на чл. 3, общ за четирите Женевски конвенции от 12 август 1949 г., а именно някое от следните деяния, извършени срещу лица, които не вземат активно участие във военните действия, включително членове от състава на въоръжените сили, които са сложили оръжие, и онези, които са извън строя поради болест, рани, задържане или друга причина:
- (i) насилие над живота и личността, по-конкретно убийство, осакатяване, жестоко отношение и изтезание;
 - (ii) посегателство над личното достойнство, по-специално оскърбително и унижително отношение;

- (iii) вземане на заложности;
 - (iv) постановяване на присъди и изпълнение на екзекуции без предходен съдебен акт, постановен от редовно конституиран съд, който предоставя всички съдебни гаранции, общопризнати като необходими;
- (d) алинея 2(c) се прилага към въоръжените конфликти с немеждународен характер и следователно не се прилага при случаи на вътрешни нарушения на реда и напрежения, като размирици, изолирани и спорадични актове на насилие или други действия с подобен характер;
- (e) други сериозни нарушения на законите и обичаите, приложими по време на въоръжен конфликт с немеждународен характер, в установените рамки на международното право, а именно някое от следните деяния:
- (i) умишлено извършване на нападения срещу гражданското население като такова или срещу отделни мирни жители, които не вземат пряко участие във военните действия;
 - (ii) умишлено извършване на нападения срещу сгради, материали, санитарни формирания и транспорт, както и персонал, които използват емблемите на Женевските конвенции в съответствие с международното право;
 - (iii) умишлено извършване на нападения срещу персонал, съоръжения, материали, формирания или превозни средства, използвани за хуманитарна помощ или умиротворителна операция в съответствие с Устава на ООН, доколкото те се ползват от защитата, предоставена на гражданското население или гражданските обекти от международното право на въоръжените конфликти;
 - (iv) умишлено извършване на нападения срещу сгради, предназначени за култова дейност, образование, изкуство, наука или благотворителна дейност, исторически паметници, болници и места, където се събират болни и ранени, при условие че те не са военни обекти;
 - (v) ограбване на град или място, дори когато са превзети чрез нападение;
 - (vi) изнасилване, сексуално робство, насилствена проституция, насилствено забременяване според определението в чл. 7, ал. 2(f), насилствена стерилизация и всяка друга форма на сексуално насилие, която съставлява и тежко нарушение на чл. 3, общ за четирите Женевски конвенции;
 - (vii) набиране на деца под петнадесетгодишна възраст във въоръжените сили или групи или използването им за активно участие във военните действия;
 - (viii) издаване на заповед за преместване на гражданско население по причини, свързани с въоръжения конфликт, освен ако това се изисква с оглед сигурността на съответните граждански лица или императивни военни причини;
 - (ix) вероломно убийство или раняване на противников комбатант;

- (x) заповед да няма пощада;
 - (xi) подлагане на лица, които се намират във властта на друга страна в конфликта, на физическо осакатяване или на медицински или научни експерименти от каквото и да е естество, които не са оправдани от медицинското, стоматологичното или болничното лечение на съответното лице, нито се извършват в негов интерес, и които водят до смърт или сериозно застрашават здравето на това лице или лица;
 - (xii) разрушаване или реквизиция на имуществото на неприятеля, освен ако такова разрушаване или реквизиция се налагат императивно от нуждите на конфликта;
 - (xiii) използване на отрова или отровни оръжия;
 - (xiv) използване на задушливи, отровни или други газове, както и на всички подобни течности, материали или приспособления;
 - (xv) използване на курсуми, които лесно се разширяват или сплескват в човешкото тяло, като курсуми с твърда обвивка, която не покрива изцяло сърцевината или е надупчена;
- (f) алинея 2(e) се прилага към въоръжените конфликти с немеждународен характер и следователно не се прилага при случаи на вътрешни нарушения на реда и напрежения, като размирици, изолирани и спорадични актове на насилие или други действия с подобен характер; Тя се прилага към въоръжени конфликти, които се развиват на територията на определена държава, когато там съществува продължителен военен конфликт между правителствените сили и организирани въоръжени групи или между такива групи.

3. Разпоредбите на ал. 2(с) и (е) не засягат отговорността на правителството да поддържа или да възстанови правото и реда в държавата, или да защити единството и териториалната цялост на държавата чрез всички правомерни средства.

Член 25

Лична наказателна отговорност

1. Съдът има юрисдикция спрямо физическите лица в съответствие с този статут.
2. Лице, което извърши престъпление от компетентността на Съда, носи лична отговорност и подлежи на лично наказание в съответствие с този статут.
3. В съответствие с този статут едно лице носи наказателна отговорност и подлежи на наказание за престъпление от компетентността на Съда, ако това лице:
 - (а) извърши такова престъпление самостоятелно, заедно с другото или чрез другото, независимо от това дали другото лице е наказателно отговорно;

- (b) нареди, настоява или склони към извършването на такова престъпление, което наистина е извършено или за което е извършен опит;
- (c) с цел улесняване извършването на такова престъпление помага или по друг начин съдейства при извършването или при опита за извършването му, включително чрез предоставяне на средства за извършването;
- (d) по друг начин допринася за извършването или опита за извършване на такова престъпление от група лица, които действат с обща цел. Приносът трябва да бъде умишлен и:
 - (i) да бъде осъществен с цел подпомагане на престъпната дейност или постигане престъпната цел на групата, когато тази дейност или цел включва извършването на престъпление от компетентността на съда; или
 - (ii) да бъде осъществен със знанието, че групата възнамерява да извърши престъплението;
- (e) по отношение на престъплението геноцид, пряко и публично подтиква други да извършват геноцид;
- (f) извърши опит за такова престъпление, като пристъпи към действие и започне извършването му чрез важна стъпка, но престъплението не бъде извършено поради обстоятелства, независещи от намеренията на лицето. Ако обаче лицето се откаже от извършването на престъплението или по друг начин предотврати извършването му, то не носи наказателна отговорност и не подлежи на наказание по този статут за опит да извърши това престъпление, ако изцяло и доброволно се откаже от престъпната цел.

4. Някоя разпоредба на този статут във връзка с личната наказателна отговорност не засяга отговорността на държавите по международното право.

Член 28

Отговорност на командирите и други началници

Наред с другите основания за наказателна отговорност по този статут за престъпления от компетентността на Съда:

- (a) военачалник или лице, което ефективно действа като военачалник, носи наказателна отговорност за престъпленията от компетентността на Съда, извършени от силите, които се намират под ефективното му командване и контрол, или ефективна власт и контрол, в зависимост от случая, в резултат на неосъществяването от негова страна на надлежен контрол над тези сили, когато:
 - (i) този военачалник или лице е знаел или според обстоятелствата по това време е трябвало да знае, че силите извършват или ще извършат такива престъпления; и

- (ii) този военачалник или лице не е предприел всички необходими и достатъчни мерки в негова власт да предотврати или прекрати извършването на престъпленията или да отнесе въпроса до компетентните органи за разследване или наказателно преследване;
- (b) при отношения между началник и подчинен, които не са уредени от буква (a), началникът носи наказателна отговорност за престъпленията от компетентността на Съда, извършени от подчинени, които се намират под ефективната му власт и контрол, вследствие на неупражняването от негова страна на надлежен контрол над тези подчинени, когато:
- (i) началникът е знаел или съзнателно е пренебрегнал информация, която ясно показва, че подчинените му извършват или ще извършат такива престъпления;
 - (ii) съответните престъпления засягат дейност, която попада под ефективната отговорност и контрол на началника; и
 - (iii) началникът не е предприел всички нужни и достатъчни мерки в негова власт, за да предотврати или да прекрати извършването на престъпленията или за да отнесе въпроса до компетентните органи за разследване и наказателно преследване.

Член 30

Субективна страна

1. Освен ако е предвидено друго, едно лице носи наказателна отговорност и подлежи на наказание за престъпление от компетентността на Съда само ако елементите, които съставляват фактическия състав на престъплението, са осъществени умишлено и съзнателно.

2. По смисъла на този член едно лице действа умишлено, когато:

- (a) по отношение на определено деяние лицето цели да извърши деянието;
- (b) по отношение на последиците лицето цели да причини тези последици или осъзнава, че те ще настъпят при нормално развитие на събитията.

3. По смисъла на тази разпоредба „съзнание“ означава осъзнаването, че определено обстоятелство съществува или определена последица ще настъпи при нормално развитие на събитията. Термините „знае“ и „съзнателно“ се тълкуват съответно.

Член 31

Основания за изключване на наказателната отговорност

1. Наред с другите основания за изключване на наказателната отговорност, предвидени в този статут, едно лице не носи наказателна отговорност, ако към момента на извършване на деянието:

- (а) лицето страда от душевна болест или дефект, който го лишава от възможност да оцени неправомерността или естеството на поведението си, или от възможност да контролира поведението си в съответствие с изискванията на закона;
- (а) лицето е в нетрезво състояние, което го лишава от възможност да оцени неправомерността или естеството на поведението си, или от възможност да контролира поведението си в съответствие с изискванията на закона, освен ако лицето доброволно се е привело в нетрезво състояние при обстоятелства, при които е осъзнавало или е пренебрегнало риска в резултат на нетрезвото състояние евентуално да извърши деяние, което съставлява престъпление от компетентността на Съда;
- (а) лицето действа разумно, за да защити себе си или друго лице, а при военни престъпления — имущество, което е от основно значение за оцеляването на лицето или на друго лице, или имущество, което е от основно значение за изпълнение на военна мисия, като противодействие на непосредствена и неправомерна употреба на сила по начин, който е пропорционален на опасността за лицето или за другото защитено лице или имущество. Самото обстоятелство, че лицето е участвало в отбранителна операция, провеждана от сили, не съставлява основание за изключване на наказателната отговорност по тази буква;
- (а) поведението, за което се твърди, че съставлява престъпление от компетентността на Съда, се дължи на принуда, която е резултат на непосредствена заплаха със смърт или с непосредствено или продължаващо телесно увреждане на това лице или друго лице, и лицето действа по необходимост и разумно за избягване на тази заплаха, при условие, че това лице не възнамерява да причини по-голяма вреда от тази, чието предотвратяване се цели. Такава заплаха може:
- (i) да бъде отправена от други лица; или
 - (ii) да се изразява в други обстоятелства извън контрола на лицето.

2. Съдът определя приложимостта на основанията за изключване на наказателната отговорност по този статут в делото пред него.

3. По време на съдебното производство Съдът може да разгледа основания за изключване на наказателната отговорност извън посочените в ал. 1, когато подобни основания произтичат от приложимото право, определено в чл. 21. Производството по разглеждането на основанията се урежда от Правилника за процедурата и доказването.

Член 32

Фактическа или юридическа грешка

1. Фактическата грешка съставлява основание за изключване на наказателната отговорност само ако елиминира субективната страна — реквизит на престъплението.

2. Юридическата грешка във връзка с това дали определено деяние съставлява престъпление от компетентността на Съда не е основание за изключване на наказателната отговорност. Юридическата грешка обаче може да бъде основание за изключване на

наказателната отговорност, ако елиминира субективната страна — реквизит на това престъпление, или в съответствие с чл. 33.

Член 33

Заповеди от висшестоящи и предписания на закона

1. Обстоятелството, че едно лице е извършило престъпление от компетентността на Съда в изпълнение на заповед на правителство или военен или цивилен началник, не освобождава лицето от наказателна отговорност, освен ако:

(а) лицето е имало юридическо задължение да се подчини на заповедите на съответното правителство или началник;

(а) лицето не е знаело, че заповедта е неправомерна; и

(а) заповедта не е явно неправомерна.

2. Заповедите за извършване на геноцид или престъпления срещу човечеството са явно неправомерни по смисъла на този член.

Устав на Организацията на обединените нации

Член 1

Целите на Организацията на обединените нации са:

1. Да поддържа международния мир и сигурност и за тази цел: да взема ефективни колективни мерки за предотвратяване и отстраняване заплахите на мира и за потушаване действията на агресия или други нарушения на мира, както и да постига с мирни средства и в съгласие с принципите на справедливостта и на международното право уреждане или разрешаване на международните спорове или положения, които биха могли да доведат до нарушаване на мира.

2. Да развива приятелски отношения между нациите, основани на зачитане принципа на равноправието и самоопределението на народите, и да взема други подходящи мерки за укрепване на всеобщия мир.

3. Да постига международно сътрудничество при разрешаване на международните проблеми от икономическо, социално, културно или хуманитарно естество, както и при развиване и насърчаване зачитането правата на човека и основните свободи за всички, без разлика на раса, пол, език или вероизповедание.

4. Да бъде център за съгласуване действията на нациите за постигане на тези общи цели.

Член 2

За постигане на целите, изложени в чл. 1, организацията и нейните членове ще действат съгласно следните принципи:

1. Организацията е основана върху принципа на суверенното равенство на всички нейни членове.
2. Всички членове на организацията изпълняват добросъвестно задълженията, които са поели съгласно настоящия устав, с цел за всеки от тях да бъдат обезпечени всички права и предимства, произтичащи от качеството им на членове.
3. Всички членове на организацията уреждат международните си спорове с мирни средства по такъв начин, че да не поставят в опасност международния мир и сигурност, както и справедливостта.
4. Всички членове на организацията се въздържат в международните си отношения от заплашване със сила или употреба на сила срещу териториалната цялост или политическата независимост на която и да е държава или по какъвто и да е друг начин, несъвместим с целите на обединените нации.
5. Всички членове на Организацията на обединените нации ѝ оказват всестранна помощ във всяко действие, предприето от нея съгласно настоящия устав, и се въздържат да оказват помощ на която и да е държава, против която Организацията предприема действие от превантивен или принудителен характер.
6. Организацията обезпечава, щото държавите, които на са нейни членове, да действат съгласно тези принципи, доколкото би било необходимо за поддържането на международния мир и сигурност.
7. Никакъв разпоредба на настоящия устав не дава право на Организацията на обединените нации да се намесва в работи, които по естеството си са от вътрешната компетентност на която и да е държава, нито изисква от членовете да представят такива въпроси за уреждане съобразно с настоящия устав; този принцип обаче не засяга прилагането на принудителни мерки, предвидени в глава VII.

ПРИЛОЖЕНИЕ Б — „Дървета на решенията“

Предварителни бележки

Следните „дървета на решенията“ са създадени, за да дават насоки на членовете на съдилища и трибунали при решаването на дела, свързани с прилагане на клаузите за изключване. Следва да се има предвид, че потенциално би могло да има известно припокриване между основанията за изключване. Във всеки един случай е възможно да са приложими повече от едно основания за изключване — например поради наличие на няколко различни деяния или престъпления, или пък тъй като едно и също поведение може да представлява едновременно например тежко престъпление без политически характер и деяние, противоречащо на целите и принципите на Организацията на обединените нации. Членовете на съдилища и трибунали се призовават да имат това предвид при използване на тези „дървета на решенията“.

За всички „дървета на решенията“ важат и някои други, общи съображения:

- Когато фактите по случая не сочат, че съответните деяния са извършени по време на въоръжен конфликт, тези деяния не могат да се разглеждат като „военни престъпления“.
- Когато фактите по случая не сочат, че съответните деяния са извършени по време на международен въоръжен конфликт, тези деяния не могат да се разглеждат като „престъпления срещу мира“.
- Когато кандидатът е бил под минималната възраст за наказателна отговорност към момента, в който са извършени деянията, в които евентуално е бил замесен той, клаузите за изключване са неприложими.

Член 12 — Закрила като бежанец

Член 12, параграф 1 от ДП Член 12, параграф 1 се отнася за лицата, изключени от кръга на бежанците поради това, че не се нуждаят от закрила. Той се състои от две подточки, които могат да се разглеждат независимо една от друга.	
Член 12, параграф 1, буква а) от ДП	
А. Кандидатът вече ползва ли се от закрила съгласно член 1D от Конвенцията за бежанците, предоставена от UNRWA/от органи или агенции на ООН, различни от ВКБООН?	
	1. Обичайното местопребиваване на кандидата през целия период между юни 1946 г. и май 1948 г. Палестина ли е било? и Изгубил ли е той както дома, така и поминъка си в резултат на конфликта от 1948 г.? или Разселен ли е той трайно в резултат на конфликта от 1967 г.?
И	

	<p>2. Кандидатът възползвал ли се е действително от помощта на UNRWA? (а) Трябва да е налице доказателство за регистрация в UNRWA. (а) Ако няма такова доказателство за регистрация, се допуска кандидатът да приведе други доказателства за помощ.</p>
И	
	<p>3. Била ли е „тази закрила или помощ [...] преустановена на каквото и да е основание“? (а) UNRWA съществува ли все още и в състояние ли е да изпълнява мисията си в отредената ѝ зона на дейност? (а) Кандидатът бил ли е принуден да напусне зоната на дейност на UNRWA? (Напр. поради опасност за живота му или поради неспособност на агенцията да му осигури условия на живот, отговарящи на нейните цели) (а) Възможно ли е кандидатът да се върне в зона на дейност на UNRWA и да си възобнови закрилата?</p>
Член 12, параграф 1, буква б) от ДП	
Б. Кандидатът вече ползва ли се от закрила, осигурена от органите на държавата си на пребиваване?	
	<p>1. Кандидатът има ли „правата и задълженията, произтичащи от гражданството на тази държава“? (а) Като минимален критерий: кандидатът защитен ли е от депортиране и експулсиране от държавата на пребиваване? (б) Кандидатът има ли правото на свободно движение, докато се намира на територията на тази държава? Това включва правото на напускане и повторно влизане в страната. (с) Това равнище на закрила достатъчно ли е, за да се приеме, че кандидатът е ефективно защитен и съответно не може да бъде смятан за бежанец?</p>
И	
	<p>2. Кандидатът установил ли е ефективно своето пребиваване в някоя страна? (а) Доказано ли е, че кандидатът не преминава транзитно и не е само на посещение при някого? (б) Кандидатът установил ли е по правдоподобен начин постоянното си пребиваване на мястото, където са съсредоточени неговите лични и/или семейни интереси?</p>
В. Изключване от закрила като бежанец	
<p>Ако е изпълнена съвкупността от критерии в раздел А, кандидатът не зависи от закрилата, която би му осигурил статутът на бежанец, тъй като се ползва със закрила от Организацията на обединените нации. Ако е изпълнена съвкупността от критерии в раздел Б, кандидатът не зависи от закрилата, която би му осигурил статутът на бежанец, тъй като се ползва със закрила от държавата на пребиваване. И в двата случая резултатът е, че кандидатът може да бъде изключен от закрилата като бежанец.</p>	

Член 12, параграф 2 от ДП	
Член 12, параграф 2 се отнася за лицата, изключени от кръга на бежанците, тъй като се смятат за недостойни за закрила. Трите подточки на член 12, параграф 2 — съответно обозначени с букви а), б) и в) — не са в йерархична зависимост помежду си. Необходимо е да се определи коя подточка е приложима въз основа на представения фактически сценарий. Възможно е едновременно да са приложими повече от една подточки.	
Член 12, параграф 2, буква а) от ДП	
А. Трябва да се прецени дали фактите по случая повдигат потенциални съображения за изключване във връзка с деяния, които биха могли да съставляват <u>международни престъпления по смисъла на член 12, параграф 2, буква а) от ДП.</u>	
	1. Във фактическото положение налице ли е международен въоръжен конфликт ?
	2. Ако отговорът е отрицателен, не може да става дума за престъпления срещу мира.
	3. Ако отговорът е положителен, трябва да се разгледа дали е приложим член 12, параграф 2, буква а) — „престъпления срещу мира“ : (а) Деянията свързани ли са били с планиране, подготовка, инициране или водене на агресивна война или на война в нарушение на международните договори, споразумения или уверения? И (б) Лицето заемало ли е властова позиция в държава?
	4. Фактическото положение включва ли деяния, извършени по време на въоръжен конфликт ?
	5. Ако отговорът е отрицателен, не може да става дума за военни престъпления.
	6. Ако отговорът е положителен, трябва да се разгледа дали е приложим член 12, параграф 2, буква а) — „военни престъпления“ : (а) Имало ли е въоръжен конфликт в разглеждания момент и ако отговорът е положителен, този въоръжен конфликт с какъв характер е бил — международен или вътрешен? При международни въоръжени конфликти трябва да се разгледа дали е приложим член 12, параграф 2, буква а) — „престъпления срещу мира“ . (б) Имало ли е функционална връзка (обусловеност) между деянията и въоръжения конфликт? (с) Ако е имало такава връзка, деянията отговарят ли на определението за военно престъпление съгласно приложимите международни стандарти и съдебна практика (и по-специално: статута на МНС (вж. също „Елементи на престъпленията“), Женевските конвенции от 1949 г. и допълнителните протоколи към тях от 1977 г., статута на МНТБЮ, статута на МНТР)?

	<p>7. Деянията попадат ли в приложното поле на член 12, параграф 2, буква а) — „престъпления срещу човечеството“?</p> <p>(а) Деянията отговарят ли на определенията за съответните тежки престъпления съгласно член 7 от статута на МНС?</p> <p>И</p> <p>(б) Деянията извършени ли са като част от широко или систематично нападение срещу цивилно население?</p>
<p>Б. Ако е установено, че са извършени деяния от приложното поле на член 12, параграф 2, буква а), лицето има ли <u>индивидуална отговорност</u> за тези деяния?</p>	
	<p>1. Предвид съответните определения на разглежданите престъпления и в зависимост от режима на индивидуална отговорност, поведението на лицето изпълнява ли реквизитите обективна (<i>actus reus</i>) и субективна (<i>mens rea</i>) страна?</p> <p>(а) Лицето носи ли индивидуална отговорност като извършител на престъпленията?</p> <p>(б) Лицето носи ли индивидуална отговорност за извършването на престъпления от други лица в приложното поле на член 12, параграф 2, буква а)?</p> <p>Тези въпроси се отнасят за „лицата, които подбуждат към престъпленията или деянията, посочени в член 12, параграф 2 от ДП, или участват в тяхното извършване под каквато и да било друга форма“. Това може да включва планиране, разпореждане, ходатайстване, подстрекаване или друг начин на предизвикване на извършване на престъплението от друго лице, както и способстване за извършването му чрез подпомагане и подбуждане или въз основа на участие в съвместно престъпно начинание.</p> <p>(с) Ако е уместно при изследването на субективната страна (<i>mens rea</i>), обстоятелствата биха ли могли да опровергават индивидуалната отговорност — напр. липса на вменяемост, интоксикация не по собствена воля или незрялост?</p>
<p>Ако се установи, че е приложимо някое от трите основания за изключване, изброени в член 12, параграф 2, буква а), и че са изпълнени критериите за установяване на индивидуална отговорност, трябва сериозно да се помисли за изключване на кандидата.</p> <p>Макар че при наличие на достатъчно информация, за да бъде изпълнена степената на доказване „сериозни основания да се счита“, възниква презумпция за индивидуална отговорност, все пак трябва да се разгледат индивидуализираните доказателства и кандидатът да получи възможността да опровергае тази презумпция.</p>	
	<p>2. Ако реквизитите обективна (<i>actus reus</i>) и субективна (<i>mens rea</i>) страна принципно са изпълнени, някой от следните фактори би ли могъл да освободи кандидата от личната му отговорност?</p> <p>(а) самозащита (или защита на други лица);</p> <p>(б) заповеди на висшестоящи лица;</p> <p>Трябва да се има предвид, че това изключващо отговорността обстоятелство не важи по отношение на престъпления срещу човечеството (член 33, алинея 2 от Римския статут).</p> <p>(с) действие под натиск или по принуда.</p>
<p>Член 12, параграф 2, буква б) от ДП</p>	

В. Фактите по случая повдигат ли потенциални съображения за изключване във връзка с деяния, които биха могли да съставляват тежки престъпления без политически характер по смисъла на член 12, параграф 2, буква б)?	
	<p>1. Деянията извършени ли са „извън страната на убежище“ и „преди лицето да бъде прието като бежанец“, т.е. преди издаването на разрешението за пребиваване въз основа на предоставения статут на бежанец?</p> <p>Ако отговорът е отрицателен, деянията, извършени на територията на страната на убежище и след приемане на лицето, не могат да породят изключване съгласно член 12, параграф 2, буква б.</p>
	<p>2. Ако отговорът е положителен, деянията съставляват ли престъпление по смисъла на международните стандарти?</p> <p>(а) Може ли да се твърди, че деянията съставляват престъпление в повечето юрисдикции (включително държавата по произход и държавата, в която се разглежда молбата за убежище)?</p> <p>(б) Деянията съставляват ли престъпление по смисъла на международните стандарти в областта на наказателното право, доколкото са приложими?</p>
	<p>3. Деянията съставляват ли тежко престъпление по смисъла на международните стандарти?</p> <p>(а) Деянието представлява ли предумишлено углавно престъпление или тежко наказуемо деяние?</p> <p>(б) Трябва да се оцени елементът тежест на престъплението съобразно с един или повече от следните критерии, поотделно или заедно:</p> <ul style="list-style-type: none"> • естество на деянието (тежест на причинената вреда и нанесените щети); • степен на насилственост и приложени методи (напр. употреба на сила или смъртоносно оръжие); • форма на производство, прилагана за преследване на престъплението в повечето юрисдикции; • естество и срок на предвиденото от закона наказание (максималното наказание, което би могло да бъде наложено) в повечето юрисдикции; • срок на наложеното с присъдата наказание, ако е приложимо. <p>Този списък не е изчерпателен — при необходимост могат да се оценяват и допълнителни критерии.</p>

	<p>4. Ако е достигнат прагът за „тежко престъпление“, може ли да се твърди, че престъплението е „без политически характер“?</p> <p>(а) Какви са основните мотиви зад извършването на разглежданото деяние?</p> <p>i) Деянието най-вече за лична облага или с преобладаващ личен мотив (ревност, ярост и пр.) ли е извършено?</p> <p>ii) Имало ли е преобладаващ политически мотив?</p> <p>Ако не може да се установи ясна връзка между престъплението и предполагаемата политическа цел, то тогава преобладават неполитическите мотиви.</p> <p>(б) Какво е естеството на престъплението?</p> <p>Трябва да се има предвид, че особено жестоките престъпления и злодеяния, дори и да се твърди, че са извършени с политическа цел, биха могли да се квалифицират като тежки престъпления без политически характер. Нещо повече, дори да се твърди, че са извършени с политическа цел, терористичните актове, които се характеризират с жестокост спрямо цивилното насилие, трябва да се разглеждат като тежки престъпления от неполитически характер.</p> <p>Връзката между престъплението и политическия мотив, за който се претендира, трябва да бъде установена.</p> <p>i) Престъплението целесъобразно ли е било за изпълнение на политическия мотив, за който се претендира?</p> <p>ii) Деянието извършено ли е по време на държавен преврат или действия, свързани с такъв?</p> <p>iii) Към разглеждания момент в страната или региона били ли са налице определени условия, които да говорят за (не) политическо естество на престъплението (напр. потиснически режим, липса на други форми на участие в политическия процес)?</p> <p>(с) Какви методи са използвани за извършването на престъплението и каква вреда е причинена? Може ли да се приеме, че престъплението е пропорционално на политическата цел?</p> <p>i) Престъплението предизвикало ли е смъртта или сериозна вреда на цивилни лица?</p> <p>ii) Деянията характеризират ли се с особена жестокост, която ги прави непропорционални на политическата цел?</p> <p>Допълнително съображение би било и това дали може да се приеме, че политическите цели, за които се твърди, че са били преследвани с извършването на престъплението, са съизмерими с принципите на правата на човека. Тази позиция обаче не е общоприета.</p>
<p>Г. Ако е установено, че са извършени деяния от приложното поле на член 12, параграф 2, буква б), лицето има ли индивидуална отговорност за тези деяния?</p>	

	<p>1. Предвид съответните определения на разглежданите престъпления и в зависимост от режима на индивидуална отговорност, поведението на лицето изпълнява ли реквизитите обективна (<i>actus reus</i>) и субективна (<i>mens rea</i>) страна?</p> <p>(а) Лицето носи ли индивидуална отговорност като извършител на престъпленията?</p> <p>(б) Лицето носи ли индивидуална отговорност за извършването на престъпления от други лица в приложното поле на член 12, параграф 2, буква б)?</p> <p>Тези въпроси се отнасят за „лицата, които подбуждат към престъпленията или деянията, посочени в член 12, параграф 2 от ДП, или участват в тяхното извършване под каквато и да било друга форма“. Това може да включва планиране, разпореждане, ходатайстване, подстрекаване или друг начин на предизвикване на извършване на престъплението от друго лице, както и способстване за извършването му чрез подпомагане и подбуждане или въз основа на участие в съвместно престъпно начинание.</p> <p>(с) Ако е уместно при изследването на субективната страна (<i>mens rea</i>), обстоятелствата биха ли могли да опровергават индивидуалната отговорност — напр. липса на вмняемост, интоксикация не по собствена воля или незрялост?</p>
<p>Ако се установи, че е приложимо някое от трите основания за изключване, изброени в член 12, параграф 2, буква б), и че са изпълнени критериите за установяване на индивидуална отговорност, трябва сериозно да се помисли за изключване на кандидата.</p> <p>Макар че при наличие на достатъчно информация, за да бъде изпълнена степената на доказване „сериозни основания да се счита“, възниква презумпция за индивидуална отговорност, все пак трябва да се разгледат индивидуализираните доказателства и кандидатът да получи възможността да опровергае тази презумпция.</p>	
	<p>2. Ако реквизитите обективна (<i>actus reus</i>) и субективна (<i>mens rea</i>) страна принципно са изпълнени, някой от следните фактори би ли могъл да освободи кандидата от личната му отговорност?</p> <p>(а) самозащита (или защита на други лица);</p> <p>(б) заповеди на висшестоящи лица;</p> <p>(с) действие под натиск или по принуда;</p> <p>(д) поправяне на лицето.</p> <p>Обръща се внимание, че приложимостта на понятието „поправяне“ все още не е окончателно изяснена. Разнородната съдебна практика в различните държави налага внимателно разглеждане на този фактор.</p>
<p>Член 12, параграф 2, буква в) от ДП</p>	
<p>Д. Фактите по случая повдигат ли потенциални съображения за изключване във връзка с деяния, които биха могли да съставляват „деяния, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации“ по смисъла на член 12, параграф 2, буква в)?</p>	
	<p>1. Деянията имат ли нужното международно измерение?</p> <p>(а) Деянията способни ли са да засегнат международния мир и сигурност или мирните отношения между държавите?</p>

	<p>2. Фактите по случая повдигат ли съображения за изключване, които поради своето естество и сериозност попадат в приложното поле на член 12, параграф 2, буква в)?</p> <p>(а) Деянията съставляват ли сериозни, трайни нарушения на човешките права?</p> <p>(б) Международната общност окачила ли е деянията като „противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации“ — напр. в резолюции на Съвета за сигурност на ООН и/или на Общото събрание?</p> <p>(с) Деянията съставляват ли терористични актове съгласно съответните международни стандарти?</p>
<p>Е. Ако е установено, че са извършени деяния от приложното поле на член 12, параграф 2, буква б), лицето има ли индивидуална отговорност за тези деяния?</p>	
	<p>1. Предвид съответните определения на разглежданите престъпления и в зависимост от режима на индивидуална отговорност, поведението на лицето изпълнява ли реквизитите обективна (<i>actus reus</i>) и субективна (<i>mens rea</i>) страна?</p> <p>(а) Лицето носи ли индивидуална отговорност като извършител на престъпленията?</p> <p>(б) Лицето носи ли индивидуална отговорност за извършването на престъпления от други лица в приложното поле на член 12, параграф 2, буква б)?</p> <p>Тези въпроси се отнасят за „лицата, които подбуждат към престъпленията или деянията, посочени в член 12, параграф 2 от ДП, или участват в тяхното извършване под каквато и да било друга форма“. Това може да включва планиране, разпореждане, ходатайстване, подстрекаване или друг начин на предизвикване на извършване на престъплението от друго лице, както и способстване за извършването му чрез подпомагане и подбуждане или въз основа на участие в съвместно престъпно начинание.</p> <p>(с) Ако е уместно при изследването на субективната страна (<i>mens rea</i>), обстоятелствата биха ли могли да опровергават индивидуалната отговорност — напр. липса на вменяемост, интоксикация не по собствена воля или незрялост?</p>
<p>Ако се установи, че е приложимо някое от трите основания за изключване, изброени в член 12, параграф 2, буква в), и че са изпълнени критериите за установяване на индивидуална отговорност, трябва сериозно да се помисли за изключване на кандидата.</p> <p>Макар че при наличие на достатъчно информация, за да бъде изпълнена степената на доказване „сериозни основания да се счита“, възниква презумпция за индивидуална отговорност, все пак трябва да се разгледат индивидуализираните доказателства и кандидатът да получи възможността да опровергае тази презумпция.</p>	
	<p>2. Ако реквизитите обективна (<i>actus reus</i>) и субективна (<i>mens rea</i>) страна принципно са изпълнени, някой от следните фактори би ли могъл да освободи кандидата от личната му отговорност?</p> <p>(а) самозащита (или защита на други лица);</p> <p>(б) заповеди на висшестоящи лица;</p> <p>(с) действие под натиск или по принуда;</p> <p>(д) поправяне на лицето.</p> <p>Обръща се внимание, че приложимостта на понятието „поправяне“ все още не е окончателно изяснена. Разнородната съдебна практика в различните държави налага внимателно разглеждане на този фактор.</p>

Член 17 — Субсидиарна закрила

Член 17 от ДП	
Член 17 се отнася за лицата, изключени от субсидиарна закрила, тъй като се смятат за недостойни за тази закрила.	
Член 17, параграф 1, буква а) от ДП	
	По този въпрос се прилага аналогично „дървото на решенията“ за член 12, параграф 2, буква а).
Член 17, параграф 1, буква б) от ДП	
А. Фактите по случая повдигат ли потенциални съображения за изключване във връзка с деяния, които биха могли да съставляват тежки престъпления по смисъла на член 17, параграф 1, буква б)?	
	1. Къде са извършени деянията — в държавата по произход, в трета държава или на територията на държавата, в която се търси убежище?
	2. Деянията съставляват ли престъпление? (а) Деянията съставляват ли престъпление в голям брой юрисдикции? (б) Деянията съставляват ли престъпление по смисъла на международните стандарти в областта на наказателното право , доколкото са приложими?
	3. Деянията съставляват ли а тежко престъпление ? (а) Деянието представлява ли предумишлено углавно престъпление или тежко наказуемо деяние ? (б) Трябва да се оцени елементът тежест на престъплението съобразно с един или повече от следните критерии, поотделно или заедно: <ul style="list-style-type: none"> • естество на деянието (тежест на причинената вреда и нанесените щети); степен на насилственост и приложени методи (напр. употреба на сила или смъртоносно оръжие); • форма на производство, прилагана за преследване на престъплението в повечето юрисдикции; • естество и срок на предвиденото от закона наказание (максималното наказание, което би могло да бъде наложено) в повечето юрисдикции; • срок на наложеното с присъдата наказание, ако е приложимо. Този списък не е изчерпателен — при необходимост могат да се оценяват и допълнителни критерии. (с) Националното законодателство предвижда ли конкретни характеристики или насоки за оценка на тежестта на престъплението?
Б. Ако е установено, че са извършени деяния от приложното поле на член 17, параграф 1, буква б), лицето има ли индивидуална отговорност за тези деяния?	
	По този въпрос се прилага аналогично „дървото на решенията“ за член 12, параграф 2.
Член 17, параграф 1, буква в) от ДП	
	По този въпрос се прилага аналогично „дървото на решенията“ за член 12, параграф 2, буква в).

Член 17, параграф 1, буква г) от ДП	
Това допълнително основание за изключване, което е специфично само за субсидиарната закрила, изисква да се определи дали кандидатът представлява заплаха за обществото или сигурността на държавата, в която търси закрила.	
А. Фактите по случая повдигат ли потенциални съображения за изключване, съобразно с които кандидатът би могъл да се смята за „заплаха за обществото или за сигурността на държавата членка, в която се намира“, по смисъла на член 17, параграф 1, буква г) от ДП?	
И	1. Какво е естеството на деянията и закононарушенията, извършени от кандидата в държавата по произход, в трета държава на територията на държавата на убежище ?
И	2. Какво е естеството на деянията и закононарушенията, извършени от кандидата преди след напускането на държавата му по произход?
	3. Каква е потенциалната заплаха за обществото и/или за сигурността на държавата на убежище? Този елемент трябва да се оцени съобразно с един или повече от следните критерии, поотделно или заедно: <ul style="list-style-type: none"> • престъпното естество и тежест на извършените деяния; • отговорността на кандидата за деянията; • евентуално заведените срещу кандидата наказателни производства, включително вида и строгостта на присъденото наказание; • датата на извършване на деянията; • евентуалната повторяемост на деянията и закононарушенията.
	4. Има ли функционална връзка (обусловеност) между присъствието на кандидата на територията на държавата на убежище и опасността, която се смята, че съществува? (а) Какво е естеството на поведението на кандидата след извършените деяния и/или наложената присъда за тези деяния (напр. присъдата е изтърпяна или е намалена поради добро поведение, лицето е спазило задълженията си по режим на ограничено освобождение и пр.)? (б) Какви са обстоятелствата , при които кандидатът е влязъл на територията на държавата на убежище (напр. бягство)? (с) Какво е било поведението на кандидата след навлизане на територията на държавата на убежище? (д) Решаващото лице извършило ли е подходяща оценка в бъдеща перспектива дали кандидатът представлява риск за сигурността или обществото на приемащата държава?
Член 17, параграф 2 от ДП	
	По този въпрос се прилага аналогично „дървото на решенията“ за член 12, параграф 3.
Член 17, параграф 3 от ДП	

А. Фактите по случая повдигат ли потенциални съображения за изключване във връзка с деяния, които попадат в приложното поле на член 17, параграф 1?	
Б. Ако предпоставките за прилагане на член 17, параграф 1 не са изпълнени, трябва да се обмислят следните съображения (заедно):	
	1. Кандидатът извършил ли е едно или повече престъпления?
	2. Престъпленията извън страната на убежище ли са извършени?
	3. Престъпленията преди приемането в страната на убежище ли са извършени?
	4. Въпросните престъпления биха ли били наказани с лишаване от свобода , ако са извършени в страната на убежище?
	5. По каква причина кандидатът е напуснал своята държава по произход? (а) Причината била ли е единствено избягване на санкции за извършените престъпления? (б) Имало ли е разнородни други причини?

ПРИЛОЖЕНИЕ В — Методика

Методика на дейностите за професионално развитие, предоставени на разположение на членовете на съдилища и трибунали

Обща информация и въведение

Член 6 от Регламента за създаване на EASO²⁴² (наричан по-нататък „Регламента“) посочва, че службата ще създава и разработва курсове за обучение, достъпни за членовете на всички съдилища и трибунали в държавите членки. За тази цел EASO следва да използва експертния опит на академичните институции и други компетентни организации, както и да отчита съществуващото сътрудничество в Съюза в тази област, при пълно зачитане на независимостта на националните съдилища и трибунали.

С цел подпомагане повишаването на стандартите за качество и хармонизирането на решенията в целия ЕС, в съответствие със своя правен мандат, EASO осигурява двойка квалификационна подкрепа, която включва разработване и публикуване на материали за професионално развитие, от една страна, и организиране на дейности за професионално развитие, от друга. С приемането на тази методика EASO има за цел да очертае процедурите, които ще се следват в изпълнение на дейностите ѝ за професионално развитие.

С поемането на тези свои задачи, EASO се ангажира да следва подхода и принципите, очертани в сферата на сътрудничество ѝ със съдилищата и трибуналите, одобрена през 2013 г.²⁴³. След консултации с мрежата на EASO от членове на съдилища и трибунали, тази методика е изменена, за да отразява по-добре настъпилото междуременно развитие.

Учебна програма за професионално развитие

Съдържание и обхват. В съответствие с предоставения с Регламента правен мандат и в сътрудничество със съдилищата и трибунали, бе определено EASO да приеме програма за професионално развитие, чието предназначение е да предостави на членовете на съдилища и трибунали пълен обзор на Общата европейска система за убежище (наричана по-нататък „ОЕСУ“). След разискванията по време на Годишната среща за съгласуване и планиране, проведена от мрежата на EASO от членове на съдилища и трибунали през декември 2014 г. и продължилите впоследствие дискусии, бе повдигнат въпросът, че терминът „учебна програма“ не отразява точно обхвата на материалите, които ще бъдат разработени, и не отговаря напълно на конкретните потребности на целевата

²⁴² Регламент (ЕС) № 439/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 2010 г. за създаване на Европейска служба за подкрепа в областта на убежището (наричан по-нататък „Регламента“). Достъпен в Интернет (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010R0439&qid=1548324106883&from=BG>).

²⁴³ Бележка относно сътрудничеството на EASO със съдилищата и трибуналите на държавите членки, 21 август 2013 г.

група. Вследствие на това, след допитване до членовете на мрежата, използваната терминология бе изменена. В бъдеще вече ще говорим за **Серия на EASO за професионално развитие** на членовете на съдилища и трибунали (наричана по-нататък „СПР на EASO“). Серията ще включва, наред с други неща, поредица от юридически анализи, които ще бъдат придружени от **методически бележки за обучителите**. Анализите ще разглеждат обстойно съществените аспекти на материята от юридическа гледна точка, а методическите бележки ще служат като полезно пособие за лицата, натоварени с отговорността да организират и провеждат събития за професионално развитие или обучение.

Подробното съдържание на учебната програма (както все още се наричаше тогава, преди сегашното наименование „серия“), както и последователността на разработване на главите, бяха установени след оценка на потребностите, проведена в сътрудничество с мрежата на EASO от съдилища и трибунали (наричана по-нататък „мрежата на EASO“), която понастоящем е съставена от национални звена за контакт с EASO в съдилищата и трибуналите на държавите членки, Съда на Европейския съюз (СЕС), Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ), както и двете юридически организации, с които EASO води официална кореспонденция: Международната асоциация на съдиите по бежанско право (наричана по-нататък МАСБП) и Асоциацията на европейските административни съдии (наричана по-нататък АЕАЈ). Освен това, според необходимостта ще се водят консултации с други партньори, включително ВКБООН, Агенцията на ЕС за основните права (АОП), Европейската мрежа за съдебно обучение (ЕМСО) и Академията за европейско право (ЕРА). Резултатите от работата ще бъдат отразявани и в годишния работен план, който EASO приема в рамките на своите срещи за планиране и съгласуване. Предвид потребностите, изразени от мрежата на EASO, а също и развитието на европейската и националната съдебна практика и степента на разнородност в тълкуването на съответните разпоредби и развитие в областта, учебните материали ще се разработват съобразно със структурата, договорена със заинтересованите лица.

Междувременно настъпиха редица събития, които наложиха необходимостта от преосмисляне както на списъка с глави, така и на последователността на изработването им. По някои глави работата вече е започнала или дори приключила (относно субсидиарната закрила — член 15, буква в) от ДП, както и относно изключването). Освен това други глави, които бяха включени в първоначалния списък, са отделени за изработване в рамките на договор между EASO и МАСБП-Европа за предоставяне на материали за професионално развитие по някои основни теми²⁴⁴. Целта е да се ускори процесът на разработване на материалите, като в неговото провеждане участват членовете на мрежата на EASO чрез предоставената им възможност да коментират проектните версии на материалите, които се разработват. Предвид това развитие, е необходимо преразглеждане на методиката. За да се увеличи предвидимостта на начина, по който ще бъдат изработени останалите глави, и да се осигури по-надеждна пътна карта за бъдещето, през есента на 2015 г. бе проведена преоценка, при която участници в мрежата на EASO от членове на съдилища и трибунали изразиха становищата си за последователността, в която следва да се разработват главите.

Завършено до момента:

- Член 15, буква в) от Директивата за признаването (2011/95/ЕС)

²⁴⁴ Това включва юридически анализа по следните теми: Въведение в общата европейска система за убежище; Условия за международна закрила; Процедури по предоставяне на убежище; Правдоподобност и оценка на доказателствата

- Изключване: членове 12 и 17 от Директивата за признаването (2011/95/ЕС)

В процес на разработване от МАСБП-Europe в рамките на договор с EASO:

- Въведение в ОЕСУ
- Условия за международна закрила
- Достъп до процедури (вкл. получаване на достъп до процедури, индивидуални процедурни аспекти в контекста на Директивата за процедурите за убежище (преработен текст), както и достъп до ефективни правни средства за защита)
- Оценка и правдоподобност на доказателствата

Главим, които остава да се разработят

- Прекратяване на закрилата
- Прием в контекста на Директивата за условията на приемане (преработен текст)
- Оценка и използване на информация за държавата по произход
- Отчитане на уязвимостта при вземане на съдебни решения в процеса на предоставяне на убежище
- Международна закрила в ситуации на въоръжен конфликт
- Основни права и международно бежанско право

Участие на експерти

Екипи от съставители: СПР на EASO ще се разработва от EASO в сътрудничество с мрежата на EASO чрез създаване на специални работни групи (екипи от съставители) за разписването на всяка от главите в СПР, с изключение на главите, които се разписват по договора с МАСБП. Съставителските екипи ще включват експерти, предложени чрез мрежата на EASO. Съобразно с работната програма на EASO и конкретния план, приет на всяка от годишните срещи за планиране и съгласуване, EASO ще обявява конкурси за експерти за разработването на всяка от главите.

Конкурсът ще се разгласява сред мрежата на EASO, като ще се посочва тематичният обхват на главата, която ще се разработва, очакваните срокове и броя необходими експерти. Впоследствие към националните звена за контакт между EASO и членовете на съдилища и трибунали ще бъдат отправяни покани да координират със съдилищата и трибуналите определянето на заинтересовани експерти, които са на разположение да се включат в разработването на главата.

Въз основа на получените предложения, EASO ще разпространи в мрежата си предложение за формиране на съставителския екип. Това предложение ще бъде развито от EASO съобразно със следните критерии:

1. Ако броят предложени експерти не надвишава търсения брой, всички предложени експерти автоматично ще бъдат поканени да се включат в екипа от съставители.
2. Ако броят предложени експерти надвишава търсения брой, EASO ще направи аргументиран предварителен подбор на експертите. Предварителният подбор ще се извърши по следния начин:

- В избора на експерти EASO ще дава предимство на тези, които са на разположение да участват в целия процес, включително във всички експертни срещи.
- Ако една и съща държава членка предложи повече от един експерт, EASO ще се свърже с местното звено за контакт с искане то да избере единия от експертите. Това позволява по-широко представителство на различните държави членки в групата.
- След това EASO ще предложи да се даде предимство на членовете на съдилища и трибунали пред съдебните помощници или докладчици.
- Ако след това броят предложени експерти все още надвишава търсения брой, EASO ще направи аргументирано предложение за подбор, за което ще вземе под внимание датите на получаване на предложенията (по-ранните ще имат предимство), както и интереса на EASO да осигури широко регионално представителство.

EASO ще покани и ВКБООН да определи свой представител, който да се присъедини към съставителския екип.

Членовете на мрежата на EASO ще бъдат поканени да изразят становища и/или направят предложения относно така излъчения експертен състав, за което максималният срок ще бъде 10 дни. В окончателния избор ще се вземат предвид получените от мрежата на EASO становища и ще се утвърди съставът на екипа от съставители.

Консултативна група. В съответствие с Регламента, EASO ще се стреми да ангажира в разработването на СПР консултативна група, съставена от представители на организации на гражданското общество.

За целите на създаването на тази консултативна група, EASO ще публикува покана за изявяване на интерес, адресирана към членовете на Консултативния форум на EASO и други имащи отношение организации, експерти и представители на академичните среди, препоръчани от мрежата на EASO.

Отчитайки експертното равнище на отзовалите се на поканата експерти и организации, както и нивото на тяхната запознатост с юридическата област, а също и критериите за подбор на Консултативния форум на EASO, службата ще отправи аргументирано предложение към мрежата на EASO, с което окончателно ще се утвърди съставът на групата. Членовете на консултативната група ще бъдат поканени да работят по всички разработвани теми или само в областите, свързани с конкретния им експертен капацитет.

Агенцията на ЕС за основните права (АОП) ще бъде поканена в консултативната група.

Разработване на СПР на EASO

Подготвителна фаза. Преди да започне процесът на съставяне, EASO ще подготви набор от материали, включително, но не само:

1. библиография от съществуващите източници и материали, които имат отношение към темата;
2. сбирка от европейска и национална съдебна практика по отношение на разглеждания въпрос.

Заедно с мрежата на EASO от членове на съдилища и трибунали²⁴⁵, консултативната група ще играе важна роля в подготвителната фаза. За тази цел EASO ще информира консултативната група и мрежата на EASO за обхвата на всяка глава и ще разпространи проектоверсия на подготвителните материали, придружена от покана за предоставяне на допълнителна информация, смятана за относима към разработването. Тази информация ще бъде отразена в материалите, които впоследствие ще бъдат предоставени на съответния съставителски екип.

Процес на съставяне. За разработването на всяка от главите, EASO ще организира най-малко две (а при необходимост — и повече) работни срещи. В рамките на първата среща екипът от съставители:

- ще определи координатор(и) за процеса на съставяне;
- ще разработи структурата на главата и приеме методиката на работа;
- ще разпредели задачите за процеса на съставяне;
- ще разработи общи очертавания на съдържанието на главата.

Организиран от координатора и в тясно сътрудничество с EASO, екипът ще разработи предварителна версия на съответната глава.

По време на втората среща групата:

- ще разгледа предварителната версия и ще приеме съдържанието ѝ;
- ще провери за съгласуваност между всички части на проектоверсията;
- ще разгледа проектоверсията от дидактическа гледна точка.

Съобразно с необходимостта, групата може да предложи на EASO да се организират допълнителни срещи за доразвиване на проектоверсията. Щом бъде завършена, тя ще бъде представена на EASO.

Проверка за качество. EASO ще представи първата завършена от екипа проектоверсия на мрежата на EASO, ВКБООН и консултативната група, поканена за проверка на материалите, с оглед подпомагане на работната група за повишаване качеството на окончателната версия.

Всички получени предложения ще бъдат представени на координатора на екипа от съставители, който ще организира разглеждането им в екипа и изготвянето на окончателната версия. Възможно е също координаторът да предложи организирането на допълнителна среща за разглеждане на предложенията, ако те са особено широкообхватни или значително биха засегнали структурата и съдържанието на главата.

След това от името на съставителския екип координаторът ще представи главата на EASO.

Процес на актуализация. В контекста на годишните срещи за планиране и съгласуване, EASO ще кани членовете на своята мрежа да представят становищата си относно необходимостта от актуализиране на главите в СПР.

Въз основа на това взаимодействие, EASO може:

²⁴⁵ Ще се направи и консултация с ВКБООН.

- да направи дребни актуализации за повишаване качеството на главите, включително чрез добавяне на по-актуална съдебна практика; в този случай EASO директно ще изготви първо предложение за актуализация, което да бъде прието от мрежата на EASO;
- да организира сформирването на екип от съставители, който да актуализира една или повече глави от СПР. В този случай актуализацията ще следва очертаната по-горе процедура за разработване на СПР.

Внедряване на СПР на EASO

В сътрудничество с членовете на своята мрежа и съответните партньори (напр. EMCO), EASO ще подпомага използването на СПР от националните институции за обучение. Подкрепата на EASO в тази връзка ще включва:

Методически бележки за обучителите. Методическите бележки ще служат на обучителите като практическо справочно пособие и ще им помагат в организирането и провеждането на практически семинари в рамките на СПР. По процедура, идентична с тази за разработването на различните глави от СПР, EASO ще сформира екип от съставители, който да разработи методическите бележки за обучителите. Възможно е този екип да включва един или повече от съставителите на юридическия анализ, за който се изготвят методическите бележки.

Семинари за националните обучители. Допълнително, след разработването на всяка глава в СПР, EASO ще организира семинар за националните обучители, на който задълбочено ще се разгледа нейното съдържание и ще се представи предлаганата методика за провеждането на семинари на национално равнище.

- **Предлагане на национални обучители и подготовка на семинара.** EASO ще иска помощ от най-малко двама членове на съставителския екип, които да съдействат при подготовката и провеждането на семинара. Ако никой от съставителите не е на разположение, EASO ще обяви чрез своята мрежа специална покана за експерти по юридическо обучение.
- **Подбор на участници.** Впоследствие EASO ще изпрати до своята мрежа покана за определяне на известен брой потенциални обучители със специализиран експертен опит в областта, които имат интерес и са на разположение да организират семинари по СПР на EASO на национално равнище. Ако броят предложени потенциални обучители надвишава броя, посочен в поканата, EASO ще направи подбор, при който ще отдаде предимство на широкото географско представителство и на юридическите обучители, които с по-голяма вероятност биха способствали за внедряването на СПР на национално равнище. Според необходимостта и съобразно със своята работна програма и годишен работен план, приет в рамките на годишните си срещи за планиране и съгласуване, EASO може да разгледа възможността за организиране на допълнителни семинари за юридически обучители.

Национални семинари. В тясно сътрудничество със своята мрежа, EASO ще установи контакт със съответните национални институции за обучение в съдебната сфера с оглед насърчаване организирането на семинари на национално равнище. С това EASO ще

подкрепи участието на членовете на съдилища и трибунали, включили се в разработването на СПР или участвали в семинарите на EASO за обучители.

Семинари на EASO за напреднали

В допълнение, EASO ще провежда също годишен семинар за напреднали, на който ще се разглеждат избрани аспекти от ОЕСУ с цел насърчаване на практическото сътрудничество и диалога между членовете на съдилища и трибунали на високо равнище.

Определяне на тематичните области. Семинарите на EASO за напреднали ще акцентират върху областите с най-голяма разнородност в тълкуването от различните юрисдикции или областите, в които според мрежата на EASO развитието на съдебната практика е от съществено значение. В контекста на своите годишни срещи за планиране и съгласуване, EASO ще кани членовете на своята мрежа, а също и ВКБООН и членовете на консултативната група, да предлагат желани тематични области. Въз основа на така получените отзиви, EASO ще отправя предложение пред своята мрежа, чието ще бъде окончателното решение за темата на следващия семинар. Ако е приложимо, семинарите ще бъдат последвани от разработване на специализирана глава по съответната тема в рамките на СПР.

Методика. За подготовката на семинарите EASO ще търси подкрепа от своята мрежа, която ще допринесе за разработването на методиката на провеждане на семинарите (напр. дискусии по казуси, съдебни симулации и др.) и за подготовката на материалите. Избраната методика ще обуславя максималния брой участници във всеки семинар.

Участие в семинарите на EASO. Въз основа на методиката и съгласувано със съдебните асоциации, EASO ще определя максималния брой участници във всеки семинар. В семинарите ще могат да участват членовете на европейските и националните съдилища и трибунали, мрежата на EASO, EMCO, АОП и ВКБООН.

Преди организирането на всеки семинар, EASO ще отправя отворена покана до своята мрежа и гореспоменатите организации, в която ще се посочва върху какво ще акцентира семинарът, каква ще е методиката на провеждането му, какъв е максималният брой участници, както и крайният срок за записване. Съставът на участниците ще осигурява добро представителство на членовете на съдилища и трибунали, като ще се дава предимство на първото искане за записване, получено от всяка държава членка.

Наблюдение и оценяване

При разработването на дейностите си, EASO ще насърчава открития, прозрачен диалог със своята мрежа, отделните членове на съдилища и трибунали, ВКБООН, членовете на консултативната група и останалите участници в дейността на EASO, като службата ще кани всички тези лица да споделят с нея своите гледища или предложения, които потенциално биха могли да повишат качеството на дейността ѝ.

Освен това EASO ще разработва анкети за оценка, които ще се разпространяват на събитията за професионално развитие. Предложенията за малки подобрения директно ще се

изпълняват от EASO, а в контекста на своите годишни срещи за планиране и съгласуване, EASO ще осведомява мрежата си за общата оценка на дейността си.

Освен това EASO ежегодно ще представя пред своята мрежа общ преглед на дейността си, както и получените предложения за развитие, които ще се обсъждат по време на годишните срещи за планиране и съгласуване.

Принципи за изпълнение

- В изпълнението на своите дейности за професионално развитие, EASO надлежно ще спазва правилата за публична отчетност и принципите, приложими за изразходването на публични средства.
- EASO и съдилищата и трибуналите на ЕС и отделните държави ще носят солидарна отговорност за серията за професионално развитие. От двете страни ще се полагат усилия за съгласуване на съдържанието на всяка от главите, за да се осигури подкрепата на съдебната система за крайния продукт.
- Разработената в резултат на усилията глава ще бъде част от СПР на EASO, включително авторските и всички други относими права. Във връзка с това, при необходимост EASO ще прави съответните актуализации, като в пълна степен ще включва в процеса съдилищата и трибуналите на ЕС и отделните държави.
- Всички решения, свързани с внедряването на СПР на EASO и избора на експерти, ще се вземат съгласувано с всички партньори.
- Съставянето, приемането и внедряването на СПР на EASO ще се предприемат в съответствие с методиката на дейностите за професионално развитие, с която разполагат членовете на съдилища и трибунали.

Гранд Харбър, Валета, 29 октомври 2015 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ Г — Избрана библиография

- J.-Y. Carlier и P. d'Huart, „L'exclusion du statut de réfugié: cadre général“, във V. Chetail и C. Laly-Chevalier (ред.), *Asile et extradition: Théorie et pratique de l'exclusion du statut de réfugié* (Bruylant, 2014), стр. 3.
- Съд на ЕС, Препоръки към националните юрисдикции относно отправянето на преюдициални запитвания (ОВ С 338, 6.11.2012 г., стр. 1).
- F.B. Cosadia, „Protection subsidiaire et menace à l'ordre public: l'application de la clause d'exclusion de l'article 17(1)(d) de la directive 2004/83/CE du Conseil de l'Union européenne en France“, във V. Chetail и C. Laly-Chevalier (ред.), *Asile et extradition: Théorie et pratique de l'exclusion du statut de réfugié* (Bruylant, 2014), стр. 121.
- Европейска служба за подкрепа в областта на убежището, „Член 15, буква в) от Директивата за признаването: юридически анализ“ [Article 15c) QD Qualification Directive (2011/95/EU): Judicial Analysis], декември 2014 г.
- Европейска комисия, Предложение за Директива на Съвета относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, 12 септември 2001 г., COM(2001) 510 оконч.
- Европейски съвет, Предложение за Директива на Съвета относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, 17 юни 2002 г., док. № 9038/02.
- Европейски съвет, Предложение за Директива на Съвета относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, 9 юли 2002 г., док. № 10596/02.
- Европейски съвет, Предложение за Директива на Съвета относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила No. 11356/02 от 6 септември 2002 г.
- Европейски съвет, Предложение за Директива на Съвета относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, 3 октомври 2002 г., док. № 12620/02.
- Европейски съвет, Предложение за Директива на Съвета относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, 30 октомври 2002 г., док. № 13623/02.
- G. Gilbert, „Закрила на бежанците в международното право след септември 2011 г.“ [The Protection of Refugees in International Law post September 11], Годишник по международно хуманитарно право [Yearbook of International Humanitarian Law] (6, 2003), стр. 389.
- E. Guild и M. Garlick, „Закрила на бежанците, борба с тероризма и изключване в Европейския съюз“ [Refugee protection, counter-terrorism and exclusion in the European Union], Refugee Studies Quarterly, (29 (4) 2010), стр. 63.
- J.C. Hathaway и M. Foster, „Законът за бежанския статут“ [The Law of Refugee Status] (2^{ро} изд., Cambridge, 2014 г.).

- Международен наказателен съд, „Елементи на престъпленията“ [Elements of Crimes], 2011 г.
- K. Hailbronner и D. Thym (ред.), „Право на ЕС в областта на имиграцията и убежището — коментар на регламентите и директивите на ЕС“ [EU Immigration and Asylum Law. Commentary on EU Regulations and Directives], (2^{то} изд., Hart/Beck/Nomos, 2015 г.) (предстои издаване).
- МАСБП, Преюдициални запитвания до Съда на Европейския съюз: бележка за съдиите в национални юрисдикции, които разглеждат дела във връзка с убежище [Preliminary references to the Court of Justice of the European Union: A Note for national judges handling asylum-related cases], април 2014 г.
- Международен комитет на Червения кръст, *правило 156. Определение за военни престъпления — правило 156. Военните престъпления са сериозни нарушения на международното хуманитарно право.*
- S. Karferer, „Клаузите за изключване в Европа: сравнителен преглед на държавните практики във Франция, Белгия и Обединеното кралство“ [Exclusion Clauses in Europe: A Comparative Overview of State Practice in France, Belgium and the United Kingdom], Международен журнал по бежанско право, (12, (suppl. 1) 2000), стр. 195.
- J. Mc Adam, „Европейската директива за признаването: създаване на режим за субсидиарна закрила“ [The European Qualification Directive: The Creation of a Subsidiary Protection Regime], Международен журнал по бежанско право (17, 2005), стр. 461.
- V. Moreno Lax, „За автономията, автархията, преднамереността и фрагментацията: отношението между законодателството на ЕС в областта на убежището и международното хуманитарно право“ [Of Autonomy, Autarky, Purposiveness and Fragmentation: The Relationship between EU Asylum Law and International Humanitarian Law], в D. Cantor и J.-F. Durieux (ред.), „Бежанец от нехуманност? Военни бежанци и международно хуманитарно право“ [Refugee from Inhumanity? War refugees and International Humanitarian Law] (Martinus Nijhoff, 2014 г.).
- J. Rikhof, „Криминалният бежанец: третиране на търсещи убежище лица, осъждани за престъпления по националното и международното право“ [The Criminal Refugee: The Treatment of Asylum Seekers with a Criminal Background in Domestic and International Law] (Republic of Letters Publishing), 2012 г.
- ВКБООН, *Насоки за международна закрила № 5: прилагане на клаузите за изключване: член 1F от Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г.* [Guidelines on International Protection No. 5: Application of the Exclusion Clauses: Article 1F of the 1951 Convention relating to the Status of Refugees], 4 септември 2003 г.
- ВКБООН, *Информационна бележка относно прилагането на клаузите за изключване: член 1F от Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г.*, септември 2003 г.
- ВКБООН, *Наръчник и насоки за процедурите и критериите за определяне на бежански статут съгласно Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г. и Протокола към нея от 1967 г.* [Handbook and Guidelines on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees], декември 2011 г.
- ВКБООН, *Бележка относно тълкуването от страна на ВКБООН на член 1E от Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г.* [UNHCR Note on the Interpretation of Article 1E of the 1951 Convention relating to the Status of Refugees], март 2009 г.
- ВКБООН, *Преработено изявление на ВКБООН относно член 1D от Конвенцията от 1951 г. във връзка с делото Volbol срещу Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, по което тече производство в Съда на Европейския съюз*, октомври 2009 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ Д — Съдебна практика

Практика на Съда на Европейския съюз

СЪД	ЗАГЛАВИЕ/НОМЕР НА ДЕЛОТО/ДАТА	ОТНОСИМОСТ/КЛЮЧОВИ ДУМИ/СЪЩИНА	ЦИТИРАНИ ДЕЛА
СЕС	Дело С-573/14 <i>Commissaire general aux réfugiés et aux apatrides срещу Mostafa Loupani</i> 23.1.2015 г.	Не е необходима осъдителна присъда за престъпление. Общото гледище е, че не е необходимо кандидатът да е осъден за престъпление.	
СЕС	Дело С-373/13 <i>Н. Т. срещу Проvinces Baden-Württemberg</i> EU:C:2015:413 24.6.2015 г.	Тежко престъпление без политически характер. Искането е отправено във връзка с производство между г-н Т. и провинция Баден-Вюртемберг относно решение, разпоредящо експулсиране на г-н Т. от Федерална република Германия и отнемане на разрешението му за пребиваване. Съдът на ЕС е приел, че дори да се твърди, че са извършени с политическа цел, терористичните актове, които се характеризират с жестокост спрямо цивилното население, трябва да се разглеждат като тежки престъпления от неполитически характер.	
СЕС (голям състав)	Дело С-364/11 <i>El Karem El Kott и др.</i> EU:C:2012:826 19.12.2012 г.	Решение по преюдициално запитване от Fővárosi Bíróság — Унгария относно правото на признаване за бежанци въз основа на член 12 от Директива 2004/83/ЕО. Съдът посочва, че е важно да се отбележи, че Женевската конвенция урежда само бежанския статут, докато предметът на Директива 2004/83/ЕО включва и субсидиарната закрила. По тази причина думите „имат право на предимства по настоящата директива“ във второто изречение на член 12, параграф 1, буква а) трябва да се тълкуват като отнасящи се само за бежанския статут, тъй като тази разпоредба се основава на член 1D от Женевската конвенция (точка 67). Тълкуването на израза „[гази] директива ще може да се прилага ipso facto по отношение на тези лица“ трябва да бъде в съответствие с член 1D, втора алинея от Женевската конвенция, а именно в смисъл, че допуска съответните лица да се ползват „ipso facto“ от режима по тази конвенция и от привилегиите, произтичащи от нея (точка 71). Съдът приема, че не е необходимо лице, което ipso facto има право да се ползва с привилегиите по Директивата, непременно да доказва, че има основателни опасения от преследване по смисъла на член 2, буква в) от Директивата, но то все пак трябва да подаде молба за статут на бежанец, която трябва да се разгледа от компетентните органи на отговорната държава членка. При разглеждането на молбата, тези органи трябва да проверят не само дали кандидатът действително е потърсил помощ от UNRWA и дали помощта е прекратена, но и дали той не попада в приложното поле на някое от основанията за изключване по член 12, параграф 1, буква б) или член 12, параграфи 2 и 3 от Директивата. Член 11, буква е) и член 14, буква е) от Директива 2004/83/ЕО също трябва да се тълкуват в смисъл, че лицето спира да бъде бежанец, ако има възможност да се върне в зоната на дейност на UNRWA, в която е било обичайното му пребиваване, тъй като обстоятелствата, довели до признаването на това лице за бежанец, вече не са налице.	СЕС — С-71/11 и С-99/11 Германия срещу У и Z; СЕС — С-31/09 Nawras Bolbol срещу Унгария; СЕС — С-175/08; С-176/08; С-178/08 и С-179/08 Salahadin Abdulla и други срещу Федерална република Германия

СЕС (голям състав)	Дело С-175/08 <i>Salahadin Abdulla и други</i> EU:C:2010:105 2.3.2010 г.	Преюдициални запитвания: Bundesverwaltungsgericht — Германия, Директива 2004/83/ЕО — Минимални стандарти относно условията за предоставяне на статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила — Качество на „бежанец“ — Член 2, буква в) — Прекратяване на статута на бежанец — Член 11 — Промяна в обстоятелствата — Член 11, параграф 1, буква д) — Бежанец — Несомнителни опасения от преследване — Преценка — Член 11, параграф 2 — Отнемане на статута на бежанец — Доказване — Член 14, параграф 2.	Съединени дела С-175/08, С-176/08, С-178/08 и С-179/08
СЕС (голям състав)	Дело С-31/09 <i>Nawras Bolbol срещу Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal</i> EU:C:2010:351 17.6.2010 г.	Решение по преюдициално запитване от Fővárosi Bíróság — Унгария относно правото на признаване за бежанци въз основа на член 12 от Директива 2004/83/ЕО. По смисъла на изречение първо в член 12, параграф 1, буква а) от Директива 2004/83/ЕО, лице получава закрила или помощ от агенция на Организацията на обединените нации, различна от ВКБООН, когато това лице действително се е възползвало от тази закрила или помощ. Член 1D от Женевската конвенция за статута на бежанците, към който препраща член 12, параграф 1, буква а) от Директивата, само изключва от приложното поле на Конвенцията лицата, които понастоящем получават закрила или помощ от орган или агенция на Организацията на обединените нации, различна от ВКБООН. От недвусмисления текст на член 1D от Женевската конвенция следва, че само лицата, които действително са се възползвали от предоставяната от UNRWA помощ, попадат в приложното поле на клаузата за изключване от статута на бежанец, съдържаша се в споменатата разпоредба, която трябва да се тълкува тясно и съответно не може да се прилага изобщо за всички лица, които имат или са имали право да получат закрила или помощ от тази агенция.	СЕС — С-175/08; С-176/08; С-178/08 и С-179/08 Salahadin Abdulla и други срещу Федерална република Германия

СЕС (голям състав)	Съединени дела С-57/09 и С-101/09 <i>B u D</i> EU:C:2010:661 9.11.2010 г.	<p>Решение по преюдициално запитване от Bundesverwaltungsgericht — Германия относно значението на член 12, параграф 2, букви б) и в) от Директива 2004/83/ЕО.</p> <p>Съдът приема, че компетентният орган трябва да предприеме за всеки отделен случай оценка на конкретните факти, които са му известни, с цел да определи дали деяния, извършени от съответното лице, се обхващат от клаузите за изключване. Точка 88: Обстоятелството, че лице членува в някоя от тези организации, само по себе си не означава, че лицето трябва да автоматично бъде изключено от статута на бежанец. Съдът отбелязва, че не съществува пряка връзка между Обща позиция 2001/931 и Рамково решение 2002/475 и Директива 2004/83/ЕО. Терористичното естество на групировката обаче трябва да се вземе под внимание при първоначалното определяне дали тя е извършила деяния, попадащи в приложното поле на клаузите за изключване. За да може да се приеме, че са налице основанията за изключване, трябва да е възможно да се счете, че съответното лице е отчасти отговорно за деянията, извършени от съответната организация в периода, през който е членувало в нея (точка 95). Това трябва да се прецени с оглед както на обективни, така и на субективни критерии. Факторите, които следва да се оценят, включват: действителната роля на съответното лице в извършването на въпросните деяния, заеманото място в организацията, степента, в която му е била известна или е трябвало да му бъде известна нейната дейност, евентуалният натиск, който му е бил оказван, и други фактори, които са могли да повлияят върху поведението му (точка 97). Ако лицето е високопоставен член на организацията, може да се направи презумпцията, че то носи индивидуална отговорност, но все пак е необходимо да се разгледат всички относими обстоятелства, преди лицето да се изключи от бежански статут съгласно член 12, параграф 2, буква б) или в). По отношение на втория преюдициален въпрос, Съдът прави разграничение между член 12, параграф 2 и член 14, параграф 4, буква а) от Директивата, където се включва съображението дали лицето би могло да представлява актуална заплаха за сигурността на съответната държава (точка 101). Съдът се позовава също на член 21, параграф 2 от Директивата и член 33, параграф 2 от Женевската конвенция от 1951 г. по отношение на забраната за връщане (<i>non-refoulement</i>). Член 12, параграф 2, букви б) и в) се прилагат единствено за престъпления, извършени извън държавата на убежището преди приемането в нея, по отношение на лицата, недостойни за закрилата, която предоставя бежанският статут. Изключването от бежански статут съгласно член 12, параграф 2) не се обуславя от това дали лицето представлява актуална заплаха за приемашата държава (точка 105). По отношение на третия преюдициален въпрос Съдът се произнася, че изключването съгласно член 12, параграф 2, букви б) и в) не се обуславя от извършването на оценка за пропорционалност. Важно е да се обърне внимание на разграничението, което прави Съдът между изключването от бежански статут и отделния въпрос дали лицето може да бъде експулсирано в неговата държава по произход (точка 110). С петия си преюдициален въпрос Bundesverwaltungsgericht се интересува дали е съвместимо с Директива 2004/83/ЕО, по смисъла на член 3 от същата, ако по отношение на лице, изключено от бежански статут съгласно член 12, параграф 2, държава членка признае право на убежище съгласно своята конституция. Съдът се произнася, че „предвид целта на установените от Директивата основания за изключване, която е да се запази доверието в предвидената от нея при спазване на Женевската конвенция от 1951 г. система на закрила, условието по член 3 от Директивата не допуска държава членка да приема или да запазва разпоредби, предоставящи предвидения в Директива 2004/83/ЕО статут на бежанец на лице, което е изключено от него съгласно член 12, параграф 2“ (точка 115). Съдът обаче отбелязва, че това не е пречка държавите да прилагат друг вид закрила извън приложното поле на Директивата. Доколкото е налице ясно разграничение между националната закрила и закрилата, предоставена съгласно Директива 2004/83/ЕО, те няма да са в нарушение на установената от Директивата система.</p>	СЕС — С-175/08; С-176/08; С-178/08 и С-179/08 Salahadin Abdulla и други срещу Федерална република Германия; СЕС — С-31/09 Nawras Bolbol срещу Унгария
СЕС	Дело С-472/13 <i>Andre Lawrence Shepherd срещу Федерална република Германия</i> EU:C:2015:117 26.2.2015 г.	<p>Директива 2004/83/ЕО — Член 9, параграф 2, букви б) и в) и д) — Минимални стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лица без гражданство като бежанци</p> <p>Условия за придобиване на бежански статут —</p> <p>Актове на преследване —</p> <p>Наказателно преследване на служител на въоръжените сили на САЩ за отказ да служи в Ирак.</p>	

Практика на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ)

Съд	ЗАГЛАВИЕ/НОМЕР НА ДЕЛОТО/ДАТА	ОТНОСИМОСТ/КЛЮЧОВИ ДУМИ/СЪЩИНА	ЦИТИРАНИ ДЕЛА
ЕСПЧ	А срещу Нидерландия Жалба № 4900/06 20.10.2010 г.	По отношение на либийския гражданин А. е издадена заповед за изключване поради членството му в терористична организация, свързана с Ал Кайда. Вниманието на либийските власти е привлечено от наказателното производство срещу А. в Нидерландия, като представителът на Либия е уведомен за заповедта за задържане и извеждане. Според информацията за държавата по произход, с която разполагат Министерството на външните работи на Нидерландия и Държавният департамент във Вашингтон, либийското правителство води репресивна политика спрямо ислямския активизъм. ЕСПЧ прави заключението, че експулсирането в Либия би било нарушение на член 3 от ЕКПЧ.	Al-Adsani срещу Обединеното кралство [GC], № 35763/97, § 59, ECHR 2001-XI, Al-Moaayad срещу Германия (dev.), № 35865/03, §§ 65-66, 20 февруари 2007 г.
ЕСПЧ	Saadi срещу Италия Жалба № 37201/06 ЕСЦ:СЕ:ЕCHR:2008:0228JUD003720106 28.2.2008 г.	Нарушение на член 3 — забрана за изтезания (член 3 — експулсиране). Неимуществени вреди — Произнасяне, че закононарушението е достатъчно тежко. Италия и Обединеното кралство (в качеството на встъпила по делото трета страна) твърдят, че положението с международния тероризъм поставя под въпрос уместността на съществуващата съдебна практика на ЕСПЧ по отношение на задължителната за държавите забрана за връщане (<i>non-refoulement</i>) съгласно член 3 от Европейската конвенция за правата на човека (наричана по-нататък „Европейската конвенция“). Според по-ранно тълкуване, член 3 забранява връщането или екстрадирането на лица в държава, с които са изложени на „действителен риск“ от изтезания, нечовешко или унижително отношение. Двете държави твърдят също че дипломатическите уверения от приемашата държава са достатъчни, за да бъдат изпълнени задълженията на изпращащата държава по член 3. ЕСПЧ единодушно потвърждава съществуващата си съдебна практика и отбелязва, че участието в терористична дейност не засяга абсолютните права на лицето съгласно член 3.	Al-Agha срещу Румъния, № 40933/02, 12 януари 2010 г. M.S.S. срещу Белгия и Гърция [GC], № 30696/09, 21 януари 2011 г.
ЕСПЧ	Sufi и Elmi срещу Обединеното кралство Жалба № 8319/07 ЕСЦ:СЕ:ЕCHR:2011:0628JUD000831907 28.6.2011 г.	Нарушение на член 3 в случай на експулсиране в Сомалия. Съдът се произнася, че лицата, експулсирани в Сомалия, биха били изложени на опасност от малтретиране — което е забранено от член 3 от Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ) — само поради настоящото положение на всеобщо насилие в Могодишу.	Shahal срещу Обединеното кралство, решение от 15 ноември 1996 г., Протоколна книга с решения 1996-V, стр. 1853, точки 73-74, стр. 1855, точки 79 и 80.
ЕСПЧ	H.L.R. срещу Франция Жалба № 24573/94 ЕСЦ:СЕ:ЕCHR:1997:0429JUD002457394 29.4.1997 г.	Изтезания, нехуманно или унижително отношение или наказание Няма нарушение на член 3 Забрана за изтезания (в случай на експулсиране в Колумбия).	Shahal срещу Обединеното кралство, решение от 15 ноември 1996 г., Протоколна книга с решения 1996-V, стр. 1853, точки 73-74, стр. 1855, точки 79 и 80.
ЕСПЧ	Shahal срещу Обединеното кралство Жалба № 22414/93 ЕСЦ:СЕ:ЕCHR:1996:1115JUD002241493 15.11.1996 г.	Нарушение на член 3. Забрана за изтезания. Кандидатът е сикх, който е влязъл в Обединеното кралство нелегално, но впоследствие престоят му там е узаконен чрез обща амнистия за нелегалните имигранти. Той е бил политически активен в сикхската общност в Обединеното кралство и е играл важна роля в учредяването и организацията на Международната федерация на младите сикхи. Той е арестуван за разговор за убийство на министър-председателя на Индия, но не е осъден за такава деяние; впоследствие обаче е осъден за нападение и нарушаване на обществения ред, но присъдата е отменена. Издадена е заповед за депортиране поради политическата му активност и предприетите срещу него разследвания за престъпления, като лицето е задържано под стража до произнасяне на решението на ЕКПЧ. ЕКПЧ установява нарушение на член 3, член 5, параграф 4 и член 13, но липса на нарушение на член 5, параграф 1.	Shahal срещу Обединеното кралство, решение от 15 ноември 1996 г., Протоколна книга с решения 1996-V, стр. 1853, точки 73-74, стр. 1855, точки 79 и 80.

ЕСПЧ	<i>Ahmed срещу Австрия</i> Жалба № 25694/96 ЕСЦ:СЕ:ЕЧНР:1996:1217IUD002596494 17.12.1996 г.	(Член 3) Забрана за изтезания. Осъдителна присъда за престъпление. Депортиране Политическа дейност. Изтезания; жестоко, нехуманно или унижително отношение или наказание.	Şahai срещу Обединеното кралство, решение от 15 ноември 1996 г., Протоколна книга с решения 1996-V, стр. 1853, точки 73-74, стр. 1855, точки 79 и 80, стр. 1856, точка 86.
ЕСПЧ	<i>Cruz Vargas срещу Швеция</i> Жалба № 15576/89 ЕСЦ:СЕ:ЕЧНР:1991:0320IUD001557689 20.3.1991 г.	Няма нарушение на член 3. Депортиране. Цялост на семейство. Политическа дейност. Сексуално насилие. Изтезания, жестоко, нехуманно или унижително отношение/наказание	Решение по дело Soering от 7 юли 1989 г., серия А, № 161, стр. 35, точка 91; стр. 36, точка 91; стр. 39, точка 100; стр. 34, точка 87, стр. 40-41, точка 103.
ЕСПЧ	<i>Vilvarajah срещу Обединеното кралство</i> Жалба № 13163/87 ЕСЦ:СЕ:ЕЧНР:1991:1030IUD001316387 30.10.1991 г.	Няма нарушение на (член 3) забраната за изтезания (Член 3) Нехуманно отношение (Член 3) Нехуманно наказание (Член 13) Право на ефективно правно средство за защита (Член 13) Ефективно правно средство за защита	Решение по дело Moustaqim от 18 февруари 1991 г., серия А, № 193, стр. 19, точка 43. Решение по дело Cruz Vargas от 20 март 1991 г., серия А, № 201, стр. 28, точки 69-70, стр. 29-31, точки 75-76 и 83, стр. 31, точка 81.
ЕСПЧ	<i>Soering срещу Обединеното кралство</i> Жалба № 14038/88 ЕСЦ:СЕ:ЕЧНР:1989:0707IUD001403888 7.7.1989 г.	(Член 3) Забрана за изтезания (Член 3) Унижително наказание (Член 3) Унижително отношение (Член 3) Нехуманно наказание (Член 3) Нехуманно отношение (Член 6) Право на справедлив процес (Член 6, параграф 3, буква d)) Разпит на свидетели (Член 6, параграф 1) Справедливо гледане на делото (Член 6, параграф 3, буква с)) Безплатна правна помощ (Член 13) Право на ефективно правно средство за защита Други... (Член 13) Ефективно правно средство за защита (Член 2) Правото на живот (Член 2, параграф 1) Смъртно наказание	Решение по дело Abdulaziz, Cabales и Balkandali от 28 май 1985 г., серия А, № 94, стр. 31-32, точки 59-60 Решение по дело Johnston и други от 18 декември 1986 г., серия А, № 112, стр. 23, точка 48. Решение по дело Boyle и Rice от 27 април 1988 г., серия А, № 131, стр. 23, точка 52.

Национална съдебна практика

ДЪРЖАВА ЧЛЕНКА/ СЪД	ЗАГЛAVИЕ/НОМЕР НА ДЕЛОТО/ ДАТА	ОТНОСИМОСТ/КЛЮЧОВИ ДУМИ/СЪЩИНА	ЦИТИРАНИ ДЕЛА
Нидерландия Хагски окръжен съд	AWB 14/11801 NL:RBDHA:2015:8571 14.7.2015 г.	Отговорност на командващ или висшестоящ, носена от лица на властова позиция. В решение на Хагския окръжен съд (Reschbank, Нидерландия) е разглеждана приложимостта на член 1F от Конвенцията за бежанците по отношение на бивш офицер от сирийската армия във връзка с престъпления, извършени от военнослужещи в неговото поделение. Установено е, че критериите за отговорност на командващо лице съгласно член 28 от статута на МНС не са изпълнени, тъй като не е доказано подчинени лица под ефективното командване и контрол на кандидат да са извършили водещи до изключване деяния.	
Обединено кралство Апелативен съд	Решение <i>AN (Афганистан) срещу Министъра на вътрешните работи</i> [2015] EWCA Civ 684 9.7.2015 г.	Сериозни основания да се счита. Степен на доказване. Апелативният съд на Обединеното кралство приема, че дори когато решаващото лице прилага като критерий степента на доказване „в най-вероятния случай“, не би следвало да се предполага, че това ще доведе до юридическа грешка. В крайна сметка националните процесуални правила ще изиграят роля при определянето на приложимата степен на доказване, като обаче следват горните съображения.	
Германия Федерален административен съд	Решение 1 С 16.14 DE:VerwG:2015:250315U1C16.14.0 25.3.2015 г.	Тежко престъпление. Федералният административен съд на Германия установява, че подпомагането на международната контрабанда на хора за печалба е тежко престъпление по смисъла на член 17, параграф 1, буква б).	
Франция Национален съд по въпросите на убежището	М. Е., 14016605 С 27.10.2014 г.	Окачествяване като престъпления срещу човечеството. В това решение става въпрос за кандидат от Кот д'Ивоар, който е бил боец в бунтовническа група (GCL-CI). Националният съд по въпросите на убежището прилага клаузата за изключване по член 1F, буква а) от Женевската конвенция и окачествява като престъпления срещу човечеството деяния, извършени от тази група по време на следизборната криза през 2011 г. В своя анализ съдът се позовава на Резолюции 1975 (2011) и 2000 (2011) на Съвета за сигурност на ООН, както и на доклад от Международната комисия за независимо разследване по отношение на Кот д'Ивоар от 8 юни 2011 г. Той упоменава и обвиненията, предявени срещу Charles Blé Goudé и Laurent Gbagbo пред Международния наказателен съд за престъпления срещу човечеството.	

<p>Франция Национален съд по въпросите на убежището</p>	<p>№13003572 C+, M. V. Y. 7.10.2014 г.</p>	<p>Прилагане на член 1F, буква c) от Женевската конвенция. Лични функции, действия у отговорности. В делото става въпрос за член на гвардията на бившия президент на Централноафриканската република г-н Бозизе. След първото заседание съдът повдига въпроса за изключване. Впоследствие страните представят писмените си становища и се провежда второ заседание по време на което съдът разпитва кандидата обстойно. Съдът се произнася, че при връщане в Централноафриканската република безспорно е налице заплаха от преследване поради политически възгледи, и прилага член 1F, буква c) от Женевската конвенция. Въз основа на достатъчно съображения, споменати в решението, и въпреки отричането от страна на кандидата, е прието, че са налице сериозни основания да се счита, че той е носил специална отговорност в рамките на президентската гвардия в период, в който е установено систематично извършване на нарушения от нейните членове, осъдено от международната общност, и освен това лицето не се е опитало да предотврати тези деяния или да се разграничи от тях. В тази връзка съдът отбелязва, че твърденията на кандидата, че се е опитал да се разграничи от действията на Централноафриканската президентска гвардия, не са правдоподобни.</p>	
<p>Литва Вилнюски окръжен административен съд</p>	<p>Administracinė byla Nr. 1-7271-171/2014 18.9.2014 г.</p>	<p>Позоваване на Директивата за признаването във връзка с изключването от бежански статут. Изключване от закрила след осъдителна присъда за контрабанда.</p>	
<p>Испания</p>	<p>SAN 3335/2013, рес. н.º 405/2013 17.7.2014 г.</p>	<p>Ограничено и ограничително естество на клаузите за изключване. Изключване от бежански статут; заплаха за националната сигурност.</p>	<p>STS 4 юли 2006 г., рес. н. 854/2003 CEC — C-57/09 и C-101/09, 9 ноември 2010 г., преюдициално запитване съгласно членове 68 и 234 от ДЕО от Bundesverwaltungsgericht (Германия) ЕСПЧ, С. Soering срещу Обединеното кралство, жалба № 14038/88, 7 юли 1989 г.</p>

<p>Франция Национален съд по въпросите на убежището</p>	<p>G-n S. № 11016153 15.7.2014 г.</p>	<p>Прилагане на член 1F, буква с) от Женевската конвенция. Критерии за определяне на индивидуалната отговорност. Делото е по апелативната жалба на кандидат от Шри Ланка — бивш политик от местно значение в организацията „Тигри за освобождаване на Тамил Илам“ (ЛТЕ), който след пристигането си във Франция става служител на Тамилския координационен комитет във Франция (ССТФ) и отговаря за публикации и надзора над набрането на средства. Съдът първо се позовава на параграф 5 от Резолюция 1373 на Съвета за сигурност на Организацията на обединените нации от 28 септември 2001 г. като основание да приеме, че терористичните актове, свързани с движението на ЛТЕ, трябва да бъдат окачествени като деяния, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации. Според съда трябва да се смята, че членовете на ЛТЕ, които пряко или косвено са участвали във вземането на решения за осъществяване на актове от терористично естество и в тяхната подготовка и реализиране, попадат в приложното поле на член 1F, буква с) от Женевската конвенция. След това съдът припомня, че съгласно решението на Съда на Европейския съюз (СЕС) от 9 ноември 2010 г. по дело В и D, за да бъде изключено от статута на бежанец лице, което е принадлежало към престъпна или терористична организация, е необходима индивидуална оценка, за да се установи наличието на сериозни основания за приписване на лична отговорност на това лице като организатор, извършител или съучастник. Разглеждат се индивидуални случаи на кандидата, съдът обръща внимание, че лицето е осъдено от Парижкия съд на четири години лишаване от свобода за финансиране на терористично начинание и участие в престъпно сдружаване за подготовка на терористичен акт, както и че е участвало на високо равнище в организирането и финансирането на терористичното движение на ЛТЕ. След това съдът отбелязва, че лицето е изразило отказ да се разграничи от тази организация. Вследствие на това съдът го изключва от бежански статут в приложението на изискванията на член 1F, буква с) от Женевската конвенция.</p>	<p>ЕСПЧ 17.1.2012 г., Othman (Abu Qatada) срещу Обединеното кралство ЕСПЧ 17.1.2012 г., Othman (Abu Qatada) срещу Обединеното кралство</p>
<p>Нидерландия</p>	<p>JDCS 201310217/1/V1 27.6.2014 г.</p>	<p>Изключването по отношение на свидетели на МНС; достатъчна закрила.</p>	<p>ЕСПЧ 17.1.2012 г., Othman (Abu Qatada) срещу Обединеното кралство</p>
<p>Нидерландия</p>	<p>JDCS 201302787/1/V1 16.6.2014 г.</p>	<p>Основания за решение за прилагане на клауза за изключване.</p>	<p>ЕСПЧ 17.1.2012 г., Othman (Abu Qatada) срещу Обединеното кралство</p>
<p>Нидерландия</p>	<p>JDCS 201303363 28.5.2014 г.</p>	<p>Тълкуване на нивото на осведоменост и лично участие.</p>	
<p>Нидерландия</p>	<p>JDCS 201302334/1/V4 28.2.2014 г.</p>	<p>Изключване на служител на полицията съгласно член 1F.</p>	
<p>Финландия</p>	<p>Върховен административен съд, 18 февруари 2014 г., КНО:2014:35 18.2.2014 г.</p>	<p>Сериозност на основанията да се предполага. В това дело става въпрос за законосъобразността на прилагането на клаузите за изключване и отказа за международна закрила на кандидат, заподозрян в извършването на тежко престъпление.</p>	<p>Обед. кралство — Върховен съд, 17 март 2010 г., JS (Шри Ланка) срещу Министъра на вътрешните работи, [2010] UKSC 15 СЕС — C-465/07 Meki Elgafaji, Noor Elgafaji срещу Staatssecretaris van Justitie СЕС — C-57/09 и C-101/09 Федерална република Германия срещу В и D</p>

<p>Франция Национален съд по въпросите на убежището</p>	<p>Г-н А. №*12007633С 10.1.2014 г.</p>	<p>Прилагане на член 1F, буква с) от Женевската конвенция. В това решение става въпрос за кандидат, който твърди, че има опасения от преследване както от правителството на Шри Ланка, така и от ЛТТЕ, поради действията си в рамките на разузнавателната служба на организацията. Той твърди също че е извършил физическо покушение срещу селски старейшина (Grama sevaka) от своя сектор, който е отказал да сътрудничи, както и че е замесен в убийството на учител. След това той ланонично посочва, че е наблюдавал ходовете на цивилното население, а впоследствие — и на военните, че лично е арестувал и разпитвал лица, заподозрени в дейност против ЛТТЕ, както и че е изготвял доклади, които са предал на началниците му. Въпреки това той отстоява позицията си, че никога не е извършвал и не е бил свидетел на насилие по време на разпитите. Националният съд по въпросите на убежището (CNDA) установява, че са налице сериозни основания да се предполога, че лицето е виновно за деяния, противоречащи на целите и принципите на ООН, особено поради връзката му с убийството на цивилен, както и че по необходимост то е прикрило тези деяния като част от своите отговорности, и по тези причини е необходимо то да бъде изключено от правото на закрила съгласно Женевската конвенция.</p>	<p>STS 30 юни 2011 г., рес. п. 1298/2010</p>
<p>Испания Audfencia Nacional</p>	<p>SAN 5689/2013, рес. п. ° 327/2012 26.12.2013 г.</p>	<p>Съдът подчертава ограничителното приложение на клаузите за изключване, при условие да се направи необходимата оценка на индивидуалната отговорност. Клаузи за изключване; престъпления срещу човечеството, член 1F, буква а)</p>	<p>В&D срещу Федерална република Германия, решение от 9 ноември 2010 г. — Съединени дела C-57/09 и C-101/09</p>
<p>Германия Федерален административен съд</p>	<p>Решение 10 С 26.12 DE:BVergWG:2013:191113U1026.12.0 19.11.2013 г.</p>	<p>Критерии за определяне на индивидуалната отговорност. Прилагане на Директива 2004/83/ЕО, член 12, параграф 2, буква в) и параграф 3.</p>	
<p>Франция Национален съд по въпросите на убежището</p>	<p>Г-н М.В. №*06014596С 10.10.2013 г.</p>	<p>Неприлагане на член 1F, буква с) от Женевската конвенция. В този случай кандидатът е от региона Бандуну (Bandundu) и офицер от контраразузнаването при президентите Мобуту и Лоран Кабила, а също и при настоящия режим в Конго. Той е арестуван поради свижданията си при бившия си началник, осъден на доживотен затвор в процес преди убийството на президента Кабила, и е преследван поради кореспонденцията, изпращана от него до международни организации по правата на човека, както и за нарушаване на служебната си клетва. Преценено е, че опасенията му от преследване са основателни. В аргументацията си Националният съд по въпросите на убежището (CNDA) посочва, че няма източници на геополитическа информация, които да уличават кандидата или да сочат, че дирекцията по контраразузнаване е сред дирекциите на националната разузнавателна служба, обявени за виновни в нарушения на правата на човека. Съдът приема също, че въз основа на функциите си, кандидатът не е бил компетентен да извършва разпити и не е участвал в доносничество. Той решава също, че кандидатът не е участвал пряко или косвено в репресивни действия срещу политическата опозиция, поради което не може да се смята, че той пряко или косвено е участвал в деяния, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации по смисъла на член 1F, буква с) от Женевската конвенция. Поради това кандидатът получава статут на бежанец.</p>	
<p>Нидерландия Държавен съвет</p>	<p>Решение 201202758/1/V2 27.9.2013 г.</p>	<p>Изискване за тежест („тежко престъпление“)</p>	

<p>Унгария Будапещки градски съд (сега: Будапещки административно- трудоу съд)</p>	<p>Н.А.І. срещу Службата по имиграция и гражданство (OIN), З.К.30.602/2013/15 29.8.2013 г.</p>	<p>Прилагане на член 1D и член 1F от Конвенцията за бежанците по отношение на палестинец без гражданство; въпроси, касаещ националната сигурност.</p>	<p>СЕС — C-364/11 Mostafa Abed El Karem El Kott, Chadi Amin A Radi, Hazem Kamel Ismail срещу Bevandorflasi es Allampolgarsagi Hivatal (BAH) ЕСПЧ — Al Nashif срещу България, жалба № 50963/99</p>
<p>Белгия Съвет по въпросите на правния режим на чужденците</p>	<p>Решение № 108.154468 8.8.2013 г.</p>	<p>Член 12, параграф 1, буква а) — помощ от Организацията на обединените нации Решение на белгийския Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Съвет по въпросите на правния режим на чужденците), според което член 1D се прилага единствено ако „търсещото убежище лице лично се намира в сериозна опасност“ и UNRWA „не е могла да му предложи във въпросната зона условия на живот, съответстващи на целите, чието изпълнение ѝ е възложено“.</p>	
<p>Франция Национален съд по въпросите на убежището</p>	<p>Г-жа В. №10003771С 26.7.2013 г.</p>	<p>Неприлагане на член 1F от Женевската конвенция. В това дело по отношение на по-малка сестра на бившия президент на Руанда г-н Хабаримана съдът разглежда приложимостта на клаузите за изключване. Кандидатката е монахиня и медицинска сестра, която е станала директор на отдел в Министерството на здравеопазването и е евакуирана от Червения кръст няколко дни след изчезването на брат ѝ. Две години по-късно тя се връща в Руанда и е обвинена в набавяне оръжия, използвано за екзекуцията на човек от тутската общност през април 1994 г. Тя се явява пред съдилищата „гакака“ (Gacaca) и през 2007 г. избягва от страната, след като е призована да се яви в службата по военно разузнаване. Освен това през ноември 2010 г. тя свидетелства пред МНТР като незащитен свидетел на защитата.</p>	
<p>Обединено кралство Висш трибунал (Камера по имиграцията и убежището)</p>	<p>АН (член 1F, буква b)), 2013 UKUT 00382 25.7.2013 г.</p>	<p>Съдът оказва изявление на кандидатката като уклончиви, недостатъчно точни и изпълнени с противоречия, като според него те отразяват изкривено и твърде непълно събитията по време на геноцида. Съдът решава, че тя не е изложена на риск от преследване поради отричането на геноцида, извършен в Руанда през 1994 г. Молбата ѝ за убежище е отхвърлена на основание, че задочната ѝ присъда на 19 години тежък труд, наложена от съдилищата „гакака“, не е доказана. Клаузите за изключване не са приложени.</p>	<p>Обед. кралство — Върховен съд, 17 март 2010 г., JS (Шри Ланка) срещу Министъра на вътрешните работи, [2010]</p>

<p>Франция Национален съд по въпросите на убежището</p>	<p>Г-н М. № 090153396С+ 22.7.2013 г.</p>	<p>Прилагане на член 1F, буква b) и понятието „заплаха за населението на приемащата държава“. В този случай кандидатът е бил осъден на шест години и шест месеца лишаване от свобода в Германия за опит за убийство, опит за утежняващ вината грабеж и утежняващо вината нападение. След това изпълнението на присъдата е отложено по силата на член 45b А от Наказателно-процесуалния кодекс на Германия, като германските власти планират да предприемат извеждане на кандидата от страната. Националният съд по въпросите на убежището (CNDA) решава, че тежестта на деянията, извършени от кандидата извън приемащата държава, изпълнява изискванията на член 1F b) от Женевската конвенция. Освен това според съда трябва да се приеме, че поведението на кандидата представлява заплаха за населението на приемащата държава, тъй като, от една страна, той се е опитал да прикрие мотивите за деянията, довели до осъждането му, както и причините, довели до отлагане на наказанието му, и от друга страна, не е показал никакво състрадание към жертвата си.</p>	<p>Обед. кралство — Върховен съд, 17 март 2010 г., JS (Шри Ланка) срещу Министъра на вътрешните работи, [2010] UKSC 15 Обед. кралство — Yasser Al-Sirri срещу Министъра на вътрешните работи [2009] EWCA Civ 222 Обед. кралство — Апелативен съд, SK (Зимбабве) срещу Министъра на вътрешните работи, [2012] 1 WLR 2809</p>
<p>Обединено кралство Апелативен съд</p>	<p>AA-R (Иран) срещу Министъра на вътрешните работи, [2013] EWCA Civ 835 12.7.2013 г.</p>	<p>Престъпления срещу човечеството, изключване от закрила. „Съучастие“ в престъпления срещу човечеството; прилагане на член 1F от Конвенцията за бежанците. Престъпления срещу човечеството, изключване от закрила</p>	
<p>Франция Национален съд по въпросите на убежището</p>	<p>Г-н М. № 09017369С+ 12.6.2013 г.</p>	<p>Прилагане на член 1F, буква a) от Женевската конвенция за съучастие в геноцид. В това дело става въпрос за гражданин на Руанда от тугската етническа група, на когото през 1996 г. ВКОООН е предоставил статут на бежанец в Найроби, но впоследствие е решил да оттегли бежанския му статут поради новополучена информация и е приложил клаузите за изключване. Съдът отбелязва, че той е бивш член на Коалицията за защита на републиката (CDR), събрала радикални екстремисти от етническата група хуту през март 1992 г., но неотклонно отрича расистката идеология на движението. Съдът установява, че от 9 до 18 април 1994 г. той редовно е посещавал място, на което са извършвани масови убийства, като през този период е бил официален представител на временното правителство, както и че е бил свидетел на масови убийства на тугси, без да се опита да ги предотврати или да се разграничи от тях. Установено е също, че е имал лични отношения с лице, пряко отговорно за масовите убийства, което се е опитал да реабилитира чрез свидетелските си показания пред Международния наказателен трибунал за Руанда (МНТР). Съдът се произнася, че поведението му е представлявало морална подкрепа за избиването на тугсите, както и че са налице сериозни основания да се счита, че кандидатът е отговорен за съучастие в геноцид. По тази причина се стига до изключването му от закрила съгласно Женевската конвенция.</p>	

<p>Франция Национален съд по въпросите на убежището</p>	<p>Г-н и г-жа А. № 04020557R 24.5.2013 г.</p>	<p>Прилагане на член 1D от Женевската конвенция. След решението на Държавния съвет, отменило предходното решение на френския съд поради правна грешка, в своето решение Националният съд по въпросите на Убежището (CNDA) се позовава на решението на Съда на Европейския съюз по дело EL KOTT и направеното в него тълкуване на член 12, параграф 1, буква а) от Директива 2004/83/ЕО. Националният съд по въпросите на убежището (CNDA) приема, че разпоредбите, отнасящи се до случаи, които попадат в приложното поле на член 1D от Женевската конвенция, трябва да се тълкуват в смисъл, че се отнасят за лицата, които са спрели да се ползват от съответната закрила или помощ по причини, над които те нямат власт и които не зависят от тяхната воля. В случая кандидатът е от палестински произход и първоначално е пребивавал в Йордания, където е получавал помощ от Агенцията на ООН за подпомагане на палестинските бежанци в Близкия изток (UNRWA). Последствие обаче кандидатът е бил принуден да напусне Йордания след конфликт между брат му и член на влиятелно йорданско семейство. Националният съд по въпросите на убежището (CNDA) приема, че кандидатът няма възможност да се ползва от закрилата, предоставяна от йорданските власти, която е потърсил напразно, и е бил принуден да напусне зоната на дейност на UNRWA по наложителни, независещи от волята му причини. Така той е бил лишен от привилегията да ползва помощта, предоставяна от тази организация, поради което е уместно да се признае бежански статут на него и съпругата му.</p>	<p>Прекратяване на закрилата, изключване от закрила, лице без гражданство. Прилагане на член 1D от Конвенцията за бежанците и лицата без гражданство (GRRS) преценява, че Главният комисариат по бежанците и лицата без гражданство (GRRS) преценява, че правдоподобността на твърденията на търсещото убежище лице е намалена, тъй като то много пъти се е местило. Той преценява, че причината лицето да напусне Ливан е търсене на по-добър живот в Белгия, както и че няма основания за опасения от преследване. По информация на комисариата, регистрираните в UNRWA палестинци са имали възможността да получат документи за пътуване, необходими за повторното им приемане в Ливан. При обстоятелствата по случая, кандидатът може да бъде изключен от прилагането на член 1D. Съветът по въпросите на правния режим на чужденците (CALL) обаче установява, че — тъймо напротив — кандидатът е напуснал Ливан през 2006 г. във време на смутове; че двама от братята му са потърсили и получили убежище в Германия, както и че баща му е починал вследствие от изтезания, извършени от ливанската армия. Съветът приема, че кандидатът е изложен на сериозна лична заплаха, а UNRWA не е успяла да му осигури условия на живот, отговарящи на нейната мисия, поради това, че мястото на предишното му пребиваване междуременно е било почти напълно разрушено.</p>	<p><i>El Karim El Kott u др.</i> Дело C-364/11 ЕСПЧ — M.S.S. срещу Белгия и Гърция [GC], жалба № 30696/09</p>
<p>Белгия Съвет по въпросите на правния режим на чужденците</p>	<p>№ 103.509 23.5.2013 г.</p>	<p>Прекратяване на закрилата, изключване от закрила, лице без гражданство. Прилагане на член 1D от Конвенцията за бежанците и лицата без гражданство (GRRS) преценява, че Главният комисариат по бежанците и лицата без гражданство (GRRS) преценява, че правдоподобността на твърденията на търсещото убежище лице е намалена, тъй като то много пъти се е местило. Той преценява, че причината лицето да напусне Ливан е търсене на по-добър живот в Белгия, както и че няма основания за опасения от преследване. По информация на комисариата, регистрираните в UNRWA палестинци са имали възможността да получат документи за пътуване, необходими за повторното им приемане в Ливан. При обстоятелствата по случая, кандидатът може да бъде изключен от прилагането на член 1D. Съветът по въпросите на правния режим на чужденците (CALL) обаче установява, че — тъймо напротив — кандидатът е напуснал Ливан през 2006 г. във време на смутове; че двама от братята му са потърсили и получили убежище в Германия, както и че баща му е починал вследствие от изтезания, извършени от ливанската армия. Съветът приема, че кандидатът е изложен на сериозна лична заплаха, а UNRWA не е успяла да му осигури условия на живот, отговарящи на нейната мисия, поради това, че мястото на предишното му пребиваване междуременно е било почти напълно разрушено.</p>	<p><i>El Karim El Kott u др.</i> Дело C-364/11 ЕСПЧ — M.S.S. срещу Белгия и Гърция [GC], жалба № 30696/09</p>	

<p>Франция Национален съд по въпросите на убежището</p>	<p>Г-н U. №*11010862C+ 23.5.2013 г.</p>	<p>Тълкуване на понятието „тежко престъпление“ за целите на изключването от привилегиата субсидиарна закрила. В това решение по отношение на турски граждани, Националният съд по въпросите на убежището (CNDA) на Франция установява, че кандидатът би бил изложен на сериозна заплаха от изтезания, нечовешко или унижително отношение или наказание. След това Съдът обмисля изключването на лицето от предимството да се ползва от субсидиарна закрила по силата на член L. 712-2 b) от Кодекса за влизането и пребиваването на чужденци във Франция и правото на убежище (CESEDA) на основание на предявеното му обвинение в тежко престъпление без политически характер във връзка с икономически и финансови закононарушения. Познавайки се на решение на Конституционния съвет на Франция, съдът припомня, че тежестта на престъпление, която би могла да изключи лице от тази закрила, може да се оценява само по смисъла на френското наказателно право. Той обаче решава, че въпросните финансови и икономически престъпления не са причинили вреда на лица и следователно не са тежко престъпление по смисъла на закона. По тази причина на кандидата се предоставя субсидиарна закрила.</p>	<p>CEC — C-364/11 Mostafa Abed El Karem El Kott, Chadi Amin A Radi, Hazem Kamel Ismail срещу Bevandorflassi es Allampolgarsagi Hivatal (ВАН) Белгия — Държавен съвет, 25 октомври 2005 г., № 150619 Белгия — Съвет по въпросите на правния режим на чужденците, 18 юни 2008 г., № 1725 Белгия — Съвет по въпросите на правния режим на чужденците, 25 юни 2007 г., № 398 Белгия — Държавен съвет, 15 януари 2003 г., № 114472</p>
<p>Белгия Съвет по въпросите на правния режим на чужденците</p>	<p>Решение № 102283 2.5.2013 г.</p>	<p>Изключване от закрила. Прилагане на член 1D от Конвенцията за статута на бежанците. Решение на белгийския Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Съвет по въпросите на правния режим на чужденците), според което член 1D се прилага единствено ако „Търсещото убежище лице лично се намира в сериозна опасност“ и UNRWA „не е могла да му предложи във въпросната зона условия на живот, съответстващи на целите, чието изпълнение й е възложено“.</p>	<p>Прилагане на член 1f, букви а) и б) от Женевската конвенция. Кандидатът е гражданин на Шри Ланка от тамилски произход, който пряко и съзнателно е участвал, при това — на висше равнище, в принудителното набиране на деца за войници от организацията „Тигри за освобождение на Тамил Илам“ (LTTE). Установено е, че той е нарушавал правата на детето според член 4, параграф 3 от Допълнителен протокол II към Женевските конвенции от 1949 г. Обърнато е внимание и че военната повинност на деца под 15-годишна възраст е военно престъпление съгласно член 8 от статута на Международния наказателен съд. По тези причини съдът установява наличието на сериозни основания да се счита, че кандидатът е виновен във военни престъпления поради набирането на деца под 15-годишна възраст за войници, както и за тежки престъпления без политически характер поради набирането на навършили 15-годишна възраст деца за войници.</p>
<p>Франция Национален съд по въпросите на убежището</p>	<p>Г-н G. №*12018386C+ 29.4.2013 г.</p>	<p>Прилагане на член 1f, букви а) и б) от Женевската конвенция. Кандидатът е гражданин на Шри Ланка от тамилски произход, който пряко и съзнателно е участвал, при това — на висше равнище, в принудителното набиране на деца за войници от организацията „Тигри за освобождение на Тамил Илам“ (LTTE). Установено е, че той е нарушавал правата на детето според член 4, параграф 3 от Допълнителен протокол II към Женевските конвенции от 1949 г. Обърнато е внимание и че военната повинност на деца под 15-годишна възраст е военно престъпление съгласно член 8 от статута на Международния наказателен съд. По тези причини съдът установява наличието на сериозни основания да се счита, че кандидатът е виновен във военни престъпления поради набирането на деца под 15-годишна възраст за войници, както и за тежки престъпления без политически характер поради набирането на навършили 15-годишна възраст деца за войници.</p>	<p>Прилагане на член 1f, букви а) и б) от Женевската конвенция. Кандидатът е гражданин на Шри Ланка от тамилски произход, който пряко и съзнателно е участвал, при това — на висше равнище, в принудителното набиране на деца за войници от организацията „Тигри за освобождение на Тамил Илам“ (LTTE). Установено е, че той е нарушавал правата на детето според член 4, параграф 3 от Допълнителен протокол II към Женевските конвенции от 1949 г. Обърнато е внимание и че военната повинност на деца под 15-годишна възраст е военно престъпление съгласно член 8 от статута на Международния наказателен съд. По тези причини съдът установява наличието на сериозни основания да се счита, че кандидатът е виновен във военни престъпления поради набирането на деца под 15-годишна възраст за войници, както и за тежки престъпления без политически характер поради набирането на навършили 15-годишна възраст деца за войници.</p>

Франция Национален съд по въпросите на убежището	Г-н В. 10005048 С (rec. 2013), 15.2.2013 г.	Изключване на основание член L. 712-2 d) от CESEDA (с който е транспониран член 17, параграф 1, буква г) от ДП) във връзка с член L. 712-2 b) от CESEDA (с който е транспониран член 17, параграф 1, буква б) от ДП). Подчертаване на тежестта на деянията от Националния съд по въпросите на убежището (CNDA). Престъпно сдружаване и терористични актове. Делото се отнася за марокански гражданин, осъден във Франция на 5 години лишаване от свобода, придружено с перманентна забрана за навлизане на френска територия поради „престъпно сдружаване за подготовка на терористичен акт“, който извършва присъдата си във Франция. -> Националният съд по въпросите на убежището (CNDA) приема, че при връщане на кандидата в Държавата му по произход би имало риск от тежки посегателства над него по смисъла на член L. 712-1 b) от Кодекса за влизането и пребиваването на чужденци във Франция и правото на убежище (CESEDA) (с който е транспониран член 15, буква б) от ДП) поради предявените му обвинения във връзки с мрежи с радикални ислямисти и поради суровото третиране на заподозрените в тероризъм лица от страна на мароканските власти. Предвид наложената му във Франция присъда за „престъпно сдружаване за подготовка на терористичен акт“ обаче, кандидатът е изключен от привилегиата да се ползва от субсидиарна закрила по силата на член L. 712-2 b) от CESEDA (с който е транспониран член 17, параграф 1, буква б) от ДП). Съдът добавя, че дори ако лицето извършва присъдата си, то остава обект на перманентна забрана за навлизане на френска територия и под домашен арест. По тази причина са налице сериозни основания да се предполога, че дейността му на френска територия съставлява сериозна заплаха за обществения ред и безопасността и националната сигурност по смисъла на член L. 712-2 d) от CESEDA (с който е транспониран член 17, параграф 1, буква г) от ДП).	
Белгия Съвет по въпросите на правния режим на чужденците	Съвет по въпросите на правния режим на чужденците, № 96933 12.2.2013 г.	Изключване поради извършени деяния, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации. Деяния, противоречащи на целите и принципите на ООН, изключване от закрила, тероризъм	СЕС — С-57/09 и С-101/09 Германия срещу В и D — ressource Belgique — Conseil du Contentieux des Etranger, 13 Janvier 2011, № 54.335 Белгия — Съвет по въпросите на правния режим на чужденците, 3 март 2011 г., № 57261 Белгия — Съвет по въпросите на правния режим на чужденците, 1 юли 2011 г., № 64356 Белгия — Държавен съвет, 13 юли 2012 г., № 220321
Белгия Съвет по въпросите на правния режим на чужденците	Решение № 96,372470 31.1.2013 г.	Изключване от закрила. Прилагане на член 1D от Конвенцията за статута на бежанците. Решение на белгийския Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Съвет по въпросите на правния режим на чужденците), според което член 1D се прилага единствено ако „търсещото убежище лице лично се намира в сериозна опасност“ и UNRWA „не е могла да му предложи във въпросната зона условия на живот, съответстващи на целите, чието изпълнение ѝ е възложено“.	

<p>Обединено кралство Върховен съд</p>	<p><i>Al-Sirri срещу Министъра на вътрешните работи</i> [2012] UKSC 54 21.11.2012 г.</p>	<p>Деяния, противоречащи на целите и принципите на ООН, изключване от закрила, степен на доказване, тероризъм. Рядкост на прилагането на член 1F, буква с) от Женевската конвенция по отношение на принципите на ООН. Тези съединени дела се отнасят за член 1F, буква с) от Конвенцията за бежанците. Съдът разглежда въпроса кои деяния попадат в приложното поле на изключването и какво се има предвид под „сериозни основания да се счита“, че лице е виновно в деяния, противоречащи на целите на Организацията на обединените нации („ООН“).</p>	<p>Канада — Pushrapathan срещу Канада (Министър по въпросите на гражданството и имиграцията) [1998] 1 S.C.R. 982 СЕС — C-57/09 и C-101/09 Германия срещу В и D — ресурс Ирландия — Върховен съд, 5 май 2011 г., A.V. срещу Апелативния трибунал по бежански въпроси [2011] IЕНС 198 Обед. кралство — Апелативен съд, 19 януари 2000 г., Министър на вътрешните работи, Ex Parte Adan R срещу Министъра на вътрешните работи Ex Parte Aitseguer, R срещу [2000] UKHL 67 Обед. кралство — R срещу Asfaw [2008] 1 AC 1061 Обед. кралство — Върховен съд, 17 март 2010 г., JS (Шри Ланка) срещу Министъра на вътрешните работи, [2010] UKSC 15 Обед. кралство — 29 юли 1999 г., (по жалба на) Adimi, R срещу Uxbridge Magistrates Court и Anor [1999] EWHC Admin 765</p>
<p>Обединено кралство Висш трибунал (Камера по имиграцията и убежището)</p>	<p>АН (член 1F, буква b) — „тежко“ <i>Алжир срещу SSHD</i> UKUT 382 30.10.2012 г.</p>	<p>За целите на изключването, понятието „тежко престъпление без политически характер“ има автономно значение в международното право и следва да не се определя само с позоваване на националното законодателство.</p>	
<p>Швеция Апелативен съд по миграционни въпроси</p>	<p>Решение UM287-10 MIG: 14 25.10.2012 г.</p>	<p>Престъпления срещу човечеството, член на семейството, изключване от закрила. Основания за изключване; степен на доказване по отношение на „особени основания да се предполога“</p>	<p>Швеция — MIG 2007:12 СЕС — C-57/09 и C-101/09 Федерална република Германия срещу В и D Швеция — MIG 2010:23 Швеция — MIG 2011:24</p>

<p>Франция Национален съд по въпросите на убежището</p>	<p>Г-н. М. 10018884 С+, 20.9.2012 г.</p>	<p>Изключване от субсидиарна закрила на основание член L. 712-2 d) във връзка с член L. 712-2 b) от CESEDA (с които се транспонират съответно член 17, параграф 1, буква г) и член 17, параграф 1, буква б) от ДП). Трафик на наркотици и изпиране на пари; сериозна заплаха за обществения ред; подчертаване на тежестта на деянията от Националния съд по въпросите на убежището (CNDA).</p> <p>В това дело става въпрос за турски гражданин, бивш крайно ляв активист, поддържал връзки с водещи фигури от крайно дясното крило и мафията в Турция. След като напусна страната си, той е обвинен в опит за политическо убийство в Белгия, а впоследствие е осъден в Нидерландия на 16 години лишаване от свобода за „убийство, престъпления, свързани с наркотици, носене на забранени оръжия, похищение и рецидивизъм“, като за него е подаден сигнал в Шенгенската информационна система с оглед да му бъде отказано пребиваване в Шенгенското пространство. Освен това е преследван съдебно в Турция за трафик на наркотици и изпиране на пари. -> Съдът приема, че споменатото преследване в Турция не е преследване по смисъла на член 1А, точка 2 от Женевската конвенция, но при изтъпяване на наказанието лишаване от свобода в Турция кандидатът би бил изложен на риск от репресивни действия от представителите на организираната престъпност, от които администрацията мястото за лишаване от свобода не би могла да го защити. Въпреки това, предвид тежестта на деянията, за които е съдебно преследван и осъден в Нидерландия, както и обстоятелството, че за него е подаден сигнал в Шенгенската информационна система с оглед да му бъде отказано пребиваване в Шенгенското пространство, съдът решава, че са налице сериозни основания да се предполога, че дейността му съставлява сериозна заплаха за обществения ред. Поради това лицето е изключено от субсидиарна закрила съгласно член L. 712-2 b) и член L. 712-2 d) от CESEDA (с които се транспонират съответно член 17, параграф 1, буква в) и член 17, параграф 1, буква г) от ДП).</p>	
<p>Германия Федерален административен съд</p>	<p>Федерален административен съд, 4 септември 2012 г., 10 С 13.11 4.9.2012 г.</p>	<p>Прилагане на член 12, параграф 2 от Директивата за признаването. Деяния, противоречащи на целите и принципите на ООН, изключване от закрила, първа държава на убежище, закрила, статут на бежанец, безопасна трета държава, тежко престъпление без политически характер, тероризъм. За целите на изключването, понятието „тежко престъпление без политически характер“ има автономно значение в международното право и следва да не се определя само с позоваване на националното законодателство.</p>	<p>Германия — Федерален административен съд, 31 март 2011 г., 10 С 2.10 Германия — Федерален административен съд, 7 юли 2011 г., 10 С 26.10 Германия — Федерален административен съд, 24 ноември 2009 г., 10 С 24.08 Германия — Федерален административен съд, 11 септември 2007 г., 10 С 8.07 Германия — Федерален административен съд, 8 февруари 2005 г., 1 С 29.03 Германия — Федерален административен съд, 15 декември 1987 г., 9 С 285.86 Германия — Федерален административен съд, 30 март 1999 г., 9 С 23.98 СЕС — С-57/09 и С-101/09 Федерална република Германия срещу В и D Германия — Федерален административен съд, 6 април 1992 г., 9 С 143.90</p>

Чешка република	Решение Н. Р. срещу Министерство на вътрешните работи 5 Azs 2/2012-49 2.8.2012 г.	Деяния, противоречащи на целите и принципите на ООН, оценка за правдоподобност, изключване от закрила въз основа на участие в престъпления срещу човечеството, принадлежност към определена социална група, основания за преследване. Съдът установява, че административният орган е допуснал грешка, като, от една страна, не е сметнал показанията на кандидата за правдоподобни за целите на оценката на опасенията от преследване, но, от друга страна, е направил заключението, че същите показания (а именно — че кандидатът е бил част от иракската армия по време на режима на Саддам Хюсеин) представляват доказателство за целите на прилагане на изключването.	Чешка република — Върховен административен съд, 19 май 2004 г., M.I. срещу Министерство на вътрешните работи, 5 Azs 63/2004-60 Чешка република — Върховен административен съд, 5 Azs 36/2008-119 Чешка република — Върховен административен съд, 4 Azs 103/2007-63 Česká republika — Nejvyšší správní soud, 21 prosince 2005, S.N. proti Ministerstvu vnitra, 6 Azs 235/2004-57 Česká republika — Nejvyšší správní soud, 30 září 2008 г., S.N. proti Ministerstvu vnitra, 5 Azs 66/2008-70
Франция Национален съд по въпросите на убежището	10014511 C+ (рес. 2012), Г-н А. 29.6.2012 г.	Изключване от субсидиарна закрила на основание само на член L. 712-2 d) от CESEDA (с който се транспонира член 17, параграф 1, буква г) от ДП); престъпления, свързани с наркотици, трафик на наркотици; голям брой деяния. Кандидатът е от Косово и е бил привлечен в няколко наказателни производства в Косово и в европейски страни. По-специално той е осъден на три години лишаване от свобода в Швейцария за утежняващи вината престъпления, свързани с наркотици и трафик на наркотици. Освен това във Франция многократно са подавани сигнали срещу него във връзка с агресивното му поведение. -> Националният съд по въпросите на убежището (CNDA) подчертава профила му на упорит рецидивист, както и неясното естество на заниманията му в миналото и настоящето, и го изключва от субсидиарна закрила на основание, че са налице сериозни основания да се счита, че действията му представляват сериозна заплаха за обществения ред по смисъла на член L. 712-2 d) от CESEDA (с който се транспонира член 17, параграф 1, буква г) от ДП).	
Австрия Конституционен съд (VfGH)	Конституционен съд U 1092/11 11.6.2012 г.	Изключване въз основа на участие в престъпления срещу човечеството. Престъпления срещу човечеството, изключване от закрила.	Австрия — VfSlg. 15.451/1999, 16.297/2001, 16.354/2001, 18.614/2008 Австрия — VfSlg. 16.176/2001, 16.504/2002 Австрия — VfSlg. 16.214/2001 СЕС — C-57/09 и C-101/09 Германия срещу В и D — ресурс Австрия — VfSlg. 15.451/1999, 15.743/2000, 16.354/2001, 16.383/2001 Австрия — VfSlg. 14.393/1995, 16.314/2001 Австрия — VfSlg. 13.836/1994, VfSlg. 14.650/1996, VfSlg. 16.080/2001, 17.026/2003 Австрия — VfSlg. 14.039/1995, 16.407/2001 Австрия — VfSlg. 14.301/1995, 15.980/2000, 16.814/2003 Австрия — VfSlg. 13.327/1993, 16.407/2001

Гърция	Държавен съвет, 8 май 2012 г., жалба № 1661/2012 08.5.2012 г.	Прилагане на член 1F от Конвенцията за бежанците от 1951 г. Извършител на преследване и тежки посегателства, изключване от закрила, хуманитарни съображения, нечовешко или унищително отношение или наказание, закрила, статут на бежанец, религия, тежко престъпление без политически характер, субсидиарна закрила. В разглеждания случай сикх от Индия е излежава пресъда в Гумъния за заговор за убийство на посланика на Индия през 1991 г.	ЕСПЧ — Saadi срещу Италия (жалба № 37201/06) ЕСПЧ — Shaah срещу Обединеното кралство (жалба № 22414/93) ЕСПЧ — Ahmed срещу Австрия (жалба № 25964/94) (1996) 24 EHRR 278 — ресурс СЕС — C-57/09 и C-101/09 Федерална република Германия срещу В и D ЕСПЧ — Daoudi срещу Франция, жалба № 19576/08
Франция Национален съд по въпросите на убежището (CNDA)	Национален съд по въпросите на убежището, 5 април 2012 г., M.Z., № 10004811 5.4.2012 г.	Прилагане на член 1F от Конвенцията за бежанците от 1951 г. Деяния, противоречащи на целите и принципите на ООН, изключване от закрила, тероризъм, основателни опасения	
Обединено кралство Апелативен съд (Англия и Уелс)	АН (Алжир) срещу Министъра на вътрешните работи EWCA Civ 395 2.4.2012 г.	За целите на изключването, понятието „тежко престъпление без политически характер“ има автономно значение в международното право и следва да не се определя само с позоваване на националното законодателство.	
Нидерландия ABRVS (Административно отделение на Държавния съвет)	ABRVs, 29 февруари 2012 г., 201106216/1/V1 29.2.2012 г.	Прилагане на член 12, параграф 2 от Директивата за признаването. Индивидуална оценка, изключване от закрила	СЕС — C-57/09 и C-101/09 Федерална република Германия срещу В и D
Нидерландия	JDCS 201107836/1/V4 11.2.2012 г.	Прилагане на критерии за изключване въз основа на политика за презумпция за участие поради самото членство в определена военна структура	СЕС — 09.11.2010, C-57/09 и C-101/09
Франция Национален съд по въпросите на убежището	Г-н Н. №*10015626C+ 9.2.2012 г.	Неприлагане на член 1F от Женевската конвенция. В това дело става въпрос за длъжностно лице от шиитска принадлежност, който е бил лидер на движението на висшия шиитски духовник, аятолах Садек ал-Садр [Sadeq al-Sadr], и твърди, че е бил опозорен от съратниците си и се страхува от преследване от временното правителство и сегашното иракско правителство. Според френската Служба за закрила на бежанците и лицата без гражданство (OFPRA), той непряко е участвал в извършването на деяния, които могат да се смятат за тежки престъпления без политически характер по смисъла на член 1F, буква в) от Женевската конвенция. Съдът приема за неправдоподобни твърденията на кандидата, че вече няма връзка с движението, в което е отговарял за външните отношения до 2008 г. Освен това той е на мнение, че това движение играе важна роля в новите институции на Ирак и оказва решаващо значение за тяхната политическа ориентация. Поради това неговите опасения от преследване или сериозна заплаха от властите на Ирак не са основателни. Съответно съдът се произнася, че не е необходимо да оценява приложимостта на член 1F от Женевската конвенция или на член L. 712-2 от Кодекса за влизането и пребиваването на чужденци във Франция и правото на убежище (CESEDA).	

Обединено кралство Висш трибунал (Камара по имиграцията и убежището)	Решение MT (член 1F, буква а) — Подстрекаване и активно подпомагане) Зимбабве срещу Министъра на вътрешните работи [2012] UKUT 00015(AC). 2.2.2012 г.	Престъпления срещу човечеството. Клаузи за изключване. Подстрекаване и активно подпомагане. По делото <i>MT Зимбабве</i> пред Висшия трибунал (Камара по имиграцията и убежището) (Обединено кралство), по отношение на подателката на апелативната жалба, работила като детектив в полицията в Зимбабве, е установено, че е участвала в два случая на изтезание. Според Висшия трибунал безспорно нейните действия по време на случая са оказали съществено въздействие за извършване на престъплението изтезание. Висшият трибунал е убеден, че участието ѝ в посочения случай възлиза на подстрекаване и активно подпомагане на престъпление срещу човечеството.	
Франция Национален съд по въпросите на убежището	Г-н А. №*10013960С 24.1.2012 г.	Изключване от закрила и принцип на състезателност. Кандидатът е руски гражданин от чеченски произход, който умислено е обезобразил пръстите си, така че пръстите му отпечатащи да не могат да бъдат разпознати, и твърди, че в миналото е изпълнявал отговорности за Шариятската гвардия във военната база „Черноморие“. Той заявява също, че знае за актове на изтезание и екзекуции, извършени от елементи на гвардията, както и че поддържа близки връзки с някои прочути чеченски бойци. Съдът приема, че предвид отговорностите му в миналото и липсата на отговор на зададени му въпроси по горните теми, за кандидата може да се смята, че вероятно е виновен в деяния, упоменати в член 1F от Женевската конвенция. По тази причина съдът кани Службата за закрила на бежанците и лицата без гражданство (OFPRA) на Франция и кандидата да представят допълнителни сведения в двумесечен срок след уведомяване за това решение.	
Австрия Конституционен съд	Конституционен съд, 13 декември 2011 г., U1907/10 13.12.2011 г.	Изключване от закрила, безразборно насилие, отетелгяне на статут на закрила, вътрешен въоръжен конфликт, тежко престъпление без политически характер, субсидиарна закрила	VfSlg. 14.650/1996 VfSlg. 13.836/1994 VfSlg. 16.080/2001 VfSlg. 17.026/2003 VfSlg. 16.214/2001 VfSlg. 18.257/2008 VfSlg 18.142/2007 VfSlg. 15.354/1998 VfSlg. 16.737/2002 VfSlg. 16.993/2003 VfSlg. 16.314/2001 VfSlg. 14.391/1995 VfSlg. 19.251/2010 VfSlg. 18.362/2008 VfGH, 5 октомври 2011 г., B1100/09 VwGH, 27 април 2006 г., 2003/20/0050 VfSlg. 16.273/2001 VfSlg. 16.297/2001 VfSlg. 16.354/2001 VfSlg. 18.614/2008

Обединено кралство	ABC (непълнолетно лице) (Афганистан), R (по жалба от министъра на вътрешните работи) [2011] EWHC 2937 6.12.2011 г.	Изключване съгласно член 1F, висшите интереси на детето, специфични съображения относно децата, изключване от закрила, лични обстоятелства, свързани с кандидата. При преценка за приложимостта на изключването съгласно член 1F, трябва внимателно да се разгледа въпросът за вината. Вътрешното законодателство, което предвижда изключващи вината обстоятелства, трябва да се цитира точно. Когато кандидатът е дете, при общия анализ трябва да се вземат предвид възрастта на детето, степента, в която то разбира, както и съображенията, свързани с неговото добруване. Ако дете бъде изключено от убежище или хуманитарна закрила, неговото благосъстояние трябва да бъде сред съображенията при разглеждането на други възможности да се позволи неговото оставане в страната.	Обед. кралство — ZH (Танзания) (FC) срещу Министъра на вътрешните работи [2011] UKSC 4 Нова Зеландия — S срещу Апелативна служба по бежанския статут [1998] NZ LR91 Обед. кралство — R (N) срещу Министъра на вътрешните работи [2009] EWHC 1581 Обед. кралство — Върховен съд, 17 март 2010 г., JS (Шри Ланка) срещу Министъра на вътрешните работи, [2010] UKSC 15 Обед. кралство — R срещу Lobell [1957] 1 QB 547 Обед. кралство — Pinner срещу R [1971] AC 814
Франция Национален съд по въпросите на убежището (CNDA)	M.S., № 11005411 30.11.2011 г.	Прилагане на член 1, раздел F от Конвенцията за бежанците от 1951 г. Деяния, противоречащи на целите и принципите на ООН, изключване от закрила, тероризъм, основателни опасения.	СЕС — C-57/09 и C-101/09 Федерална република Германия срещу В и D
Ирландия Върховен съд	A.B. срещу Апелативния трибунал по бежански въпроси и Министъра на правосъдието, равенството и правната реформа, 2011 IESC 412 10.11.2011 г.	Степента на доказване, изисквана от член 12, параграф 2 от Директива 2004/83/ЕО. Престъпления срещу човечеството, изключване от закрила.	СЕС — C-57/09 и C-101/09 Федерална република Германия срещу В и D
Швеция Апелативен съд по миграционни въпроси	UM 3891-10 9.9.2011 г.	Изключване от закрила поради евентуални престъпления срещу човечеството. Престъпления срещу човечеството, изключване от закрила, забрана за връщане	Швеция — MIG 2007:33 II Швеция — MIG 2007:33 I Швеция — MIG 2007:15 Швеция — MIG 2007:12 СЕС — C-57/09 и C-101/09 Германия срещу В и D
Франция Национален съд по въпросите на убежището	Mг. E. №°10005808C 6.9.2011 г.	Отговорност като организатор и съучастник в деяния, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации. Кандидатът е гражданин на Хаити, основател и говорител на различни опозиционни движения срещу партия „Лавалас“ (Lavalas), самопровъзгласил се кмет на град Гонаив (Gonaives) между януари и април 2004 г. и координатор на фронта за национална реконструкция (FRN). Съдът се произнася, че опасенията му от преследване са основателни. По-нататък той припомня, че изключването на лице, принадлежало към незаконна въоръжена организация, е приложимо, ако са налице сериозни основания да се счита, че той е извършил или е виновен в деяния, упоменати в член 1F от Женевската конвенция. Установено е, че в качеството си на организатор, извършител или съучастник, той е лично отговорен за тежки престъпления без политически характер или за деяния, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации. Според съда, като кмет той е оправдавал и насърчавал малтретиране на цивилното население на Гонаив в името на борбата срещу партия „Лавалас“. По тези причини, въпреки опитите на лицето да омаловажи отговорността си за извършването на престъпления от въоръжени групи, предвождани и контролирани от него, съдът установява наличието на сериозни основания да се счита, че в качеството си на организатор и съучастник то носи отговорност за деяния, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации по смисъла на член 1, раздел F, буква c) от Женевската конвенция.	

<p>Германия</p>	<p>Федерален административен съд. 7 юли 2011 г., 10 С 26.10 17.7.2011 г.</p>	<p>Дения, противоречащи на целите и принципите на ООН, индивидуална оценка, изключване от закрила, оттегляне на статут на закрила, тежко престъпление без политически характер, тероризъм. Това дело се отнася за оттеглянето на правото на убежище и статута на бежанец в случая на бивш служител на Кюрдската работническа партия (РКК) (след решението на Съда на ЕС по дело Федерална република Германия срещу В (С-57/09) и D (С-101/09), 9 ноември 2010 г.).</p>	<p>Германия — Федерален конституционен съд, 6 юли 2010 г., 2 BvR 2661/06 Германия — Федерален конституционен съд, 12 март 2008 г., 2 BvR 378/05 Германия — Федерален административен съд, 24 февруари 2011 г., 10 С 3.10 Германия — Федерален административен съд, 31 март 2011 г., 10 С 2.10 СЕС — С-175/08; С-176/08; С-178/08 и С-179/08 Salahadin Abdulla и други срещу Федерална република Германия — ресурс Обед. кралство — Върховен съд, 17 март 2010 г., JS (Шри Ланка) срещу Министъра на вътрешните работи, [2010] UKSC 15 Германия — Федерален конституционен съд, 13 март 2007 г., 1 BvF 1/05 Германия — Федерален административен съд, 1 юни 2011 г., 10 С 25.10 Обед. кралство — МН (Сирия) срещу Министъра на вътрешните работи [2009] EWCA Civ 226 СЕС — С-226/08 Град Паленбург срещу Федерална република Германия Германия — Федерален административен съд, 11 септември 2007 г., 10 С 8.07 Германия — Федерален административен съд, 25 ноември 2008 г., 10 С 46.07 Германия — Федерален конституционен съд, 30 юни 2009 г., 2 BvE 2.08 СЕС — С-57/09 и С-101/09 Федерална република Германия срещу В и D</p>
<p>Германия Федерален административен съд</p>	<p>10 С 26.10140 DE:BVergWG:2011:070711U10C26.10.0 7.7.2011 г.</p>	<p>Изключването не предполага кандидатът да представлява актуална заплаха за сигурността в Германия. Членството в терористична организация само по себе си не е автоматично основание за изключване.</p>	
<p>Швеция Административен съд — Стокхолм, Съд по миграционни въпроси</p>	<p>UM 21121-10 14.6.2011 г.</p>	<p>Прилагане на член 1F от Конвенцията за бежанците. Изключване от закрила, статут на бежанец, основания за преследване, политически възгледи</p>	<p>Швеция — UN 442:03 СЕС — С-57/09 и С-101/09 Германия срещу В и D — ресурс</p>
<p>Франция Държавен съвет/Conseil d'Etat</p>	<p>Ofrga срещу г-н А., №°320910 24.5.2011 г.</p>	<p>Член 1F, буква в) от Конвенцията за бежанците от 1951 г. е приложим дори ако присъдата (за тежко престъпление без политически характер) е изтърпана. Изключване от закрила, тежко престъпление без политически характер</p>	

Ирландия Върховен съд	А.В. срещу Апелативния трибунал по бежански въпроси [2011] IENS 198 5.5.2011 г.	Прилагане на член 12 от Директивата за признаването във връзка с изключването от бежански статут. Престъпления срещу човечеството, деяния, противоречащи на целите и принципите на ООН, изключване от закрила	CES — C-57/09 и C-101/09 Германия срещу В и D — ресурс Нова Зеландия — Върховен съд, 27 август 2010 г., Главен прокурор (Министър по въпросите на имиграцията) срещу Tamil X и Anor, [2010] NZSC 107 Обед. кралство — Върховен съд, 17 март 2010 г., JS (Шри Ланка) срещу Министъра на вътрешните работи, [2010] UKSC 15
Франция Национален съд по въпросите на убежището	Г-н R. №° 10014066С+ (res. 2011) 21.4.2011 г.	Изключване от субсидиарна закрила на основание член L. 712-2 d) от CESEDA (с който се транспонира член 17, параграф 1, буква г) от ДП) във връзка с член L. 712-2 с от CESEDA (с който се транспонира член 17, параграф 1, буква в) от ДП): международни тероризъм. Марокански граждани, издирван в Мароко за „сформиране на престъпна група за подготвяне и извършване на терористични актове във връзка с колективно начинание, с цел сериозно нарушаване на обществения ред, подстрекаване за извършване на терористични актове, подпомагане на извършителите на терористични актове“. По искане на мароканските власти, Интерпол издава заповед за арест за „престъпно сдружаване за извършване на терористични актове“, след което кандидатът е арестуван във Франция. Впоследствие френски апелативен съд (в гр. Мец) одобрява искането за екстрадиране, подадено от мароканските власти, като едновременно Централната дирекция за вътрешно разузнаване на Франция (DCRI — Direction Centrale du Renseignement Intérieur) също е дала сведения относно близките връзки на лицето с международното джихадистко движение и по-специално Ал Кайда. -> Националният съд по въпросите на убежището (CNDA) отхвърля приложимостта на член 1А, точка 2 от Женевската конвенция на основание, че предполагаемите обстоятелства не попадат в приложното му поле, но по отношение на субсидиарната закрила признава основателните опасения на кандидата от тежки посещения по смисъла на член L. 712-1 b) от CESEDA (с който се транспонира член 15, буква в) от ДП) в случай на връщане в Мароко, поради суровото третиране на заподозрените в тероризъм лица в страната. Въпреки това той е изключен от субсидиарна закрила на основание член L. 712-2 с (с който се транспонира член 17, параграф 1, буква в) от ДП) и член L. 712-2 d) от CESEDA (с който се транспонира член 17, параграф 1, буква г) от ДП). Участието му в джихадистки форуми и средства за комуникация и медийните му изяви от името на Ал Кайда, по-специално като администратор на ислямистки уебсайт, набират джихадистки бойци, са сметнати за деяния, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации. Освен това Съдът посочва, че са налице сериозни основания да се предполага, че той съзнателно е участвал в разпространение на джихадистка пропаганда и е подстрекавал към извършване на терористични актове. Тъй като тези деяния са съществени във виртуалното пространство чрез интернет и съответно последиците от тях се разпространяват отвъд държавните граници, е прието, че те представляват сериозна заплаха за общественения ред и безопасност и за националната сигурност.	

<p>Нидерландия Харлемски окръжен съд</p>	<p>AWB 10/6592 1.4.2011 г.</p>	<p>В това дело е разгледана приложимостта на изключването от бежански статут и е установено, че за да се приложат член 12, параграф 2 от Директивата за признаването или член 1F от Конвенцията за бежанците, не е необходимо да има образувано наказателно производство. Извършител на преследване и тежки посегателства, престъпления срещу човечеството, изключване от закрила.</p>	<p>СЕС — С-57/09 и С-101/09 Федерална република Германия срещу В и D</p>
<p>Германия Федерален административен съд</p>	<p>10 С 2.10139 DE:VVerwG:2011:310311U10C2.10.0 31.3.2011 г.</p>	<p>Изключване на основание извършени военни престъпления или престъпления срещу човечеството. Престъпления срещу човечеството, деяния, противоречащи на целите и принципите на ООН, изключване от закрила, оттегляне на статут на закрила, степен на доказване, военни престъпления.</p>	<p>Обед, кралство — КК (Турция) [2004] UKIAT 00101 Германия — Федерален административен съд, 24 ноември 2009 г., 10 С 24.08 Канада — Pushrapathan срещу Канада, Министър по въпросите на гражданството и имиграцията (с Канадския съвет по бежанците като встъпила по делото страна) [1999] INLR 36 СЕС — С-57/09 и С-101/09 Германия срещу В и D</p>
<p>Чешка република Върховен административен съд</p>	<p>Решение J.S.A. срещу Министърството на вътрешните работи Azs 40/2010-70 23.3.2011 г.</p>	<p>Изключване на основание дейности, „противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации“. Субсидиарна закрила, изключване от закрила, степен на доказване.</p>	
<p>Франция Държавен съвет</p>	<p>Г-н А. №°329909А 14.3.2011 г.</p>	<p>Изключване и принцип на съезателност. Държавният съвет приема, че когато се преценява приложимостта на член 1F от Женевската конвенция или член L 712-2 от Кодекса за влизането и пребиваването на чужденци във Франция и правото на убежище (CESEDA), в случай че клаузите за изключване не са оценени от Службата за закрила на бежанците и лицата без гражданство (OFPRA) на Франция, Националният съд по въпросите на убежището (CNDA) трябва да предостави на кандидата възможност да представи становище в рамките на писмената процедура и — ако е необходимо — след повторно откриване на разискванията.</p>	

<p>Нидерландия Амстердамски окръжен съд</p>	<p><u>AWB 06/24277</u> 22.2.2011 г.</p>	<p>Изключване съгласно член 1F от Конвенцията за бежанците. Извършител на преследване и тежки посегателства, тежест на доказване, престъпления срещу човечеството, изключване от закрила.</p>	<p>СЕС — C-57/09 и C-101/09 Германия срещу В и D Забележка: Решението на окръжния съд е отменено на 13.4.2012 г. от JDCS, дело № 201102789/1/v1. Оспореното решение е от дата 24.4.2006 г. Крайният срок за транспониране на ДП е 10.10.2006 г., поради което на 24.4.2006 г. държавният секретар все още не е бил длъжен да прилага ДП, а неприлагането ѝ в онзи момент не застрашава бъдещото ѝ прилагане. Упоменати са решенията на Съда на ЕС от 4 юли 2006 г. по дело C 212/04, Adeneler; от 23 септември 2008 г. по дело C 427/06, Bartsch; и от 26 май 2011 г. по дела C-165/09 — C-167/09, Stichting Natuur en Milieu.</p>
<p>Словакия</p>	<p><u>S. срещу Министерството на вътрешните работи на Словашката република, IŠZa/5/2011</u> 22.2.2011 г.</p>	<p>Прилагане на член 1D от Конвенцията за бежанците; член 12 от Директивата за признаването. От недвусмисления текст на член 1D от Женевската конвенция следва, че клаузата за лица, които действително се възползват от помощта, предоставяна от UNRWA (Агенцията на ООН за подпомагане на палестинските бежанци в Близкия изток), както и че това трябва да се тълкува стриктно, т.е. не може да се прилага за лицата, които в миналото са се възползвали или биха могли да се възползват от такава закрила или помощ. Според съда, за целите на изречение първо от член 12, параграф 1, буква а) от Директивата за признаването, лице се възползва от закрилата или помощта, предоставяна от агенцията на ООН, различна от ВКБООН, когато ползва тази закрила или помощ действително. Според съда, член 1D от Конвенцията за бежанците, към който прави препратка член 12, параграф 1, буква а) от Директивата, се ограничава до изключване от приложното поле на Конвенцията само на лицата, които „понастоящем“ имат закрила или помощ от органи или специализирани организации на ООН, различни от ВКБООН.</p>	<p>СЕС — C-31/09 Nawras Bolbol срещу Унгария</p>
<p>Франция Държавен съвет</p>	<p><u>Г-н А., № 312833</u> 26.1.2011 г.</p>	<p>Установяване на намерението на кандидата Националният съд по въпросите на убежището (CNDA) на Франция е изключил кандидата — гражданин на Руанда, от статута на бежанец съгласно член 1F, буква а) от Женевската конвенция поради съучастие в геноцид. След като кандидатът обжалва, Държавният съвет се произнася, че е необходимо да се установи намерението на кандидата за допускане или подпомагане извършването на престъплението геноцид. Така Държавният съвет отменя решението на Съда, като посочва, че представените обстоятелства не са достатъчни, за да се установи неговото намерение или това, че той преднамерено не е предотвратил престъплението и не се е разграничил от него. Предоставен е бежански статут.</p>	
<p>Франция</p>	<p><u>Държавен съвет, 17 януари 2011 г., Г-н. А., № 316678</u> 17.1.2011 г.</p>	<p>Когато прилага клаузата за изключване по член 1F, буква с) от Конвенцията за бежанците от 1951 г., съдът трябва да проучи степента на лично участие на кандидата в деяния, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации. Изключване от закрила, деяния, противоречащи на целите и принципите на ООН.</p>	

Франция Национален съд по въпросите на убежището 20	Г-н N. №*10004872 C+ 20.12.2010 г.	Освобождане от индивидуална отговорност, кандидатът е действал по принуда. Кандидатът от Демократична република Конго като дете е бил принудително набран за войник в Националния конгрес за народна защита (CNDR). Националният съд по въпросите на убежището приема, че той има основателни опасения от преследване поради политическите възгледи, които биха му били приписани във връзка с дейността му като дете войник между 2007 г. и 2009 г. По-нататък той разглежда клаузата за изключване по член 1F, буква b) от Женевската конвенция. В своето решение съдът взема под внимание невърността на кандидата, деликатното състояние на психиката му, изолираното му положение и зависимостта, в която се намира. С оглед на това, той решава, че понеже кандидатът се намира в положение на особена уязвимост и принуда, не може да му се търси отговорност за извършените деяния. По тези причини му се предоставя статут на бежанец.	
Испания	<u>Върховен национален съд,</u> <u>17 януари 2011 г., 680/2009</u> 17.1.2011 г.	Прилагане на клаузите за изключване по член 1F, букви а) и б) от Конвенцията за бежанците от 1951 г. Престъпления срещу човечеството, изключване от закрила, индивидуална оценка, тежко престъпление без политически характер	
Франция Национален съд по въпросите на убежището	<u>CNDA, 20 декември 2010 г., Г-н N.,</u> <u>№*10004872</u> 20.12.2010 г.	Предвид положението на особена уязвимост и принуда на кандидата — бивше дете войник от Демократична република Конго — няма основания по отношение на него да се приложат клаузите за изключване по член 1F от Конвенцията за бежанците от 1951 г. Специфични съображения относно децата, изключване от закрила, основания за преследване, политически възгледи	
Чешка република Върховен административен съд (Голям състав)	Решение <i>A.S. срещу</i> <i>Министерството на вътрешните</i> <i>работи</i> 4 Azs 60/2007-119 7.9.2010 г.	Изискване за тежест. Пример за тежко престъпление.	
Франция Държавен съвет	Г-н А. №*318356А 23.7.2010 г.	Тълкуване на член 1D от Женевската конвенция. Това решение е произнесено преди решението на Съда на Европейския съюз (СЕС) по дело <i>El Kott</i> относно тълкуването на член 1D от Женевската конвенция. Държавният съвет на Франция се произнася, че клаузата за изключване по този раздел не се прилага за лице от палестински произход, напуснало зоната на дейност на Агенцията на ООН за подпомагане на палестинските бежанци в Близкия изток (UNRWA). Той посочва, че съдържанието се във втория абзац клауза за автоматично включване може да се прилага единствено ако UNRWA е преустановила дейността си и съдбата на палестинския народ все още не е решена от Общото събрание на ООН. По-нататък Държавният съвет посочва, че за признаването на статут на бежанец е необходимо наличието на основателни опасения от преследване по смисъла на член 1A, точка 2 от Женевската конвенция. В разглеждания случай кандидатът от палестински произход е бил регистриран в UNRWA в Йордания и по своя воля е напуснал зоната на дейност на UNRWA, поради което Националният съд по въпросите на убежището (CNDA) е допуснал правна грешка, като не е проверил наличието на основателни опасения от преследване или риск от тежки посегателства по смисъла на член L 712-1 от Кодекса за влизането и пребиваването на чужденци във Франция и правото на убежище (CESEDA).	

Франция Държавен съвет	Г-н К. №° 320630 А 14.6.2010 г.	Обвинение в лично участие в извършването на деяние, попадащо в приложното поле на клаузите за изключване. Държавният съвет отменя решение на Апелативния съвет по бежанските въпроси (CRR) за изключване на гражданин на Руанда съгласно член 1, раздел F, буква а) от Женевската конвенция с мотива, че съветът не е установил наличието на сериозни основания да се счита, че кандидатът е лично замесен в извършването на деяние, попадащо в приложното поле на клауза за изключване. Кандидатът е осъществявал дейност като водещ пивовар по време на геноцида и е продавал бира на лица, отговорни за него. Държавният съвет посочва, че тези обстоятелства не са достатъчни, за да се направи заключение за наличие на сериозни основания да се счита, че той е извършил престъплението геноцид. Държавният съвет добавя, че Апелативният съвет е трябвало да проучи дали — в посочения контекст и поради своето обществено и икономическо положение — кандидатът лично е съзнавал последиците от своята дейност за извършването на геноцида.	
Франция Държавен съвет	Г-н Н. А. №° 319840 А 7.4.2010 г.	Освобождаване от отговорност. Държавният съвет отменя решение на Апелативния съвет по бежанските въпроси (CRR) и признава бежански статут на иракски гражданин, изключен от Апелативния съвет на основание член 1F, буква b) от Женевската конвенция поради съучастие в убийство. -> Държавният съвет приема, че Апелативният съвет по бежанските въпроси не е проучил дали — особено предвид невръстността на кандидата — неговата свободна воля би могла да е повлияна от принуда от страна на семейството му. По-нататък той решава, че ненавършилият 18-годишна възраст кандидат е действал единствено поради натиска, на който е бил подложен и който не е могъл да избегне. По тази причина престъпните деяния, които биха могли да бъдат негова отговорност, не могат да се смятат за умислени. -> По време на втората фаза Държавният съвет определя, че съучастие може да се припише на лица, които не са извършили престъпни деяния лично, но са участвали в подготвянето на тези деяния или са помогнали за извършването им, без да се опитат да ги предотвратят или да се разграничат от тях.	

Обединено кралство Върховен съд	<p>15 срещу Министъра на вътрешните работи [2010]UKSC 15 17.3.2010 г.</p>	<p>Член 12, параграф 3 от Директивата за признаването предвижда, че член 12, параграф 2, буква а) (която повтаря разпоредбата на член 1F, буква а)) „се прилага към лицата, които подбуждат към престъпленията или деянията, посочени по-горе, или участват в тяхното извършване под каквато и да било друга форма“. Върховният съд потвърждава направеното от германския Федерален административен съд тълкуване на тази разпоредба в BVergW 10C 48.07. Последният съд се е произнесъл, че: „не е задължително самото търсещо закрила лице да е извършило тежкото престъпление без политически характер, но трябва то да е лично отговорни за него. В общия случай трябва да се приема, че това е така, ако лицето е извършило престъплението лично или е допринесло значително за неговото извършване, със съзнанието, че собственото му действие или бездействие ще способства за престъпното поведение... Така този принцип обхваща не само активните терористи и съучастници в наказателния смисъл, но и лицата, които извършват предварителни деяния в подкрепа на терористичната дейност...“</p> <p>Върховният съд приема, че е необходимо „съсредоточаване върху действителната роля на конкретните лица, като се вземат предвид всички фактически страни на тази роля, за да се прецени дали може да се установи необходимата степен на участие.“ Той определя неизчерпателен списък с относими фактори, които да се имат предвид при тази преценка. Те са:</p> <p>„i) естеството и (от известно потенциално значение) размерът на организацията и особено частта от нея, с която търсещото убежище лице е най-пряко свързано; ii) дали организацията е забранена и ако да — от кого; iii) как търсещото убежище лице е било вербувано; iv) колко време лицето е останало в организацията и какви възможности е имало да я напусне (ако е имало); v) длъжността, ранга, положението и влиянието на лицето в организацията; vi) знанието на лицето за дейността на организацията, представляваща военни престъпления; и vii) личната му ангажираност и роля в организацията, включително какъв точно принос е имало то за извършването на военни престъпления“.</p>	<p>Обед. кралство — KJ (Шри Ланка) срещу Министъра на вътрешните работи [2009] EWCA Civ 292 Обед. кралство — Gurgung [2002] UKIAT 04870 Обед. кралство — MH (Сирия) срещу Министъра на вътрешните работи [2009] EWCA Civ 226 Обед. кралство — Yasser Al-Sirri срещу Министъра на вътрешните работи [2009] EWCA Civ 222 САЩ — McMullen срещу INS 685 F.2d 1312, 599 Обед. кралство — DKN срещу Трибунал за убежище и имиграция [2009] CSIH 53 МНТБЮ — Прокурор срещу Tadić (IT-94-1-AR72) МНТБЮ Канада — Ramirez срещу Канада (Министър на труда и имиграцията) (1992) 89 DLR (4th) 173 Германия — Федерален административен съд, 14 октомври 2008 г., 10 С 48.07 МНТБЮ — Прокурор срещу Brdjanin (недокладвано) 3 април 2007 г. МНТБЮ — Прокурор срещу Krajišnik 17 март 2009 г. Канада — Nagatapu срещу Канада (Министър по въпросите на гражданството и имиграцията), 2005 FC 1554</p>
------------------------------------	---	---	--

Германия — Федерален административен съд	10 С 7.09 DE:BVergG:2010:160210U10C7.09.0, BVergGE 136 16.2.2010 г.	Ролата на цивилно лице в извършването на военно престъпление; вътрешни въоръжени конфликти и военни престъпления; обхват на определението за престъпление без политически характер. 1. Цивилно лице може да бъде извършител на военно престъпление по смисъла на изречение първо от член 3, алинея 2 от Закона за процедурите за убежище във връзка с член 8, алинея 2 от статута на МНС. Необходимо е обаче да има функционална връзка между деянието и въоръжения конфликт. Връзка между извършителя и някоя от страните по конфликта не е необходима. 2. При вътрешен въоръжен конфликт е възможно извършване на военни престъпления не само срещу цивилното население, но и срещу комбатантите на противника. 3. Предпоставка за военното престъпление вероломно убийство на комбатант по смисъла на член 8, алинея 2, буква (е), подточка (ix) от статута на МНС е извършителът да е заблудил противника по отношение на наличието на положение на закрила съгласно международното право. 4. За отговора на въпроса дали е налице тежко престъпление от неполитическо естество по смисъла на второ изречение от член 3, алинея 2 от Закона за процедурите за убежище, от решаващо значение е действителната мотивировка на извършителя.	МНТБЮ — Прокурор срещу Zlatko Aleksovski (основно решение), IT-95-14/1-T, 25 юни 1999 г. МНТР — Georges Anderson Nderubumwe Rutaganda срещу Прокурор (решение по апелативна жалба), МНТР-96-3-A, 26 май 2003 г. Германия — Федерален административен съд, 25 ноември 2008 г., 10 С 46.07 Германия — Федерален административен съд, 14 октомври 2008 г., 10 С 48.07
Белгия — Съвет по въпросите на правния режим на чужденците	Решение № 37.912. 29.1.2010 г.	Член 12, параграф 1: Изключване поради вече предоставена закрила. Трябва да се определи дали лицето може да се върне в зоната на дейност на UNRWA и да си възобнови закрилата, предоставяна от агенцията.	
Нидерландия Държавен съвет	Решение 200902983/1/V1 30.12.2009 г.	Тежко престъпление без политически характер. Тежките икономически престъпления, причиняващи значителни загуби (напр. присвояване на средства ²⁶⁵), също могат да бъдат сметнати за тежки престъпления.	
Германия Федерален административен съд	10 С 24.08 DE:BVergG:2009:101109U1C 24.08.0, BVergGE 135 24.11.2009 г.	Ролата на цивилно лице в извършването на военно престъпление; вътрешни въоръжени конфликти и военни престъпления; обхват на определението за престъпление без политически характер. Основание за изключване; Римски статут на Международния наказателен съд от 17 юли 1998 г., военни престъпления; престъпления без политически характер; сепаратизъм; тероризъм; престъпления срещу човечеството; международно наказателно право; степен на доказване. За целите на изключването, понятието „тежко престъпление без политически характер“ има автономно значение в международното право и следва да не се определя само с позоваване на националното законодателство.	
Белгия Съвет по въпросите на правния режим на чужденците	Решение 33.720. 3.11.2009 г.	Международни стандарти при определяне на индивидуална отговорност.	

<p>Франция Държавен съвет</p>	<p>Г-жа Н. №°311793В 6.10.2009 г.</p>	<p>Делото се отнася за вдовицата на бившия президент на Руанда г-н Хабьяримана. С това решение Държавният съвет на Франция отхвърля жалбата на вдовицата на бившия президент на Руанда Жювенал Хабьяримана, която е била изключена от бежански статут от Апелативния съвет по бежански въпроси (CRR) съгласно член 1F, буква а) от Женевската конвенция. В текста на решението си CRR е посочил подробно и обстойно причините за мнението си, че кандидатката е изиграла ключова роля в първите дни на геноцида — между 6 и 9 април 1994 г. Държавният съвет приема, че CRR правилно е счел, че дейността на Руанда преди 1994 г. и по-специално участието му в масовите убийства от 1990 г. нататък, ширещата се безнаказаност, в която то допусна да функционира най-крайните групировки, както и провежданата от него пропаганда срещу общността на тутсите, представляват достатъчно доказателство да се предполага, че геноцидът е подготвен преди 1994 г. от лицата на най-висше политическо равнище, въпреки че — както отстоява кандидатката — политически партии или движения, свързани с тутсите, също са могли да извършват престъпления срещу етническата група хуту, както и че е възможно да се водят преговори за сключване на мирни споразумения. Държавният съвет посочва, че направената от CRR оценка за съществуване на сериозни основания да се счита, че кандидатката е виновна в поведението, в което е обвинена, не е обусловена от обстоятелството, че тя е изпълнявала държавни правомощия или би била подложена на преследване. Държавният съвет посочва, че CRR не е допуснал правна грешка, като се е обособил по-специално с елементите от показанието, дадени по време на производството пред Междunarодния наказателен трибунал за Руанда (МНТР) от неидентифицирани свидетели, ползващи се със закрила съгласно член 21 от статута и член 69 от процедурния правилник на трибунала.</p>	
<p>Франция Национален съд по въпросите на убежището</p>	<p>Г-н С. №°639067 26.7.2009 г.</p>	<p>Изключване само на основание член L. 712-2 d) от CESEDA (с който се транспонира член 17, параграф 1, буква г) от ДП). Самото присъствие на кандидата на територията на страната представлява сериозна заплаха за общественения ред. Голям брой деяния, деяния във връзка с мафията и трафик на оръжия. Кандидат от Русия, участвал в свързани с мафията дейности, както и контрабанда на алкохол и оръжия. Според твърденията си, той има опасения от репресивни действия от лица, свързани с тази престъпна дейност.</p> <p>-> Националният съд по въпросите на убежището (CNDA) отказва закрила съгласно член 1A, точка 2 от Женевската конвенция на основание, че предполагаемите обстоятелства не попадат в приложното му поле, но по отношение на субсидиарната закрила признава основателните опасения на кандидата от тежки посегателства по смисъла на член L. 712-1 b) от CESEDA (с който се транспонира член 15, буква б) от ДП) в случай на връщане в Руската федерация. Въпреки това той е изключен на основание член L. 712-2 d) от CESEDA (с който се транспонира член 17, параграф 1, буква г) от ДП) поради престъпната си дейност, като съдят настоява на осъждането на лицето за престъпления в Чешката република. Съдиите обръщат внимание също че чешките власти са издали три заповеди за арест на лицето за кражба с взлом, изтезания и възпрепятстване изпълнението на официално решение, както и че съпругата му е подала множество жалби срещу него за домашно насилие и утежняващо вината насилие.</p>	

<p>Франция Национален съд по въпросите на убежището</p>	<p>Г-н I. № 634810 (rec. 2009) 6.4.2009 г.</p>	<p>Изключване от субсидиарна закрила само на основание член L. 712-2 d) от CESEDA (с който се транспонира член 17, параграф 1, буква г) от ДП). Подчертаване на тежестта на деянията от Националния съд по въпросите на убежището (CNDA); трафик на наркотици. Делото се отнася за граждани на Косово, който е избягал от страната си през 1999 г. и твърди, че се опасява от репресивни действия от мрежа на международната мафия в случай на връщане. През 2001 и 2003 г. в съдебни производства във Франция са му повдигнати обвинения за заплашване с оръжие и за обир с взлом. Той е арестуван във Франция през 2004 г. за трафик на наркотици в Швейцария, където впоследствие е осъден на четири години лишаване от свобода. През 2008 г. в включен в националния списък на издирваните лица във Франция, а швейцарските власти са съобщили за бягството му от затвора. -> Националният съд по въпросите на убежището (CNDA) прилага клаузата за изключване по член L. 712-2 d) от CESEDA (с който се транспонира член 17, параграф 1, буква г) от ДП), като се произнася, че предвид тежестта на деянията, за които кандидатът е осъден в Швейцария, както и обстоятелството, че той не е спазил задълженията си по режима на ограничено освобождаване, под който е бил поставен, са налице сериозни основания да се предполога, че действията му представляват сериозна заплаха за обществения ред.</p>
<p>Обединено кралство Апелативен съд</p>	<p>МН (Сирия) срещу Министъра на вътрешните работи [2009] EWCA Civ 226, 24.3.2009 г.</p>	<p>Член 12, параграф 2, буква в): Деяния, които противоречат на целите и принципите на Организацията на обединените нации. Апелативният съд на Обединеното кралство е отхвърлил аргумента, че за целите на определянето дали лице е виновно в деяния, попадащи в приложното поле на член 12, параграф 2, буква в), следва да се прилагат принципите на установяване на наказателна отговорност, тъй като не е задължително деянията, от които би могло да произтече изключване съгласно член 1Г, буква с), да бъдат престъпления.</p>
<p>Франция Национален съд по въпросите на убежището</p>	<p>Г-н В. № 629222 Ст+ (rec. 2008) 3.12.2008 г.</p>	<p>Деяния, противоречащи на целите и принципите на ООН — поради прикриването им с власт. Кандидатът е бившият президент на остров Анжуан — един от Коморските острови. Той е изключен от статута на бежанец от френския Национален съд по въпросите на убежището съгласно член 1Г, буква с) от Женевската конвенция поради жестокости, извършени срещу цивилно население от въоръжените сили на Анжуан и по-специално служители на президентската гвардия. Съдът приема, че поради функциите си на държавен глава и главен военкомандващ, той носи отговорност за деяния, противоречащи на целите и принципите на ООН, най-малко понеже ги е прикрил с властта си.</p>
<p>Германия, Федерален административен съд</p>	<p>Решение 10 С 48.07, DE:VerwG:2008:141008B10C48.07.0, VerwGE 132 14.10.2008 г.</p>	<p>Поправяне на лицето. Независимо от предишни правонарушения, с изтичането на определен период от време, съчетан с изразяване на разкаяние, поправяне на стореното и поемане на отговорност за предишни деяния, може да обуслови преценка, че изключването вече не е основателно. По дело относно лице, което някога е подпомагало терористична дейност, Федералният административен съд не изключва възможността да е налице особен случай, в който лицето не само се е дистанцирало убедително от предишните си деяния, но и вече активно работи за предотвратяване на по-нататъшни терористични актове, или в който деянията са извършени в годините на незрялост и безразсъдство или преди много десетилетия.</p>
<p>Белгия Съвет по въпросите на правния режим на чужденците</p>	<p>Решение 16.779. 30.9.2008 г.</p>	<p>Елементи на престъплението, пример за тежко престъпление — изнасилване.</p>

<p>Франция Национален съд по въпросите на убежището</p>	<p>Г-н М. №°611731 R (рес. 2008) 27.6.2008 г.</p>	<p>Терористични актове в качеството на деяния, противоречащи на целите и принципите на ООН. Делото е относно гражданин на Шри Ланка от тамилски произход, който е бил член на морската пехотна дивизия на организацията „Тигри за освобождение на Тамил Илам“ (LTTE), известна като „Морски тигри“ [Sea Tigers]. От 1997 г. до 2005 г. той е служил в поддържащите обекти на военноморската база Малайтиву [Mullaithivu] като обучен и квалифициран инженер. Въпреки че точното естество на задължението му не може да се установи, кандидатът е изключен съгласно член 1Е, буква с) от Женевската конвенция поради участието си в терористични актове. В своето решение, произнесено преди решението на СЕС по съединени дела В и D (С-57/09 и С-101/09), Националният съд по въпросите на убежището на Франция се позовава на Резолюция 1373 на Съвета за сигурност на ООН от 28 септември 2001 г., която оказвава терористичните актове, методи и практики като противоречащи на целите и принципите на ООН, а също и на Решение на Съвета на ЕС от 29 май 2006 г., с което организацията LTTE е включена в европейския списък на терористичните организации. По-нататък съдът се произнася, че поради финансовия и военния капацитет на LTTE, както и квазидържавния контрол, който организацията упражнява над някои части от територията на Шри Ланка, дейността на LTTE би могла да засегне световните събития. По тази причина може да се приеме, че извършването от LTTE терористични актове са деяния, противоречащи на целите и принципите на ООН. Нещо повече, поради интензивността и продължителността на ангажираност на кандидата с LTTE, съдът смята, че той със сигурност е одобрявал методите, използвани от структурата, в която е служил, и активно е участвал в логистичната и техническата подготовка на терористичните актове.</p>
<p>Франция, Апелативен съвет по бежанските въпроси</p>	<p>Г-н В. №°507465 (рес. 2006) 25.7.2006 г.</p>	<p>Изключване от субсидиарна закрила само на основание член L. 712-2 d) от CESEDA (с който се транспонира член 17, параграф 1, буква г) от ДП). Кандидатът е алжирски гражданин, който твърди, че има опасения от преследване поради връзките си с Ислямския фронт за спасение (FIS) и Ислямската армия за спасение, както и че това е била причината да напусне страната си през 1999 г. Впоследствие той отива във Франция и в Швейцария, където три пъти е съден и осъждан за сексуално насилие. Молбата му за убежище е отхвърлена на основание, че обстоятелствата, които твърди лицето, не са установени. Освен това Апелативният съвет по бежанските въпроси (CRR) смята, че са налице сериозни основания да се счита, че действията му представляват сериозна заплаха за общественния ред и безопасност, като прилага клаузата за изключване по член L. 712-2 d) от CESEDA (с който се транспонира член 17, параграф 1, буква г) от ДП).</p>
<p>Франция, Апелативен съвет по бежанските въпроси</p>	<p>Г-жа О. №°533907 (рес. 2006) 1.2.2006 г.</p>	<p>Неприлагане на член L. 712-2 d) от CESEDA (с който се транспонира член 17, параграф 1, буква г) от ДП). Клауза за изключване. Предоставена субсидиарна закрила Делото се отнася за кандидатка от Нигерия, което заявява, че е избягала от страната си по религиозни причини. При пристигането си във Франция тя става част от мрежа за проституция. Впоследствие мрежата е премахната, а кандидатката е арестувана. Тя дава пред съда показания срещу мрежата и е осъдена на 12 месеца лишаване от свобода за проституция. Разглеждайки приложимостта на клаузата за изключване по член L. 712-2 d), Апелативният съвет по бежанските въпроси (CRR) решава, че осъждането ѝ на една година лишаване от свобода не е достатъчно основание да се направи заключението, че действията ѝ на френска територия представляват сериозна заплаха за общественния ред. Кандидатката получава субсидиарна закрила съгласно член L. 712-1 b) от CESEDA (с който се транспонира член 17, параграф 1, буква г) от ДП) поради основателните ѝ опасения от тежки посегателства от страна на ръководителите на мрежата за проституция в Нигерия.</p>

Франция Конституционен съвет	OFPR срещу г-н Т. №255091В 18.1.2006 г.	Значението на „сериозни основания“ за изключване. По отношение на гражданин на Руанда Държавният съвет установява, че Апелативният съвет по бежански въпроси (CRR) е допуснал правна грешка, като е счел, че изключването съгласно член 1F от Женевската конвенция се обуславя от доказване на замесеността на кандидата в престъпление, а не от сериозни основания да се счита, че кандидатът е извършил престъпление по смисъла на международните правни инструменти.	
Франция Конституционен съвет	Решение concernant la loi n°52-893 du 25 juillet 1952 relative au droit d'asile № 2003-485 DC 4.12.2003 г.	Член 17, параграф 1, буква б) — тежко престъпление	
Белгия Постоянна комисия по бежански въпроси	№ 99-1280/W7769 6.8.2002 г.	Престъпления срещу мира — агресия. Основанието за изключване „престъпления срещу мира“ е приложено в Белгия от Commission permanente de recours des réfugiés (Постоянната комисия по бежански въпроси) в случая на кандидат от Сомалия, за когото е установено, че е участвал в планирането и воденето на международен въоръжен конфликт с Етиопия.	
Обединено кралство Трибунал за имиграция и убежище	Решение по дело <i>Gurung срещу Министъра на вътрешните работи</i> [2002] UKIAT 04870 14.10.2002 г.	Международни стандарти при определяне на индивидуална отговорност.	
Обединено кралство Апелативен съд	<i>El-Ali срещу Министъра на вътрешните работи</i> EWCA Civ. 1103 26.7.2002 г.	Член 1D от Конвенцията за бежанците от 1951 г. се прилага само за палестинци, отговарящи на два критерия. Първо, трябва да са ползвали закрила или помощ от Агенцията на ООН за подпомагане на палестинските бежанци в Близкия изток („UNRWA“) на или преди 28 юли 1951 г. — датата на приемане на Конвенцията. Второ, доколкото UNRWA продължава да изпълнява възложените ѝ функции, ако тези палестинци са напуснали зоната на дейност на UNRWA, те трябва да докажат, че са били изправени пред „извънредни обстоятелства“ — например пречки за връщането им в зоната на дейност на UNRWA.	Обед. кралство — Karamkaran срещу Министъра на вътрешните работи [2000] EWCA Civ 11 Обед. кралство — Камера на лордовете, 2 април 1998 г., министър на вътрешните работи, Ex parte Adan, [1998] UKHL 15
Франция Апелативен съвет по бежанските въпроси	Г-н Н. №348805 (rec. 2001) 26.10.2001 г.	Равнище на отговорностите във въоръжена група, отговорна за деяния, противоречащи на целите и принципите на ООН. Кандидатът е ливански гражданин, служил в Южноливанската армия (SLA) и достигнал до един от най-високите чинове в нея, който със сигурност е имал връзки с израелския предводител на формированияето. -> Той е изключен съгласно член 1F, буква с) от Женевската конвенция поради участието си в насилствено набиране на войници, разселване на население, нередна арести и задържане, както и изтезания, извършени от членове на SLA срещу цивилното население. Апелативният съвет по бежанските въпроси на Франция решава, че поради естеството и значимостта на отговорностите си в рамките на SLA, г-н Н. най-малко е прикривал с властта си извършваните насилствени действия, които няма как да са убегнали от вниманието му.	

Франция Държавен съвет	2001 г-н S.I.D. №195356С 28.2.2001 г.	<p>Елементи, които да бъдат взети под внимание за целите на изключването съгласно член 1F, буква b) от Женевската конвенция.</p> <p>По отношение на престъпленията, упоменати в член 1F, буква b), Държавният съвет е приел, че трябва да се вземат предвид последваните от извършителите цели и степента на законност на употребеното от тях насилие. В това дело, отнасящо се за член на организацията „Тигри за освобождение на Тамил Илам“ (ТТТЕ), е счтено, че личното участие в нападенията над военен лагер, причинило смъртта на повече от сто души, както и замесеността в друг, макар и неуспешен, опит за нападение, са деяния, попадащи в приложното поле на член 1F, буква b) от Женевската конвенция.</p>	
Обединено кралство Специална апелативна комисия по имиграционни въпроси	Решение по дело Министър на вътрешните работи срещу Mukhtiar Singh и Paramjit Singh, SC 4/99 31.7.2000 г.	<p>Тъй като в член 12, параграф 2, буква в) от ДП и в член 1F, буква с) от Конвенцията за бежанците не се споменава изрично „престъпление без политически характер“, може да се направи заключение, че няма изключение за „политически престъпления“.</p>	
Франция Апелативен съвет по бежанските въпроси	Г-н D.N., №338011 (rec. 2000) 5.6.2000 г.	<p>Отговорност за деяния, противоречащи на целите и принципите на ООН — поради прикриването им с власт.</p> <p>На заседание в пълен състав („sections réunies“), Апелативният съвет по бежанските въпроси прилага клаузата за изключване по член 1F, буква с) от Женевската конвенция по отношение на граждани на Демократична република Конго, който е бил командир на батальон, отговарящ за сигурността на президента. В решението се посочва, че поради високата си пост в Специалната президентска дивизия (DSP) и тежките, системни насилствени деяния, извършени от тази структура по време на режима на Мобуту, са налице сериозни основания да се счита, че кандидатът най-малко е прикривал с властта си деяния, противоречащи на целите и принципите на ООН. По тази причина той е изключен от бежански статут съгласно член 1F, буква с).</p>	
Белгия Постоянна комисия по бежански въпроси	Решение 95/1017/F390 18.1.1996 г.	<p>Деяния, които противоречат на целите и принципите на Организацията на обединените нации.</p>	
Франция Държавен съвет	Г-н DUVALIER №81963В 31.7.1992 г.	<p>Смисълът на член 1F, буква с) от Женевската конвенция.</p> <p>По отношение на бившия президент на Република Хаити, Държавният съвет се произнася, че тъй като г-н Дювалие е прикривал с властта си тежки нарушения на правата на човека, извършвани в Хаити по време на мандата му като президент на републиката, Апелативният съвет по бежански въпроси (CRR) не е срещил в тълкуванието си на разпоредбите на Женевската конвенция, като е преценил, че тези нарушения могат да се смятат за деяния, противоречащи на целите и принципите на ООН, по смисъла на член 1F, буква с).</p>	

Франция Държавен съвет	Г-н MAC NAIR №13914A 18.4.1980 г.	Приложно поле на Конвенцията и политически мотиви за извършване на престъпление. По това дело Апелативният съвет по бежанските въпроси (CRR) се е позовал на липсата на предоставени от кандидата доказателства, че при връщане в страната си той би бил изложен на рискове, различни от тези, които произтичат от съдебно преследване за извършени от него престъпления. Последствие Държавният съвет на Франция приема, че ако се допусне съществуването на евентуален политически мотив зад отвлечането на самолет, в което е виновен кандидатът, това не би означавало, че съдопроизводството за това престъпление представлява преследване поради политически възгледи. По тази причина CRR не е пренебрегнал разпоредбите на Женевската конвенция и правилно е преценил, че евентуалното политическо естество на отвлечането на самолета в случая няма влияние върху правото на бежански статут.	
Германия Федерален административен съд	Решение 1 С 44.68, Buchholz 402.24. § 28 AusIG № 9. 1.7.1975 г.	Обхват на член 12, параграф 2, буква в) по отношение на лицата: деяния, които противоречат на целите и принципите на Организацията на обединените нации.	
Франция Апелативен съвет по бежанските въпроси	Г-н S. №8 14.5.1954 г.	Прилагане на член 1F, буква а) от Женевската конвенция поради престъпления срещу човечеството. Това решение е сред първите, произнесени от френския съд по отношение на изключването. Кандидатът е бил депортиран в лагера Биркенау през 1942 г., а впоследствие е назначен за надзирател. През октомври 1945 г. е осъден от Сенския съд на 15 години тежък труд, лишаване от граждански права и конфискация на имущество поради извършване на престъпления срещу човечеството над други лагери. Съдът прилага клаузата за изключване.	

Международна съдебна практика

ДЪРЖАВА ЧЛЕНКА/СЪД	ЗАГЛAVИЕ/НОМЕР НА ДЕЛОТО/ДАТА	ОТНОСИМОСТ/КЛЮЧОВИ ДУМИ/СЪЩИНА	ЦИТИРАНИ ДЕЛА
МНБЮ (Апелативна камера)	Прокурор срещу Vrgđanin IT-99-36 3.4.2007 г.	Съвместно престъпно начинание/отговорност поради обща цел.	
МНБЮ	Прокурор срещу Fatmir Limaj IT-03-66-T 30.11.2005 г.	Военни престъпления.	
МНБЮ	Прокурор срещу Dario Kordić и Mario Serkez IT-95-14/2-A 17.12.2004 г.	Престъпления срещу човечеството.	
МНБЮ	Прокурор срещу Tihomir Blaskić IT-95-14-A 29.7.2004 г.	Престъпления срещу човечеството. Подстрекаване и активно подпомагане.	
МНБЮ (Апелативна камера)	Прокурор срещу Kunarac и др. IT-96-23 и IT-96-23/1-A 12.6.2002 г.	Престъпления срещу човечеството. Подстрекаване и активно подпомагане. Документът „Елементи на престъплението“ [Elements of Crimes], приет от Асамблеята на Държавите — страни по Римския статут на Международния наказателен съд, посочва изискването за обусловеност за всяко от деянията, определени като военни престъпления в член 8 от статута на МНС, по следния начин: „Поведението се е осъществило в контекста на [международен] въоръжен конфликт и е било свързано с него.“	
МНБЮ	Решение Прокурор срещу Anto Furundžija IT-95-17/1-T 10.12.1998 г.	Подстрекаване и активно подпомагане.	
МНТР (Съдебна камера)	Прокурор срещу Jean-Paul Akayesu ICTR-96-4-T 2.9.1998 г.	Престъпления срещу човечеството.	
МНБЮ	Прокурор срещу Dusko Tadić IT-94-1-T 7.5.1997 г.	Индивидуална отговорност.	
МНБЮ (Апелативна камера)	Прокурор срещу Dusko Tadić, известен също като „Dile“ (Решение по искането на защитата за международно обжалване по отношение на юрисдикцията) T-94-1 2.10.1995 г.	Престъпления срещу човечеството.	

Друга съдебна практика

ДЪРЖАВА/ СЪДИЛИЩЕ	ЗАГЛAVИЕ/НОМЕР НА ДЕЛОТО/ДАТА	ОТНОСИМОСТ/КЛЮЧОВИ ДУМИ/СЪЩИНА	ЦИТИРАНИ ДЕЛА
Канада, Верховен Съд	Решение <i>Febles срещу Канада (Гражданство и имиграция)</i> 2014 SCC 68, [2014] 3 S.C.R. 431 30.10.2014 г.	Поправяне на лицето. По отношение на целта на изключването съгласно член 12, параграф 2, а именно да се запази доверието в системата за закрила чрез изключване от бежански статут на лицата, които се смятат за недостойни за закрила, не е необходимо кандидатът все още да подлежи на наказателно преследване или наказание.	
Канада, Верховен съд	Решение <i>Ezoko срещу Канада (Министър по въпросите на гражданството и имиграцията)</i> 2013 SCC 40 19.7.2013 г.	Членство. Част от група или организация, отговорна за тежки престъпления или злодеяния.	
Нова Зеландия, Верховен Съд	Главен прокурор (Министър по въпросите на имиграцията) срещу <i>Tamil X и Anor</i> [2010] NZSC 107 27.8.2010 г.	Международни стандарти при определяне на индивидуална отговорност.	
Австралия, Трибунал за апелативно обжалване	Решение от 16 юни 2010 г. <i>Re YUMT и FRFI</i> (2010), 115 ALD 590 16.6.2010 г.	Наказателна отговорност. Изключващи и смекчаващи вината обстоятелства.	
Нова Зеландия, Верховен съд	<i>Tamil X срещу Апелативна служба по бежанския статут; Главен прокурор (Министър по въпросите на имиграцията) срещу Y</i> [2010] NZSC 107, [2011] 1 NZLR 721 20.10.2009 г.	Степен на доказване.	
Канада, Федерален апелативен съд	<i>Sing срещу Канада (Министър на труда и имиграцията)</i> [2005] FCA 125 11.4.2005 г.	Степен на доказване.	
Канада, Верховен Съд	решение по дело <i>Pushprathan срещу Канада (Министър по въпросите на гражданството и имиграцията)</i> [1998] 1 SCR 982 4.6.1998 г.	Трафик на наркотици. Клаузи за изключване. Връщане. Тежко престъпление без политически характер. Деяния, които противоречат на целите и принципите на Организацията на обединените нации.	
Канада, Съвет по имиграционни и бежански въпроси	Решение M90-07224, 5 RefLex 41 19.8.1991 г.	Бивш министър от правителство на Либерия, с чието одобрение е упражнявано постоянно насилие над цивилни в Либерия, е изключен от бежански статут.	

За контакт с представители на ЕС

Лично

В целия Европейския съюз съществуват стотици информационни центрове „Europe Direct“. Адресът на най-близкия до Вас център ще намерите на уебсайта https://europa.eu/european-union/contact_bg

По телефона или по електронна поща

Europe Direct е служба, която отговаря на въпроси за Европейския съюз. Можете да се свържете с тази служба:

- чрез безплатния телефонен номер 00 800 6 7 8 9 10 11 (някои оператори може да таксуват обаждането),
- или стационарен телефонен номер +32 22999696, или
- по електронна поща чрез формуляра на разположение на адрес https://europa.eu/european-union/contact_bg.

За да намерите информация за ЕС

Онлайн

Информация за Европейския съюз на всички официални езици на ЕС е на разположение на уебсайта Europa на адрес https://europa.eu/european-union/index_bg.

Публикации на ЕС

Можете да изтеглите или да поръчате безплатни и платени публикации на адрес <https://publications.europa.eu/bg/publications>. Редица безплатни публикации може да бъдат получени от службата Europe Direct или от Вашия местен информационен център (вж. https://europa.eu/european-union/contact_bg).

Право на ЕС и документи по темата

За достъп до правна информация от ЕС, включително цялото право на ЕС от 1952 г. насам на всички официални езици, посетете уебсайта EUR-Lex на адрес <http://eur-lex.europa.eu>.

Свободно достъпни данни от ЕС

Порталът на ЕС за свободно достъпни данни (<http://data.europa.eu/euodp/bg>) предоставя достъп до набори от данни от ЕС. Данните могат да бъдат изтеглени и използвани повторно безплатно, както за търговски, така и за нетърговски цели.

■ Служба за публикации